
W A T E R B E H E E R P L A N

2 0 1 0 > 2 0 1 5

W A T E R S C H A P R E E S T & W I E D E N

De algemene (zwarte) tekst is een coproductie van:

- Waterschap Groot Salland
- Waterschap Reest en Wieden
- Waterschap Regge en Dinkel
- Waterschap Rijn en IJssel
- Waterschap Velt en Vecht

Het waterbeheerplan is opgebouwd uit drie delen;
een algemeen deel, een themadeel en een uitvoeringsdeel.

De zwarte tekst is voor alle vijf waterschappen dezelfde.
De gekleurde (blauw of rood) tekst is specifiek voor ieder
waterschap.

De zwarte tekst van het waterschap Rijn en IJssel wijkt iets af van
die van de andere waterschappen; dit komt omdat dit waterschap
grotendeels in de provincie Gelderland ligt.

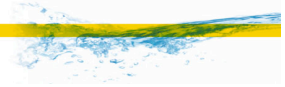
Vastgesteld 24 november 2009

INHOUDSOPGAVE WBP 2010-2015

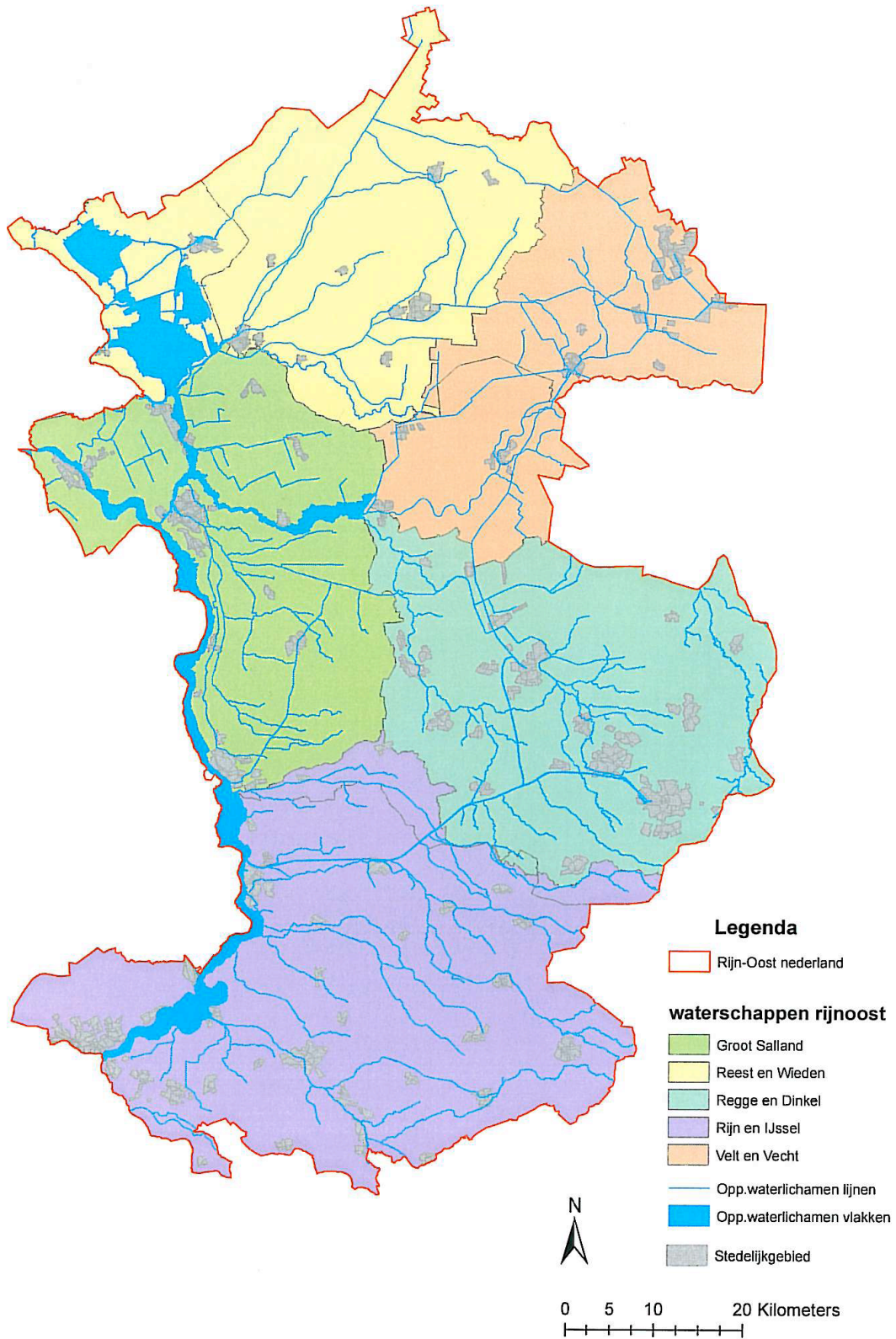
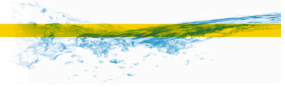
Voorwoord	7
DEEL I ALGEMEEN DEEL	9
1.1 Inleiding	9
1.2 Missie, visie en strategie	11
1.3 Gebiedsbeschrijving	14
1.4 Beleidskaders	16
1.5 Toestandbeschrijving	18
DEEL II THEMADEEL	21
2.1 Veiligheid	21
2.1.1 Veilige waterkeringen	21
2.1.2 Calamiteitenzorg	25
2.2 Watersystemen	28
2.2.1 Functies in het waterbeheer	28
2.2.2 Waterkwaliteit	30
2.2.3 Waterkwantiteitsbeheer	35
2.2.4 Grondwaterbeheer en drinkwaterwinning	45
2.2.5 Inrichting, beheer en onderhoud	46
2.2.6 Stedelijk waterbeheer	51
2.2.7 Emissiebeheer	57
2.2.8 Nevenfuncties in het watersysteembeheer	62
2.3 Afvalwaterketen	65
2.3.1 Inzamelen en transport	66
2.3.2 Afvalwaterbehandeling	71
DEEL III UITVOERING	77
3.1 Maatregelen	77
3.1.1 Prioritering van maatregelen	77
3.1.2 Kansen en risico's	78
3.1.3 KRW-maatregelen	78
3.2 Instrumenten	78
3.2.1 Grondbeleid	79
3.2.2 Subsidies/bijdragen	79
3.2.3 Keur en legger	80
3.3 Meten en monitoren	81
3.4 Kosten en financiering	83

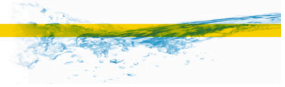
Literatuur	86
Begrippen en afkortingen	87
Bijlage 1: Beleidskader Europa, rijk en provincie	97
Bijlage 2a: Resultaten toetsing aan Goed Ecologisch Potentieel (GEP).....	105
Bijlage 2b: KRW richtwaarden en streefwaarden chemische stoffen	107
Bijlage 3: Functies	109
Bijlage 4: KRW maatregelen	113
Bijlage 5: Beschrijving KRW-waterlichamen	115
Bijlage 6: Samenvatting voortoets planMER	147
Bijlage 7: Uitvoeringsprogramma waterketen.....	149
Bijlage 8: Overzicht WOM-programma.....	153
Bijlage 9: Overzicht acties	153

OVERZICHTKAART BEHEERGEBIEDEN WATERSCHAPPEN RIJN-OOST

WAT IS DAAROP UW ANTWOORD?

Dit waterbeheerplan van Reest en Wieden is niet direct een trouwgelofte. Niet een: “Tot de dood ons scheidt!” Maar een serieuze verbintenis is het wél. Het is onze afspraak met de samenleving en met mede-overheden; een overeenkomst die we getrouw willen uitvoeren, en waar onze partners redelijkerwijs gesproken op mogen rekenen. Wij formuleerden weliswaar slechts beleid voor de komende zes jaar, maar bieden wél, met gevoel voor continuïteit, een doorkijk naar een tijdshorizon die in de verte ligt. Veranderingsgezind, met oog voor de wateropgave in de toekomst. In voor- en tegenspoed dus. Immers: wetenschappers bieden ons steeds meer zicht op ontwikkelingen, die het waterbeheer in de toekomst zullen treffen. De goede en kwade dagen, we willen er in het belang van de inwoners op zijn voorbereid en voor zijn toegerust.

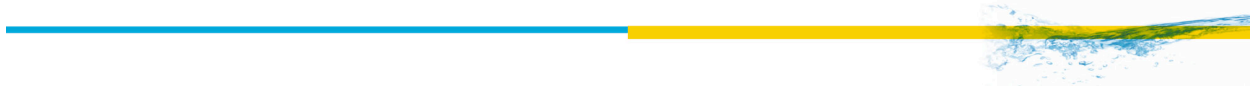
Dit plan beschrijft het beleid, de activiteiten en de maatregelen die daaruit voortvloeien. De verwachte klimaatverandering, veel meer regen, 's zomers meer droogte: we gaan aan het werk in onze Water Op Maat-projecten om ons watersysteem er tijdig op aan te passen. Veranderde wetgeving en veranderingen in onze maatschappij: Reest en Wieden speelt er bestuurlijk en ambtelijk op in.

U weet waar wij voor staan: veiligheid langs en binnen onze dijken, een afgewogen peil van grond- en oppervlaktewater voor zowel landbouw als natuur, voor stedelingen en plattelandsbewoners, goede afvalwaterzuivering, een waterkwaliteit die onbedreigd en duurzaam leven mogelijk maakt voor mens, plant en dier. Sterker nog, die mogelijk maakt dat mensen in ons gebied genieten van water in al zijn facetten, inclusief het landschap waarvoor dat water van levensbelang is.

Het is een bijzonder waterbeheerplan geworden. Als eerste in Nederland zijn de vijf Overijsselse waterschappen in het zogenaamde Rijn-Oost-gebied erin geslaagd op hoofdzaken een gezamenlijke tekst te schrijven. We beschouwden dat als een erezaak: wij willen als waterschappen onze burgers, bedrijven, gemeenten en provincies niet met onnodige en moeilijk uit te leggen verschillen confronteren. Het werken aan de gezamenlijke teksten betekende samenwerking, afstemming en discussie. Al pratende en lezende merkten we hoezeer wij op één lijn bleken te zitten. Resterende verschillen konden in overleg voor het grootste deel worden overbrugd. En op eigen gebiedsniveau heeft ieder waterschap vervolgens zijn eigen invulling aan de gezamenlijke beleidsuitgangspunten gegeven. Een soort LAT-relatie dus. Living apart, maar wel Together.

Reest en Wieden staat de komende jaren voor majeure opgaven, die veel geld gaan kosten. De burger betaalt, maar wordt daarom, via vertegenwoordiging in het bestuur maar ook rechtstreeks, bij de uitvoering van projecten in zijn omgeving betrokken. Reest en Wieden heeft een lage drempel, en wil dat méér dan ooit duidelijk maken. Op de complexe vragen die de samenleving en milieu aan ons stellen is dit Waterbeheerplan ons antwoord. Dat antwoord luidt volmondig: “Ja ik wil.”

Marga Kool
Dijkgraaf

DEEL I ALGEMEEN DEEL

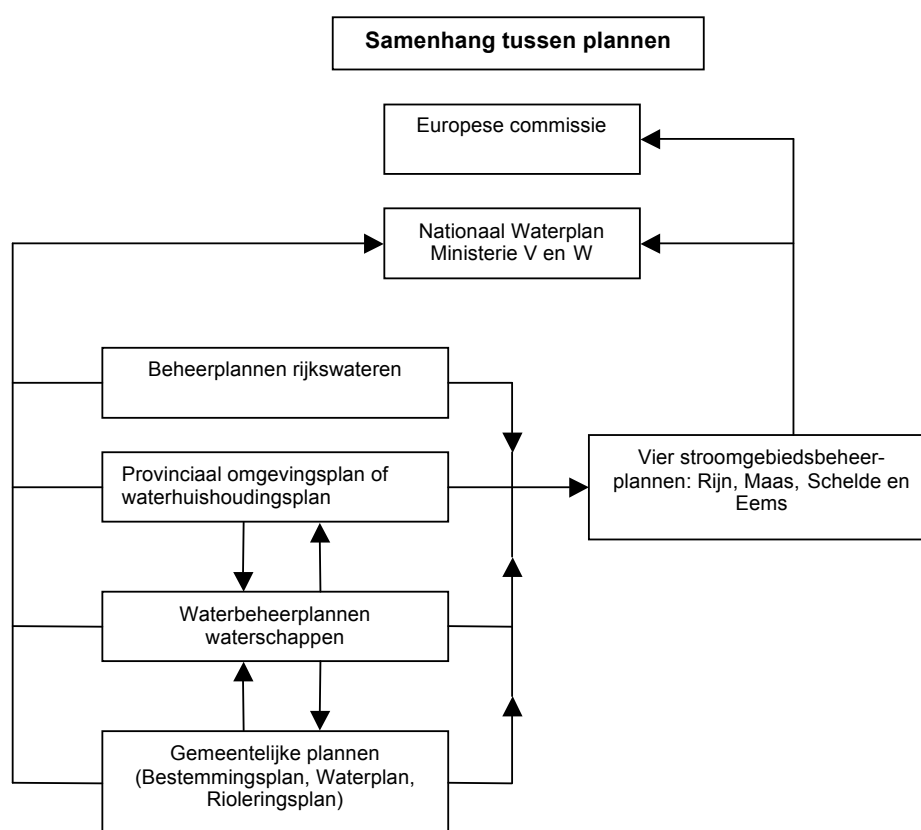
1.1 INLEIDING

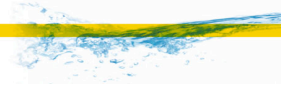
Alle waterbeheerders in Nederland stellen nieuwe waterbeheerplannen op voor de periode 2010-2015. Deze plannen treden op 1 januari 2010 in werking.

De nieuwe Waterwet (2009) verplicht de waterschappen om waterbeheerplannen op te stellen met een looptijd van zes jaar. Deze wet kent een beleidsvormende rol toe aan de provincies. Het provinciale beleid is beschreven in omgevingsplannen (Drenthe en Overijssel) of waterhuishoudingsplan (provincie Gelderland). De provinciale plannen worden gelijktijdig met de waterbeheerplannen opgesteld en ter visie gelegd.

De provinciale plannen zijn kaderstellend voor de waterbeheerplannen van de waterschappen; deze zijn ook meer gericht op uitvoering.

In provinciale verordeningen zijn eisen gesteld aan de voorbereiding, opzet en vaststelling van de waterbeheerplannen.

Samenwerking in Rijn-Oost

Door de invoering van de Kaderrichtlijn Water is Nederland verdeeld in vijf deelstroomgebieden. Het deelstroomgebied Rijn-Oost wordt beheerd door de waterschappen Reest en Wieden, Velt en Vecht, Regge en Dinkel, Groot Salland en Rijn en IJssel. Om te voldoen aan de eisen van de Kaderrichtlijn Water hebben deze waterschappen de afgelopen jaren intensief samengewerkt met elkaar en met andere partners. Ook het nieuwe waterbeheerplan is een resultaat van deze samenwerking. De opzet en grote delen van dit waterbeheerplan zijn inhoudelijk hetzelfde als dat van de andere waterschappen in Rijn-Oost.

De vijf waterbeheerplannen beschrijven het beleid van de vijf waterschappen in Rijn-Oost. De hoofdthema's zijn: het waarborgen van veiligheid, het watersysteembeheer en het ontwikkelen van de afvalwaterketen. Ook opgenomen zijn de maatregelen voor het uitvoeren van de Kaderrichtlijn Water (KRW) en Waterbeheer 21^e eeuw. De waterschappen hebben voor het uitvoeren van de KRW-maatregelen een resultaatsverplichting. De plannen omvatten een uitvoeringsprogramma op hoofdlijnen voor de periode tot en met 2015. Wij willen de plannen verder vormgeven en uitvoeren in dialoog en in samenwerking met alle betrokken partijen.

De waterschappen in Rijn-Oost hebben gezamenlijk een vooronderzoek uitgevoerd of voor het waterbeheerplan een planMER moet worden opgesteld. Uit het uitvoerige vooronderzoek blijkt dat het niet noodzakelijk is een planMER op te stellen. Een samenvatting van de rapportage vindt u in bijlage 6. De uitgebreide rapportages van het vooronderzoek staan op de website van de waterschappen (www.reestenwieden.nl).

De plaats van het WBP

Het WBP is in de eerste plaats een uitwerking van het Provinciaal Omgevingsplannen van Drenthe en Overijssel. Daarnaast is het WBP afgestemd op plannen van andere organisaties op het gebied van ruimtelijke ordening en milieu.

In 2000 is het rapport van de Commissie Waterbeheer 21^e eeuw verschenen, "Waterbeleid voor de 21^e eeuw". De aanbevelingen uit dat rapport moeten helpen voorkomen dat er te vaak wateroverlast ontstaat. De afspraken die de overheden daarover hebben gemaakt en over het gewenste waterbeheer, zijn in 2003 opnieuw vastgelegd in het geactualiseerde Nationaal Bestuursakkoord Water. Hoe wij die afspraken invullen, staat in dit WBP.

Naast deze Nederlandse plannen krijgen we steeds meer te maken met afspraken die op Europees niveau worden gemaakt. Onze vertaling van deze afspraken naar het waterbeheer staat ook in dit WBP.

Uiteraard is het WBP ook een uitwerking van onze eigen visie op het waterbeheer, zoals ondermeer is verwoord in het Bestuursprogramma, de perspectiefnota en de Strategienota.

Het opstellen van een beheerplan is een wettelijke verplichting; maar voor wie is het WBP dan bedoeld? Door te beschrijven hoe het waterschap haar taken uitoefent plus het daarbij behorende beleid, kunnen andere overheden en organisaties die ook betrokken zijn bij de zorg voor de waterhuishouding dit betrekken bij hun handelingen. Daarnaast is het WBP bedoeld voor de burger. Het waterschap wil laten zien wat ze doet en hoe wordt omgegaan met de opgelegde waterschapslasten en heffingen.

Het WBP legt geen verplichtingen op aan andere personen of instanties. Wel gaat het waterschap ervan uit, dat anderen rekening houden met het WBP.

1.2 MISSIE, VISIE EN STRATEGIE

De Nederlandse waterschappen hebben in 2007 gezamenlijk een strategische visie geformuleerd over het waterschap van de toekomst. Deze visie is vastgelegd in het document *Water Wegen*. Hierin laten de waterschappen zien hoe ze omgaan met de steeds complexer wordende wateropgaven, in een maatschappelijke omgeving die voortdurend verandert.

Missie

De opdracht van de waterschappen in Rijn-Oost is te zorgen voor voldoende schoon water en voor veilig wonen en werken (taakvelden: watersysteem, waterketen en veiligheid). We voeren deze taken uit voor én samen met de maatschappij. Dit gebeurt vanuit een brede kijk en tegen aanvaardbare kosten. We houden daarbij rekening met agrarische, economische, ecologische en recreatieve belangen. Ons werk draagt ertoe bij dat iedereen op een veilige, gezonde, prettige en duurzame manier met water kan leven. Als waterschap willen we professioneel, betrouwbaar en deskundig werken en zo onze positie als lokale en regionale waterautoriteit waarmaken. Met onze middelen en mogelijkheden werken we aan een duurzame ontwikkeling van het stedelijk en landelijk gebied. Samen met partners in binnen- en buitenland zoeken en ontwikkelen we hiervoor nieuwe en betere methoden en technieken.

Visie

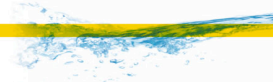
Het verder ontwikkelen van de veiligheid in het watersysteem is een belangrijke opgave voor de waterschappen in Rijn-Oost. We houden daarbij rekening met het veranderende klimaat. De klimaatsverandering heeft gevolgen voor de manier waarop we onze gebieden beveiligen, het water vasthouden en beheren. We bevorderen de samenhang, de afstemming en de doelmatigheid in de afvalwaterketen; hierdoor is een betere waterkwaliteit mogelijk tegen lagere kosten. Samenwerking met gemeenten is een voorwaarde. Zowel in stedelijk als in landelijk gebied geven we water steeds meer ruimte. Dat kan door de instrumenten van de ruimtelijke ordening op een juiste manier toe te passen. We benutten kansen om de wateropgaven te combineren met plannen en initiatieven voor landbouw, natuur en recreatie. Samen met onder andere Rijkswaterstaat, provincies, gemeenten, maatschappelijke organisaties en burgers zoeken we naar de beste oplossingen.

Strategie

Om het gewenste waterbeleid te realiseren, willen we als waterschappen in Rijn-Oost onze kernkwaliteiten uitbouwen. Dit gebeurt in nauwe relatie met de omgeving. De belangrijkste elementen uit strategie zijn hieronder beschreven.

Water als basis

Water blijft in al zijn aspecten de basis van ons werk. Door de klimaatverandering wordt de wateropgave groter en complexer; hierdoor ontstaat een grotere verwevenheid met andere taakgebieden. Een flexibele houding is nodig om op deze ontwikkeling te anticiperen en te reageren.

Werken vanuit drie kerntaken

Waterschappen moeten ook in de toekomst zorgen voor veiligheid, watersysteembeheer en beheer van de afvalwaterketen. Populair gezegd gaat het om voldoende schoon water en veilig wonen en werken. Deze kerntaken worden zoveel mogelijk in samenhang uitgevoerd. Ook integratie met wonen, recreatie, plattelandsontwikkeling en stadsvernieuwing is hierbij noodzakelijk.

Verantwoordelijk voor veiligheid

Het waarborgen van veiligheid is een belangrijke kerntaak van de waterschappen. We zorgen voor 'droge voeten', het voorkomen van overstromingen en het opvangen van calamiteiten. Vanuit deze kerntaak werken we aan een grotere collectieve bewustwording en verantwoordelijkheid bij andere overheden en burgers.

Verantwoordelijk voor het watersysteem

We zijn verantwoordelijk voor het grond- en oppervlaktewater in landelijk gebied. In het stedelijk gebied zijn we ook verantwoordelijk voor het oppervlaktewater. Inrichting en beheer stemmen we af op de toegekende functies. We werken volgens een integrale aanpak en betrekken daarbij ook recreatieve, landschappelijke en cultuurhistorische aspecten.

Verantwoordelijk voor zuiveren van afvalwater

We zuiveren het afvalwater zo goed mogelijk. De functie-eisen vanuit het oppervlaktewater zijn belangrijk, maar bij het realiseren daarvan verliezen we haalbaar en betaalbaar niet uit het oog. Om de vuilbelasting vanuit de waterketen naar het oppervlaktewater te beperken en om kosten te besparen, stemmen we ons beleid zo goed mogelijk af met de gemeenten.

Meesturen in ruimtelijke ordening

Ruimtelijke ordening en water zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Er is meer ruimte nodig voor het waterbeheer; ook op andere terreinen, zoals recreatie, wonen en landbouw speelt water een centrale rol. We zijn daarom betrokken bij stadsontwikkeling, herinrichting van het landelijk gebied en andere watergebonden projecten. Waar nodig zijn we niet alleen partner in gebiedsprocessen, maar nemen we ook het initiatief.

Deel van een netwerkorganisatie

Waterbeheer speelt zich af op verschillende niveaus, lokaal en voor een volledig stroomgebied. Op het gebied van planvorming en uitvoering ontwikkelen we ons tot sterke netwerkorganisaties. Afhankelijk van het taakgebied en de doelstellingen werken we in wisselende rollen samen met wisselende partners. Logische partners zijn gemeenten, provincies en rijk, maar ook samenwerking met maatschappelijke organisaties en bedrijven wordt belangrijker.

Verbonden met de maatschappij

Waterschappen staan midden in de maatschappij. De besturen worden grotendeels rechtstreeks door de burgers gekozen. De waterschapsbesturen zijn transparant en communicatief in hun optreden. Ze verwerven draagvlak en leggen maatschappelijke verantwoording af. Hierdoor ontstaat een goede relatie met de kiezer en weet de kiezer steeds beter wat het waterschap voor hem/haar kan betekenen.

Internationaal actief

De Kaderrichtlijn Water bevordert de samenwerking tussen de waterschappen en Duitse waterbeheerders. Voor een goed beheer van de grensoverschrijdende watergangen wordt deze samenwerking verder uitgebreid. Ook mondiale samenwerking wordt meer en meer vanzelfsprekend. Daarbij zoeken we naar partners van wie we kunnen leren en die we kunnen ondersteunen in hun ontwikkeling.

Een passende organisatie en financiering

De samenleving vraagt van de waterschappen een efficiënt, bedrijfsmatig en kostenbewust op treden. We gaan zuinig om met het geïnde belastinggeld door tegen aanvaardbare maatschappelijke kosten te werken. Investeringsbuiten het eigen gebied zijn mogelijk als dit tot financieel voordeel leidt. Om dezelfde reden kunnen taken uitgevoerd worden door externe marktpartijen of in samenwerking met andere overheden. We werken aan slanke, daadkrachtige organisaties met procesgeoriënteerde en communicatief ingestelde medewerkers.

1.3 GEBIEDSBESCHRIJVING

De beheergebieden van de waterschappen in Rijn-Oost omvatten midden- en zuid-Drenthe, Overijssel, de Achterhoek en het zuidelijk deel van de Veluwe. Ook delen van Nedersachsen (Vechtstroomgebied) en Nordrhein-Westfalen (IJsselmeerzuflüsse) vallen onder het stroomgebied Rijn-Oost. De IJssel is de westgrens van het gebied. Het gezamenlijke beheergebied loopt van oost naar west af. Daarom wateren alle afzonderlijke delen uiteindelijk af op de IJssel en het Zwarte Meer.

Ligging, kenmerken en taakopvatting Reest en Wieden

Het werkgebied van waterschap Reest en Wieden ligt in het midden en zuidwesten van Drenthe en het noordwesten van Overijssel (zie kaart 1). In het gebied komt verhouding tot de beheergebieden van vele andere waterschappen veel natuur en weinig stedelijk gebied voor. Binnen het gebied liggen drie nationale parken.

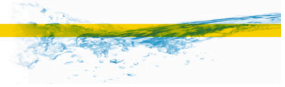
Waterschap Reest en Wieden heeft de zorg voor de waterkeringen, het waterkwantiteits- en waterkwaliteitsbeheer, het vaarwegbeheer en de muskusrattenbestrijding in het beheergebied. Deze taak omschrijven we zo:

“Het watersysteem duurzaam inrichten, beheren en onderhouden, zodanig dat veiligheid en functies zo optimaal mogelijk worden gewaarborgd.”

Het waterschap Reest en Wieden is zich ervan bewust dat economische, sociale en ecologische ontwikkelingen en het waterbeheer elkaar wederzijds beïnvloeden. Water zien we als een belangrijk ordenend principe bij de gebruiksmogelijkheden van en de ontwikkelingen in het beheergebied.

Het waterschap Reest en Wieden in getallen.

Algemeen			
Bestuursleden	23		
Medewerkers	206		
Begroting 2009	€ 41 miljoen		
Gebied		Waterschapswerken	
Beheersgebied	137.500 ha	Watergangen	2251 km
Inwoners	220.000	Zuiveringsinstallaties	8
Vervuilingseenheden	321.000	Rioolpersleidingen	271 km
Gemeenten	13	Rioolgemalen	102
Provincies	2	Primaire waterkeringen	34 km
		Regionale waterkering	32 km
		Overige waterkeringen	387 km
		Vaarwegen	97 km
		Stuwen en inlaten	1200
		Gemalen	126

Ons streven is: “*een optimale aanwezigheid van oppervlaktewater en grondwater van geschikte kwaliteit voor mens en natuur.*” Vanuit die gedachte bepalen we wat het water aankan.

Bij het oplossen van knelpunten gaat Reest en Wieden uit van een aantal principes. Het belangrijkste is dat knelpunten duurzaam worden opgelost. Zo wentelen we onze problemen niet af op toekomstige generaties en blijven negatieve milieueffecten zoveel mogelijk beperkt.

We houden rekening met toekomstige ontwikkelingen, zoals een veranderend klimaat, bodemdaling, zeespiegelstijging en een hoger peil van het IJsselmeer. Reest en Wieden wil met zijn oplossingen zoveel mogelijk aansluiten bij de natuurlijke processen in watersystemen. Op deze manier worden de watersystemen minder gevoelig voor bijzondere omstandigheden, zoals veel neerslag of extreme droogte.

1.4 BELEIDSKADERS

Wetten, plannen en verordeningen van de Europese Commissie, het Rijk en de provincies bepalen in belangrijke mate onze doelen, planning, instrumenten en activiteiten. Bijlage 1 geeft een overzicht van de belangrijkste beleidskaders. Tabel 1 laat zien welke acties de waterschappen moeten nemen volgens de wet- en regelgeving.

Tabel 1. Overzicht gevolgen wet- en regelgeving voor de waterschappen

Beleidskader	Acties	Planning
<i>Europese wet- en regelgeving</i>		
Kaderrichtlijn Water	Vastleggen doelen en maatregelen in alle waterlichamen in waterbeheerplan	Ontwerpplan 2008 Definitief plan 2009
	Uitvoeren maatregelen	Voor 2015 resp. 2021 resp. 2027
	Opstellen en uitvoering meetnet monitoring	Opstellen meetplan in 2007 en continu monitoring
Richtlijn Overstromingsrisico's	Beoordelen overstromingsrisico	Eind 2010
	Opstellen overstromingsrisicokaarten, met 6-jaarlijkse herziening	December 2013
	Opstellen overstromingsrisicobeheerplannen per stroomgebied, ook met 6-jaarlijkse herziening	December 2015
Richtlijn Stedelijk afvalwater	Doorvoeren voorschriften voor opvangen, behandelen en lozen door waterschap en gemeente.	Continu
Zwemwaterrichtlijn	Opstellen zwemwaterprofiel per zwemwater	Voor 2011
	Uitvoeren monitoring en communicatie resultaten	Jaarlijks
Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn en Natura- 2000-gebieden	Bijdragen aan beheerplannen Natura2000-gebieden	Voor 2010
	Uitvoeren van of bijdragen aan maatregelen 'sense of urgency' gebieden	Voor 2013
	Uitvoeren van of bijdrage aan maatregelen overige gebieden	Geen termijn
<i>Landelijke wetten</i>		
Waterwet	Opstellen beleid voor grondwaterbeheer	In 2008/2009
	Vergunningverlening voor grondwateronttrekkingen deels naar waterschappen	
Waterschapswet	Wijzigen tariefstelsel	2008
	Wijzigen bestuursstructuur	2008
	Wijzigen beleidsvoorbereiding- en verantwoordingscyclus	2009

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht	Afspraken met gemeenten en provincie over opnemen waterhuishoudkundige aspecten in omgevingsvergunning	Continu
Wet verankering en bekostiging van gemeentelijke watertaken	Primair taak van gemeenten, goede afstemming met waterschappen	Continu
Wet ruimtelijke ordening	Watertoets en waterparagraaf bij bestemmingsplannen goed invullen	Continu
Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet	Hanteren gedragscode bij beheer en onderhoud	Continu
Wet Inrichting Landelijk Gebied (WILG)	Maatregelen en financiering vastleggen in bestuursovereenkomsten met provincies	In 2008/2009
Drinkwaterwet	Zorg voor de duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening	Continu
Nationaal Bestuursakkoord Water	Uitvoeren maatregelen om wateroverlast in watersysteem te voorkomen	Voor 2015
Bestuursakkoord Waterketen	Met gemeenten werken aan kostenbeheersing en afsluiten afvalwaterakkoorden	Tot 2011
<i>Provinciale verordening</i>		
Provincies	In nieuwe verordeningen op basis van de Waterwet stellen de provincies voorschriften vast voor het waterbeheer.	

1.5 TOESTANDBESCHRIJVING

De waterschappen in Rijn-Oost verzamelen gegevens over de toestand van het watersysteem via meetnetten en onderzoeken. Deze gegevens worden gebruikt bij het uitvoeren en zo nodig bijstellen van het waterbeheer en het waterbeleid. De toestand van het oppervlaktewater is beschreven aan de hand van chemische en biologische kwaliteitselementen volgens de Kaderrichtlijn Water (KRW). Dit geldt voor de waterlichamen en voor alle andere onderzochte wateren.

Chemische samenstelling

Voor een aantal chemische stoffen in het oppervlaktewater geldt een Europese norm. Volgens de KRW moet deze in 2015 bereikt zijn. Uit het monitoringsprogramma blijkt dat er in het gebied van waterschap Reest en Wieden voor deze stoffen geen aantoonbare normoverschrijdingen zijn. Van een drietal stofgroepen is nog onzeker of de gestelde normen worden gehaald. Het betreft de stoffen endosulfan, de stofgroep van de drins en de stofgroep PAK's (benzoghiperyleen en Indenopyreen). Voor deze stoffen ligt de norm onder de detectiegrens. Het niet kunnen aantonen van deze stoffen wil niet zeggen dat ze geen probleem zijn voor de kwaliteit van het oppervlaktewater.

Ecologische samenstelling

Voor elk waterlichaam zijn ecologische doelen vastgesteld. Deze doelen moeten uiterlijk in 2027 zijn bereikt. Bijlage 2 laat de stand van zaken zien in 2008. Per waterlichaam en soortengroep is weergegeven of deze al wel (groen) of nog niet (rood) voldoet aan het 'goed ecologisch potentieel' (GEP). Als de situatie niet beoordeeld kon worden, is het blok grijs. De laatste kolom geeft aan of het GEP als geheel wel of niet gehaald is, volgens het principe 'one out is all out'. Het niet voldoen aan het GEP wordt in veel gevallen veroorzaakt door eutrofiëring, weinig peildynamiek, geringe variatie in het profiel van de waterlopen, relatief steile oevers en dat veel stuwen nog niet passeerbaar zijn voor vis.

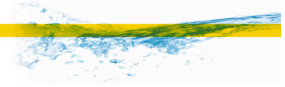
Biologie-ondersteunende stoffen

Voor de biologie-ondersteunende stoffen stikstof en fosfaat geldt dat de concentraties het bereiken van de ecologische doelen niet in de weg mogen staan. Rijn-Oost volgt hiertoe de landelijke normen voor deze groep stoffen.

De trend over de afgelopen decennia voor fosfaat en stikstof in het beheergebied van Reest en Wieden is over het algemeen gunstig. Met name stikstof is nog een aanzienlijk probleem in het gebied, vooral in het oostelijk deel.

Overige stoffen

Op landelijk niveau is voor een grote groep van stoffen een norm vastgesteld, de Milieukwaliteitseis voor een stof (MKE). Om het 'goed ecologisch potentieel' te bereiken, moet aan deze normen worden voldaan. Tot deze groep behoren onder andere de probleemstoffen in het stroomgebied van de Rijn, de zogenoemde Rijnrelevante stoffen, waaronder koper en zink.

In het gebied van Reest en Wieden komen vooral normoverschrijdingen voor van koper en in mindere mate van zink. Koper en zink zijn afkomstig uit zowel landelijk (veevoer en ontsmettingsmiddelen) als stedelijk gebied (waterleiding, bouwmaterialen).

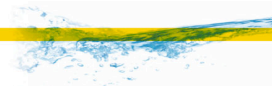
Zwemwater

Zwemwateren in oppervlaktewater worden door de provincies aangewezen. Specifieke monitoring voor zwemwater wordt door de waterbeheerders uitgevoerd. In het beheergebied van Reest en Wieden liggen 11 officiële zwemwateren. Deze zwemwateren voldoen alle aan de Europese normen.

Waterbodems

De afgelopen jaren hebben we veel onderzoek gedaan naar de kwaliteit van waterbodems. Er is een nieuw waterbodemsaneringsprogramma gemaakt volgens de nieuwe normen uit het Besluit Bodemkwaliteit. We streven ernaar elk jaar in ieder geval een waterbodemsanering uit te voeren. Het waterbodemsaneringsprogramma wordt om de drie jaar geactualiseerd.

2.1 VEILIGHEID

2.1.1 Veilige waterkeringen

De waterkeringen beschermen ons tegen wateroverlast van buitenaf.

Ten aanzien van het operationeel handelen tijdens extreme neerslagsituaties, richt Reest en Wieden zich in eerste instantie op het zo maximaal mogelijk afvoeren van het water en tegelijkertijd het zo optimaal mogelijk vasthouden van water in natuurgebieden.

Als het nog extremer wordt en de grenzen van de reguliere afvoermogelijkheden zijn bereikt, wordt overgegaan tot het vasthouden van water in de beekdalen d.m.v. het optrekken van de stuwen aldaar. Het doel hierbij is om de wateroverlast meer gelijkmatig over het beheergebied te verdelen en daarmee ernstige wateroverlast benedenstrooms te voorkomen. Zo gaan wij op termijn voor de strategie “vasthouden” over het totale beheergebied 16 miljoen m³ onderbrengen in diverse gebieden.

Als het optimaal vasthouden van water in natuurgebieden en beekdalen nog niet leidt tot het beheersbaar krijgen van de oppervlaktewaterstanden, wordt overgegaan tot het tijdelijk parkeren van water (gestuurd bergen). Dit doen wij vooral in grootschalige, speciaal daartoe ingerichte, bergingsgebieden. Dit zijn zandwinplassen, liggend langs de grotere kanalen en beken. Door het maken van in- en uitlaatvoorzieningen en inrichtingsmaatregelen kunnen in deze gebieden in korte tijd grote hoeveelheid water tijdelijk uit het afvoerproces worden onttrokken (parkeren) zodat er beneden strooms tijd gewonnen wordt om het water op een veilige en verantwoorde manier af te voeren zonder te hoge peiloverschrijdingen. Voor de maatregel “gestuurd bergen” willen wij in totaal 10 miljoen m³ water in diverse gebieden onder brengen.

Soorten waterkeringen

Het gebied Rijn-Oost wordt door rivierdijken (primaire waterkeringen) beschermd tegen overstromingen vanuit de Rijn, de IJssel, de Vecht, het Zwarte Water, het Zwarte Meer en het IJsselmeer. Deze primaire waterkeringen zijn opgedeeld in dijkkringgebieden, waarvan de grenzen zijn vastgelegd in de Waterwet. Regionale keringen en overige keringen beschermen het gebied tegen overstromingen uit kleinere watergangen. Ook zorgen de regionale keringen voor het beperken van overstromingen bij dijkdoorbraken.

Het rijk beslist welke keringen aangemerkt worden als primaire kering en aan welke criteria deze moeten voldoen. De provincie beslist wat regionale keringen zijn en legt hiervoor de criteria vast. Het waterschap doet dit voor de overige keringen. Voor alle soorten keringen gelden specifieke veiligheidsnormen. De waterschappen treden voor alle waterkeringen op als beheerder. Een uitzondering zijn de keringen langs de provinciale Drentse en een deel van de Overijsselse scheepvaartkanalen.

In 2009 zijn de regionale keringen in Drenthe aangewezen.

Tabel 2. Aantal kilometers waterkering Rijn-Oost

	primaire keringen	regionale keringen	overige keringen
Waterschap Reest en Wieden	34	32	387
Waterschap Velt en Vecht	-	174	126
Waterschap Groot Salland	200	115	200
Waterschap Regge en Dinkel	-	61	86
Waterschap Rijn en IJssel	140	41	

Ontwikkelingen

Als beheerders van de waterkeringen doen de waterschappen in Rijn-Oost volop mee aan discussies en projecten op het gebied van waterveiligheid. Op het advies van de commissie Vellinga is een gezamenlijke, positieve reactie gegeven. Deze commissie stelt voor dat de waterschappen op termijn de financiering van de primaire keringen van het rijk overnemen. De waterschappen hebben ook een eigen inbreng in de discussie over het advies van de commissie Veerman. Deze commissie onderzoekt het effect van de klimaatsverandering op de veiligheid van Nederland en geeft aan welke aanpassingen nodig zijn aan de primaire keringen langs de kust en de grote rivieren.

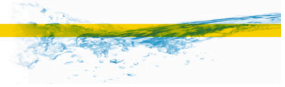
Doelstelling

De doelstelling voor de waterkeringen is: het realiseren en handhaven van het wettelijk vereiste veiligheidsniveau.

Uitgangspunten en aanpak

De waterschappen in Rijn-Oost hanteren bij het werken aan de waterkeringen de volgende uitgangspunten en aanpak:

- Het handhaven en realiseren van het vereiste veiligheidsniveau vraagt in de komende jaren grote financiële investeringen. De waterschappen willen zich duidelijk positioneren in de discussie over de lastenverdeling tussen rijk, provincie en waterschappen.
- Er is een andere manier van denken noodzakelijk. Het huidige denken in overstromingskansen moet veranderen in denken in overstromingsrisico's. De te beschermen waarden achter de dijken worden meegewogen bij toekomstige besluiten over dijkverbeteringen. Deze nieuwe denkwijze is al zichtbaar in de projecten 'Veiligheid Nederland in Kaart' (VNK) en de Europese Richtlijn overstromingsrisico's. De waterschappen in Rijn-Oost willen in de planperiode optreden als mede-ontwikkelaar en toepasser van de nieuwe veiligheidsbenadering.
- De functie van regionale waterkeringen in het veiligheidsvraagstuk moet gegarandeerd zijn. De waterschappen gaan samen met de provincies in de planperiode onderzoeken hoe de normering van de regionale waterkeringen kan worden geoptimaliseerd en gezorgd kan worden voor goede afstemming met de methode voor de primaire keringen.
- De waterschappen gaan de burgers goed informeren over de risico's van wateroverlast die samenhangen met het dijkbeheer.

Advies Deltacommissie

De regering heeft de Deltacommissie (Commissie Veerman) gevraagd advies uit te brengen over hoe Nederland beschermd kan worden tegen de gevolgen van klimaatverandering. De opdracht was breder te kijken dan naar (water)veiligheid alleen. De belangrijkste conclusie uit het advies is dat de zeespiegelstijging mogelijk groter wordt dan verwacht. De commissie meent dat het verstandig is rekening te houden met mogelijke bovengrenzen, opdat besluiten en maatregelen voor lange tijd houdbaar zijn. De veiligheidsopgave is urgent en de huidige normering te laag. De Deltacommissie heeft een deltaprogramma ontworpen. Hierin wordt geschetst welke ingrepen op de lange termijn noodzakelijk zijn,

De Deltacommissie stelt verder dat klimaatverandering en zeespiegelstijging een feit zijn en dat Nederland vanaf vandaag aan de slag moet met het verbeteren van de waterveiligheid. Dit betekent bescherming tegen overstromingen, veiligstellen van zoetwatervoorziening en behoud van estuaria. Ook moet het veiligheidsniveau achter de dijken minimaal met een factor 10 worden verhoogd.

Waterkeringen Reest en Wieden

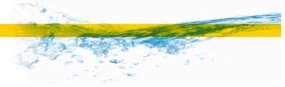
Het beheergebied van Waterschap Reest en Wieden wordt tegen buitenwater beschermd door 34 kilometer primaire waterkeringen. Hiervan ligt 8 km (Zwartsluis - Kadoelen) langs het Zwarte Water en het Zwarte Meer. Voor dit gedeelte is een overstromingsnorm van 1 keer in de 1250 jaar vastgesteld en is bepaald welke afmetingen het dijkvak moet hebben. Bij die afmetingen is rekening gehouden met de keersluis Ramspol. De keersluis gaat dicht als het water in het Ketelmeer hoger is dan in het Zwarte Meer. Langs het Vollenhovermeer ligt ongeveer 12 km primaire waterkering. Dit meer kan bij hoog water door de Kadoelersluis van het Zwarte Meer worden afgesloten. De overige 14 km is de oude Zuiderzeedijk tussen Blokzijl en Slijkenburg. Nu ligt er land aan weerszijde van de dijk. De minister heeft voor deze laatste twee dijkvakken nog geen normen en afmetingen vastgesteld. Daar moeten we de afmetingen handhaven zoals we die hebben ingemeten. Wij vinden deze oude Zuiderzeedijk belangrijk als cultuurhistorisch object. Als waterkering is de dijk alleen nog belangrijk bij een dijkdoorbraak in de Noordoostpolder.

Actie: In de planperiode neemt het waterschap een standpunt in over de kwalificatie van primaire waterkering voor het traject Blokzijl - Slijkenburg.

De provincies Overijssel en Drenthe hebben respectievelijk 19 en 13 km waterkering aangewezen als regionale waterkering. Het waterschap beheert verder nog 387 km overige keringen. Kaart 1 geeft een overzicht van de soorten keringen.

Toetsing en normering veiligheid

Voor de primaire waterkeringen die bij het waterschap in beheer zijn, geldt een wettelijke veiligheidsnorm. Deze moeten een waterstand kunnen keren die met een kans van 1/1250^e per jaar voorkomt. Het Rijk heeft per dijkkring vastgesteld om welke waterstanden het dan gaat.

Het waterschap toetst elke vijf jaar of de primaire keringen aan de gestelde norm voldoen. In de periode tot en met 2011 voert het waterschap voor de derde keer een toetsingronde uit. In deze ronde wordt extra aandacht besteed aan niet-waterkerende objecten, zoals kabels, leidingen, bomen en kelders van bebouwingen die de waterkering kunnen verzwakken. De resultaten van de toetsing worden voor goedkeuring naar de provincie gestuurd. Noodzakelijke dijkverbeteringen voor dijktrajecten die 'onvoldoende' scores, worden opgenomen in het Hoogwaterbeschermingsprogramma van de rijksoverheid.

Voor de regionale waterkeringen stelt de provincie de veiligheidsnormen vast, op voorstel van het waterschap. In het Drentse deel van het beheergebied van waterschap Reest en Wieden moet dit nog gebeuren. Het waterschap toetst de regionale keringen op veiligheid. De eerste formele toetsingsronde vindt plaats in de periode 2008 t/m 2010. Daarna stelt het waterschap een overzicht op van eventuele verbeteringsplannen.

Plannen en maatregelen Reest en Wieden

In de periode 2010-2015 worden de volgende plannen en maatregelen uitgevoerd:

Verbeterprojecten waterkeringen

- Toetsing primaire keringen, derde ronde (uiterlijk gereed in 2011).
- Uitvoeren veiligheidstoetsing regionale keringen en zo nodig opstellen en uitvoeren verbeteringsplannen.
- Opstellen Plan van Aanpak n.a.v. de derde toetsingsronde primaire keringen (2012).

Beheer en onderhoud

- Voortzetting van het huidig onderhoud, gericht op verbetering erosiebestendigheid (continu).
- Op orde hebben van de Legger voor primaire en regionale waterkeringen (2010).
- Uitvoeren onderhoudsprogramma voor kunstwerken en waterkerende objecten (continu).

Vergunningverlening en handhaving

- Opstellen en implementeren beleidsuitgangspunten voor vergunningverlening waterkeringen (2010).

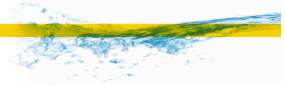
Toekomstgericht beheer

- Participatie aan het proces Veiligheid Nederland in Kaart (continu).

Tabel 3. Prestatie-indicatoren waterkeringen

Prestatie-indicator	Eenheid	Aantal totaal	Reeds gerealiseerd	Gerealiseerd in 2015
Aantal km's primaire waterkering dat voldoet aan de normen	km	34	Toetsing vindt plaats	100%
Aantal km's regionale waterkering dat voldoet aan de normen	km	32	Toetsing vindt plaats	100%

2.1.2 Calamiteitenzorg

Huidige situatie

Na de landelijke hoogwatercalamiteiten in de jaren negentig is de aandacht voor het voorkomen en bestrijden van calamiteiten bij alle waterschappen sterk toegenomen. Extreme situaties zijn bijvoorbeeld hoogwater met kans op dijkdoorbraken, ernstige wateroverlast, grote droogte, vervuiling van oppervlaktewater en verstoring van zuiveringsinstallaties.

Bij de waterschappen in Rijn-Oost is de calamiteitenzorg vastgelegd in een calamiteitenzorgsysteem. Dit systeem beschrijft hoe de waterschappen zich voorbereiden op incidenten en calamiteiten en hoe het waterschap in dat soort situaties moet handelen. Het calamiteitenzorgsysteem bestaat uit verschillende bestrijdingsplannen. Daarnaast bevat het onder andere een plan voor opleiding en training, een oefenbeleidsplan, een netwerkoverzicht en een beschrijving van het noodmaterieel.

Alle waterschappen in Rijn-Oost hebben hun calamiteitenorganisatie de afgelopen jaren sterk geprofessionaliseerd. Op het gebied van calamiteitenzorg wordt onderling informatie en ervaring uitgewisseld. Daarnaast maken de meeste waterschappen deel uit van de Veiligheidsregio's (regionale organisaties voor crisisbeheersing). Andere waterschappen hebben plannen voor deelname aan veiligheidsregio's. In de veiligheidsregio's wordt samengewerkt aan het voorkomen en bestrijden van alle mogelijke calamiteiten in de regio.

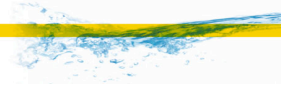
Doelstelling

De doelstelling voor calamiteitenzorg is: een organisatie die optimaal is voorbereid op calamiteiten.

De waterschappen in Rijn-Oost doen daarom regelmatig mee aan lokale, regionale en landelijke oefeningen. Daarnaast blijft er aandacht voor het verbeteren van de interne calamiteitenzorg.

Een belangrijk punt is het werken aan meer risicobewustzijn bij instellingen en burgers. Daarbij wordt een beroep gedaan op ieders eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid. Wij gaan de communicatie op dit punt uitbreiden, samen met de gemeenten.

De waterschappen willen bestuurlijk, ambtelijk en bestrijdingstechnisch een herkenbare rol bij de rampenbestrijding. Veel calamiteiten leveren grote gevolgrisco's op voor het oppervlaktewater. Daarnaast heeft het waterschap als waterbeheerder een prominente rol bij de bestrijding van hoogwater.

Uitleg Veiligheidsregio

In een veiligheidsregio werken brandweer, geneeskundige diensten, politie, gemeenten en waterschappen samen aan de hulpverlening aan burgers bij een ramp of een crisis. Dit gebeurt o.a. door het instellen van een gezamenlijke meldkamer en door het afstemmen van rampen/calamiteitenplannen.

Calamiteitenzorgsysteem Reest en Wieden

Voor calamiteiten op het gebied van waterbeheer werkt waterschap Reest en Wieden samen met de waterschappen Groot Salland, Velt en Vecht, Fryslan, Noorderzijlvest, Zuiderzeeland en Hunze en Aa. De calamiteiten coördinatoren van de betreffende waterschappen zorgen voor de instandhouding van het calamiteitenzorgsysteem, voor opleidingen in crisisbeheersing en voor het houden van jaarlijkse oefeningen. Ook werkt Reest en Wieden samen met de veiligheidsregio's IJssel-Vecht en Drenthe.

Het waterschap werkt met een calamiteitenplan. Dit plan bevat alle organisatorische en operationele informatie om aan een calamiteit het hoofd te kunnen bieden. Het plan is in 2008 volledig herzien. Naast het calamiteitenplan bestaan er een drietal calamiteitenbestrijdingsplannen voor:

- zuiveringstechnische werken
- hoogwater, wateroverlast en droogte
- verontreiniging van het oppervlaktewater.

De calamiteitenbestrijdingsplannen zijn draaiboeken. Hierin zijnde noodzakelijke acties, de werkwijze en de verantwoordelijkheden beschreven.

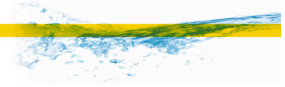
Op basis van het Opleiding en Oefenplan worden regelmatig oefeningen uitgevoerd. Een groot aantal medewerkers van het waterschap is hierbij betrokken.

Plannen en maatregelen Reest en Wieden

In de periode 2010-2015 worden de volgende plannen en maatregelen uitgevoerd:

Calamiteitenplannen en oefeningen

- Verbeteren externe samenwerking door deelname aan regionale en bovenregionale oefeningen.
- Organiseren van eigen (monodisciplinaire) oefeningen.
- Actueel houden van het calamiteitenplan en de bestrijdingsplannen.

Toekomstgerichte calamiteitszorg

- Betrokken blijven bij algemeen crisisbeheer in de veiligheidsregio's
- Versterken van het netwerk met andere (hulpverlenings)organisaties, overheden en instanties.
- Ontwikkelen onderlinge afstemming van crisisbeheer met de waterschappen in Rijn-Oost.
- Uitvoeren van risico-inventarisaties op eigen installaties en voorzieningen.
- Optimaliseren van communicatieve voorzieningen met behulp van nieuwe technische mogelijkheden.

Tabel 4. Prestatie-indicatoren calamiteitszorg

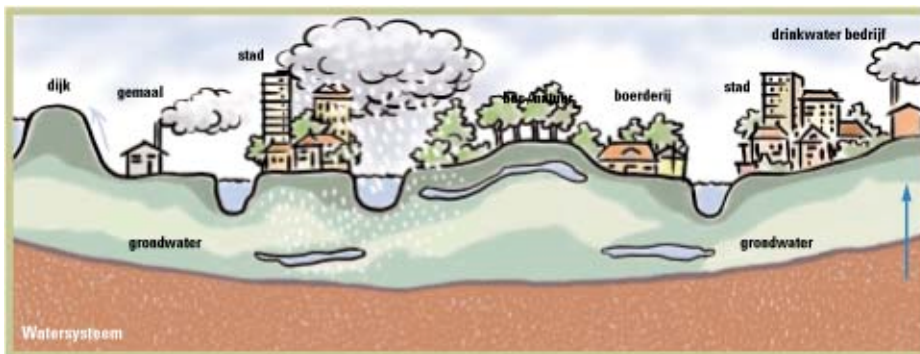
Prestatie-indicator	Eenheid	Aantal totaal	Reeds gerealiseerd	Gerealiseerd in 2015
Actualisatie van calamiteitenbestrijdingsplannen	aantal	3	1	3

2.2 WATERSYSTEMEN

Het watersysteem in Rijn-Oost is zeer gevarieerd. De samenhang tussen grondwater en oppervlaktewater wordt sterk beïnvloed door hoogteliggingen, de bodemstructuur en het grondgebruik.

Bij het beheer van het watersysteem wordt uitgegaan van de gestelde doelen voor waterkwantiteit, waterkwaliteit en grondwater. Hierbij wordt rekening gehouden met de functies die door de provincies aan de wateren zijn toegekend. Ook nevenfuncties, zoals recreatief medegebruik en cultuurhistorie worden daarbij zo goed mogelijk bediend.

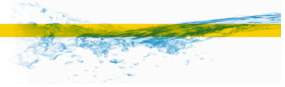

2.2.1 Functies in het waterbeheer

De provincies hebben op een functiekaart aangegeven welke functie leidend is voor de inrichting en het beheer van het watersysteem in een gebied. Hierbij kan sprake zijn van een dubbelfunctie. Landbouwgebied bijvoorbeeld kan ook waterbergingsgebied zijn. Voor elke functie zijn beschermingsvoorwaarden vastgesteld in de provinciale plannen. De waterschappen hanteren de ruimtelijke functies en waterfuncties als kader voor het waterbeheer en werken deze verder uit voor het beheer en het onderhoud.

De functiekaart is een beschermings- en ontwikkelingskaart. De waterschappen en provincies zien erop toe dat de inrichting en het beheer volgens de voorwaarden plaatsvinden. Voor zover die nog niet gerealiseerd zijn, geeft de functiekaart een streefbeeld weer. Voor het beheer geldt in die gevallen het stand-still-beginsel, de huidige situatie mag niet verslechteren.

De provincies Gelderland, Overijssel en Drenthe hanteren verschillende termen voor hun functies (zie tabel 5). De basisfuncties voor gebieden zijn wel grotendeels dezelfde: landbouw, natuur, stedelijk gebied en combinaties daarvan. Voor watergangen zijn bijzondere functies opgenomen, zoals zwemwateren en ecologische verbindingzones.

Tabel 5. Vergelijking provinciale functies kwantitatief waterbeheer

	Aanduiding waterbeheer	Overijssel	Gelderland	Drenthe
1	Natuurgerichte waterhuishouding	Aaneengesloten structuur van natuurgebieden	WHP-functies: HEN SED Natte landnatuur	POP-zones IV, V en VI
2	Landbouwgerichte waterhuishouding met ontwatering gericht op grasland	Gebieden met aanduiding Beekdalen, laagte of veenweidegebied.	WHP: functie landbouw	POP-zones I, II en III met aanduiding beekdal
3	Overige landbouwgerichte waterhuishouding	Buitengebied, accent productie	WHP-functie landbouw	Overige POP-zones I, II en III
4	Waterbeheer afstemmen op grondgebruik (gemengd gebied).	Buitengebied, accent op veelzijdige gebruiksruimte. Ontwikkelingsopgave naar een meer natuurlijk en veerkrachtig watersysteem	basisniveau	

(Bron: provinciale ruimtelijke plannen)

De functiekaart van de provincies is vertaald in eigen beleidsdoelen (kaart 2)

De provincies, waterschappen en gemeenten maken afspraken over de ruimtelijke bescherming en het beheer van gebieden op de grens van landbouw en natuur.

Betrokkenheid van het waterschappen binnen de ruimtelijke ordening

De waterschappen willen in een vroegtijdige fase op een pro-actieve wijze betrokken zijn bij de ruimtelijke ontwikkelingen om de waterbelangen binnen de verschillende planvormen te waarborgen. Het gaat daarbij om de binnen de Wet op de Ruimtelijke Ordening (Wro) genoemde planvormen en vooral de gemeentelijke en provinciale structuurvisies en bestemmingsplannen. Maar ook andere plannen en initiatieven als gebiedsvisies, LOP's, natuurgebiedvisies, etc.

In de Wro is de watertoets opgenomen voor bestemmingsplannen en projectbesluiten. De watertoets is het gehele proces van vroegtijdig informeren, adviseren, afwegen en uiteindelijk beoordelen van waterhuishoudkundige aspecten in ruimtelijke plannen en besluiten. Het waterschap heeft in 2009 een geoportal beschikbaar. Via dit geoportal wordt de watertoets op een digitale wijze doorlopen.

Binnen de Wro leggen de gemeenten en de provincies hun toekomstig ruimtelijk beleid vast in provinciale en gemeentelijke structuurvisies. Voor structuurvisies is de watertoets niet juridisch verplicht. Gezien het belang van de structuurvisies over onder andere het maken van locatiekeuzen, willen de waterschappen ook in een vroegtijdige fase betrokken zijn bij het opstellen van deze structuurvisies.

Actie: In 2010 wil Reest en Wieden de begrenzing van de hydrologische aandachtsgebieden nader bepalen. Ook wordt dan het beleid vastgesteld. Dit gebeurt op basis van het aangepaste beleid van de provincie Drenthe.

2.2.2 Waterkwaliteit

Het doel van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) is dat de wateren in de Europese Unie een goede ecologische en chemische kwaliteit hebben. Om dat te bereiken zijn maatregelen nodig. De afgelopen jaren hebben waterbeheerders in de Europese Unie gewerkt aan het opstellen van specifieke doelen per waterlichaam, het vaststellen van maatregelen en het berekenen van de kosten daarvan. Ook de waterschappen in Rijn-Oost hebben dit gedaan, zowel gezamenlijk als individueel. De gemeenten, de provincies en Rijkswaterstaat Oost-Nederland waren hierbij intensief betrokken. Het voorgenomen beleid is in 2008 beschreven in de Regionota Rijn-Oost (zie literatuurlijst) en in rapportages van de verschillende waterschappen. De werkwijze om de KRW in te voeren, wordt hierna samengevat. Ook de doelen en maatregelen per waterlichaam worden kort getypeerd.

Doelen

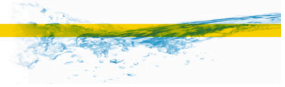
De doelstelling voor de waterkwaliteit conform de KRW is: de waterlichamen voldoen in 2015 aan de gewenste chemische toestand en de gewenste ecologische kwaliteit door het uitvoeren van maatregelen. Uitstel is eventueel mogelijk tot 2021 of 2027. Daarnaast wordt voorkomen dat de kwaliteit verslechtert (achteruitgang toestandsklasse).

Uitgangspunten en aanpak

De waterschappen in Rijn-Oost hebben bij de invoering van de KRW onderstaande uitgangspunten en aanpak gehanteerd:

Type en status van waterlichamen

In Rijn-Oost zijn 128 oppervlaktewaterlichamen en 2 grondwaterlichamen benoemd. De oppervlaktewaterlichamen zijn verdeeld in verschillende typen. De watertypen zijn toebedeeld op basis van Definitiestudie KRW Deel I Typologie Nederlandse oppervlaktewateren (Alterra, 2003). Deze typetoekenning is gebaseerd op kenmerkende en voor organismen relevante eigenschappen, zoals stroming, diepte, breedte en inrichting. Alle oppervlaktewaterlichamen hebben een status die informatie geeft over het ontstaan of de ontwikkelingsmogelijkheden. De sloten, kanalen en meren hebben de status 'kunstmatig'; alle beken en rivieren hebben de status 'sterk veranderd'. Van oorsprong zijn dit natuurlijke wateren, maar ze zijn ingrijpend aangepast aan functies als landbouw, wonen en werken en scheepvaart. Inrichtingsmaatregelen om de natuurlijke toestand te herstellen, zouden significante schade aanrichten aan deze functies. Het is daarom niet mogelijk de doelstelling van 'natuurlijke wateren' te realiseren voor de beken en rivieren in het gebied Rijn-Oost. De Goede Ecologische Toestand (GET) is niet meer realistisch. De provincies leggen de typen, status en ecologische doelen van de oppervlaktewaterlichamen formeel vast in hun plannen en verordeningen; de waterschappen nemen deze over in de waterbeheerplannen.

Kleine wateren

Bij het opstellen en uitvoeren van maatregelen voor een waterlichaam gaan we uit van een stroomgebiedsbenadering. Dit betekent dat niet alleen de waterlichamen maar ook andere oppervlaktewateren in het stroomgebied in de aanpak worden betrokken. Dit kunnen bijvoorbeeld bovenlopen, sloten of petgaten zijn. De maatregelen worden beoordeeld op hun effect voor het benedenstrooms gelegen waterlichaam.

Bij de programmering van de uitvoering wordt zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij voorgenomen gebiedsprojecten (GGOR, landinrichting, realisatie EHS e.d). De ecologische kwaliteit en potentie van kleine wateren is zeer divers. Zie hiervoor de toegevoegde bijlage 2: *KRW richtwaarden en streefwaarden chemische stoffen*. In samenwerking met de provincies zullen we in de planperiode de ecologische doelen voor de kleine wateren verder invullen en bezien of het voor onze regio nodig is de richt- en streefwaarden aan te passen.

Richtwaarden voor (chemische) stoffen

De uitgangspunten de waterschappen in Rijn-Oost voor de normering van stoffen staan in onderstaande tabel.

De KRW onderscheidt drie groepen stoffen. De Goede Chemische Toestand (GCT) is bereikt als de waterkwaliteit voldoet aan de richtwaarden voor 'prioritaire stoffen'. Voor het behalen van het Goede Ecologisch Potentieel (GEP) zijn (naast biologische waarden) de 'overige verontreinigende stoffen' en de 'biologie ondersteunende stoffen', waaronder nutriënten, van belang. De richtwaarden voor de 'prioritaire stoffen' en de 'overige verontreinigende stoffen' zijn opgenomen in het Besluit kwaliteitseisen en monitoring water (2009). De richtwaarden voor 'biologie ondersteunende stoffen' zijn opgenomen in het rapport "Referenties en maatlatten voor natuurlijke watertypen" (STOWA; 2008).

Het waterschap hanteert de richtwaarden voor deze drie groepen stoffen vooralsnog ook voor de oppervlaktewateren die geen waterlichaam zijn. Hiermee heeft al het oppervlaktewater beleidsmatig bescherming.

Overzicht van geldende richtwaarden voor groepen stoffen, de grondslag hiervan en het type verplichting. Met een * zijn de regionale aanvullingen op de (inter)nationale wetgeving.

Groepen Stoffen	Groep oppervlaktewateren	Richtwaarde	Status verplichtingen
Prioritaire stoffen	Alle oppervlaktewateren	Conform Besluit kwaliteitseisen en monitoring water	Waterlichamen; KRW-richtwaarde Overige wateren; regionale richtwaarde
Overige verontreinigde stoffen	Alle oppervlaktewateren	Conform Besluit kwaliteitseisen en monitoring water.	Waterlichamen; KRW-richtwaarde Overige wateren; regionale richtwaarde
Biologie ondersteunende stoffen	waterlichamen	Conform Referenties en maatlatten voor natuurlijke watertypen voor KRW (Stowa, 2008). In het BKMW wordt in bijlage 2 verwezen naar dit rapport.	KRW-richtwaarde
	Overige wateren	Conform Referenties en maatlatten voor natuurlijke watertypen voor KRW (Stowa, 2008) of richtwaarden voor stadswateren	Richtwaarde ter ondersteuning van de ecologische doelstelling in het betreffende water of benedenstrooms daarvan

---

Bepalen ecologische doelen

Bij het bepalen van de ecologische doelen voor de waterlichamen, is gekozen voor de Praagse Methode. De bestaande ecologische toestand wordt dan als vertrekpunt genomen. Het ecologische doel wordt bepaald door de mogelijke verbeteringen bij elkaar op te tellen. Het gaat daarbij om maatregelen die realistisch zijn en tegen aanvaardbare maatschappelijke kosten uitgevoerd kunnen worden. Het doel wordt in drie hoofdstappen bepaald:

- Eerst wordt een lijst opgesteld van alle denkbare maatregelen.
- Dan worden de maatregelen weggelaten die leiden tot significante schade aan bestaande functies. Dit leidt tot het MEP (Maximaal Ecologisch Potentieel).
- Tot slot worden maatregelen geschrapt die geen aantoonbaar of een minimaal effect hebben op de KRW-doelstellingen. Dit leidt tot het GEP (Goed Ecologisch Potentieel).

De optelsom van de ecologische effecten van deze maatregelen, is het ecologische einddoel of in KRW-termen: Goed Ecologisch Potentieel (GEP).

Er is een inschatting gemaakt van de ecologische doelen voor de betreffende organismegroepen. Voor de volgende generatie plannen (2015-2021) moeten de ecologische doelen beter onderbouwd worden. Er moet vooral meer duidelijkheid komen over de wijze waarop de effecten van de verschillende maatregelen vastgesteld kunnen worden. Voor een betere onderbouwing is een gezamenlijke regionale en landelijke aanpak belangrijk, bijvoorbeeld binnen Rijn-Oost en met het ministerie van Verkeer en Waterstaat. We volgen het effect van de maatregelen op het gebied van chemie en biologie.

Bepalen significante schade

Er is een landelijke richtlijn ontwikkeld (V&W, augustus 2007) om te bepalen wat significante schade is. Deze is ook in Rijn-Oost toegepast. Met een afwegingskader wordt bepaald welke negatieve effecten een voorgenomen maatregel heeft op de bestaande functies, zoals landbouw, scheepvaart en infrastructuur.

Maatregelen die een te groot effect hebben op veiligheid en/of beroepsscheepvaart leveren in de praktijk altijd significant schade op. Hetzelfde geldt voor maatregelen die leiden tot gedwongen functiewijzigingen. Andere maatregelen met mogelijk significante schade in agrarisch en stedelijk gebied zijn: het instellen van een natuurlijk peil, opheffen van drainage, verwijderen van stuwen en sluizen en het hermeanderen van beken en kreken. De definitieve vaststelling van significante schade kan alleen plaatsvinden voor een waterlichaam of voor groepen gelijksoortige waterlichamen. Maatregelen met duidelijk aantoonbare schade aan huidige functies zijn niet opgenomen in het maatregelenpakket van de Rijn-Oost.waterschappen.

Bepalen effectiviteit maatregelen

Van verschillende maatregelen is de effectiviteit afgewogen. Maatregelen met een lage effectiviteit op de waterlichamen zijn niet opgenomen als KRW-maatregel. Een voorbeeld hiervan is de extra zuiveringstrap bij een rwzi.

Wel is afgesproken dat voor enkele waterlichamen onderzoek wordt uitgevoerd naar extra zuivering op de aanliggende rwzi's. Het betreft rwzi's in Oldenzaal, Glanerbrug, Tubbergen en Winterswijk. Als dat effectief blijkt, wordt alsnog een extra zuiveringstrap gerealiseerd als KRW-maatregel. Ook het onderzoek is opgenomen als KRW-maatregel.

Overige (regionale) emissiereducerende maatregelen, zoals afkoppelen van regenwater, voorkomen van overstorten, herstel van lekkende riolen en foutieve aansluitingen, sanering vuilstorten en dergelijke, hebben vooral een lokaal effect. Ze gelden daarom niet als KRW-maatregel. Voor het terugdringen van prioritair chemische stoffen in de waterlichamen wordt het meeste effect verwacht van het Rijksbeleid.

Bepalen ambitieniveaus

Bij het vaststellen van de ambitieniveaus voor de waterlichamen is zo veel mogelijk aangesloten bij de provinciale functietoekenning voor gebieden en watergangen. Wateren in gebieden met de hoofdfunctie natuur, hebben verdergaande doelen (ambitieniveau hoog) dan wateren in gebieden met de hoofdfunctie landbouw (ambitieniveau basis).

Relatie met beschermde gebieden

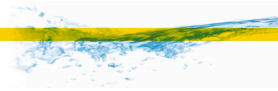
De KRW heeft een sterke relatie met andere Europese richtlijnen, zoals de Vogel- en Habitatrichtlijn (Natura2000), de Zwemwaterrichtlijn en de Drinkwaterrichtlijn. De gebieden waar deze richtlijnen van kracht zijn, worden beschermde gebieden genoemd. Er is een begin gemaakt met het afstemmen van het KRW-beleid op het beleid dat voortvloeit uit andere richtlijnen. Dat heeft gevolgen voor enkele specifieke gebieden.

- *Zwemwater.* Er komen voorlopig geen extra KRW-maatregelen voor de zwemwateren in Rijn-Oost. De zwemwateren in onze regio hebben een goede kwaliteit. Wel doen zich incidenteel problemen voor met blauwalgen. Zo nodig volgen er wel maatregelen als het landelijk onderzoek is afgerond.
- *Oppervlaktewater voor menselijke consumptie.* Rijn-Oost telt twee oevergrondwaterwinningen: Engelse Werk (bij Zwolle en infiltratie uit de IJssel) en Vechterweerd (aanbouw). Daar wordt grondwater gewonnen dat grotendeels vanuit het oppervlaktewater wordt aangevuld. Er worden specifieke maatregelen voorbereid om op die locaties de Goede Chemische Toestand te realiseren in het grondwater en het oppervlaktewater. Omdat de onttrekkingspunten in het grondwater liggen, is de provincie hiervoor eerst verantwoordelijk. De provincie stemt de maatregelen af met de waterbeheerder.
- *Natura2000-gebieden.* De minimumeis van de KRW voor Natura2000-gebieden is 'geen achteruitgang'. Natura2000-gebieden in Rijn-Oost zijn vooral de grondwaterafhankelijke natuurgebieden op de hogere zandgronden, plus de Wieden en de Weerribben. Grondwaterafhankelijke Natura2000-gebieden komen ook voor op de TOP-lijst van verdroogde gebieden. Daarover zijn al afspraken gemaakt tussen de waterschappen en de provincies. De TOP-lijstgebieden waar watermaatregelen op korte termijn noodzakelijk zijn, worden aangeduid als sense-of-urgency-gebieden.

Typen maatregelen

Via gebiedsprocessen met provincies, gemeenten en maatschappelijke organisaties is in Rijn-Oost gezocht naar haalbare en betaalbare KRW-maatregelen. De uitkomsten gaan vooral over de inrichting en het beheer van de waterlichamen. Maatregelen zijn bijvoorbeeld: natuurvriendelijke oevers, hermeandering en maatregelen ter bevordering van de vismigratie (het passeerbaar maken van stuwen). Juist deze maatregelen dragen optimaal bij aan het bereiken van de KRW-doelen. Van de maatregelen valt alleen waterbodemsanering niet onder de verantwoordelijkheid van de waterschappen. Bodemsanering wordt gefinancierd door de waterschappen samen met de gemeenten en de provincies.

De uitvoering ligt wel bij de waterschappen. Aanvullend op de inrichtingsmaatregelen zijn ook beheermaatregelen en emissie maatregelen opgenomen. De beheermaatregelen betreffen voornamelijk natuurvriendelijk onderhoud. Het aantal emissie maatregelen is beperkt omdat de meeste vervuilende bronnen al zijn aangepakt.

De KRW-maatregelen zijn opgenomen in deel III van dit Waterbeheerplan. De waterschappen moeten deze maatregelen uitvoeren. Het bereiken van de ecologische doelen is geen verplichting.

Fasering van maatregelen

Niet alle maatregelen kunnen uitgevoerd worden in de eerste planperiode (2010-2015). De belangrijkste redenen hiervoor zijn:

- *De lange doorlooptijd van gebiedsprocessen.* Inrichtingsmaatregelen vragen een gebiedsgerichte aanpak. Het creëren van voldoende draagvlak duurt vaak lang, hetzelfde geldt voor het verwerven van gronden.
- *De koppeling van maatregelen aan andere projecten.* De waterschappen willen maatregelen voor verschillende doelen zoveel mogelijk koppelen. Hierdoor ontstaan kosten- en schaalvoordelen en er is meer draagvlak. Wel vraagt het extra doorlooptijd.
- *Het kostenniveau.* Zonder fasering nemen de lasten voor de waterschappen jaarlijks met 1,5% tot 7% toe. Met een fasering over 18 jaar (periode tot 2027) ligt de lastenverhoging tussen de 0,5% en 2,3%. (Bron: Regionota Rijn-Oost – 2008.)
- *Logistieke en organisatorische beperkingen.* Zonder fasering wordt een te grote, niet-effectieve druk op de organisaties gelegd.

Andere dan inrichtings- en beheersmaatregelen

De KRW-maatregelen bij de waterschappen in Rijn-Oost zijn voornamelijk inrichtings- en beheersmaatregelen. Deels is dit uitvoering van bestaand en deels aanvullend beleid om de KRW-doelen te kunnen bereiken. Hiernaast dragen ook vele andere maatregelen bij aan het realiseren van de KRW-doelen. Dit betreft bijvoorbeeld generiek beleid dat is ontwikkeld voor de uitvoering van andere Europese richtlijnen. Daarnaast is sprake van maatregelen die gebaseerd zijn op nationaal beleid en generiek worden vastgesteld. Regionaal vindt invulling plaats door bijvoorbeeld een belangrijk instrument als vergunningverlening.

Regionaal leveren ook gemeenten een grote bijdrage aan verbetering van de oppervlaktewaterkwaliteit, door bijvoorbeeld aanpassingen van de riolering, als afkoppelen van verhard oppervlak en het saneren van overstorten. Effecten van deze maatregelen zijn niet altijd zichtbaar in de waterlichamen. Gezamenlijk dragen ze echter wel significant bij aan de verbetering van de kwaliteit van het oppervlaktewatersysteem (oppervlaktewaterlichamen). Individuele maatregelen zullen op lokaal niveau een meer of minder groot positief effect hebben.

Actie: Reest en Wieden voert elk jaar tenminste één sanering uit en stimuleert derden om ook saneringen uit te voeren. Hiervoor wordt op de begroting jaarlijks € 300.000 beschikbaar gesteld (in een programma van € 3.000.000 in 10 jaar). Hieruit worden ook bijdragen aan derden betaald.

Tabel 6. Prestatie-indicatoren

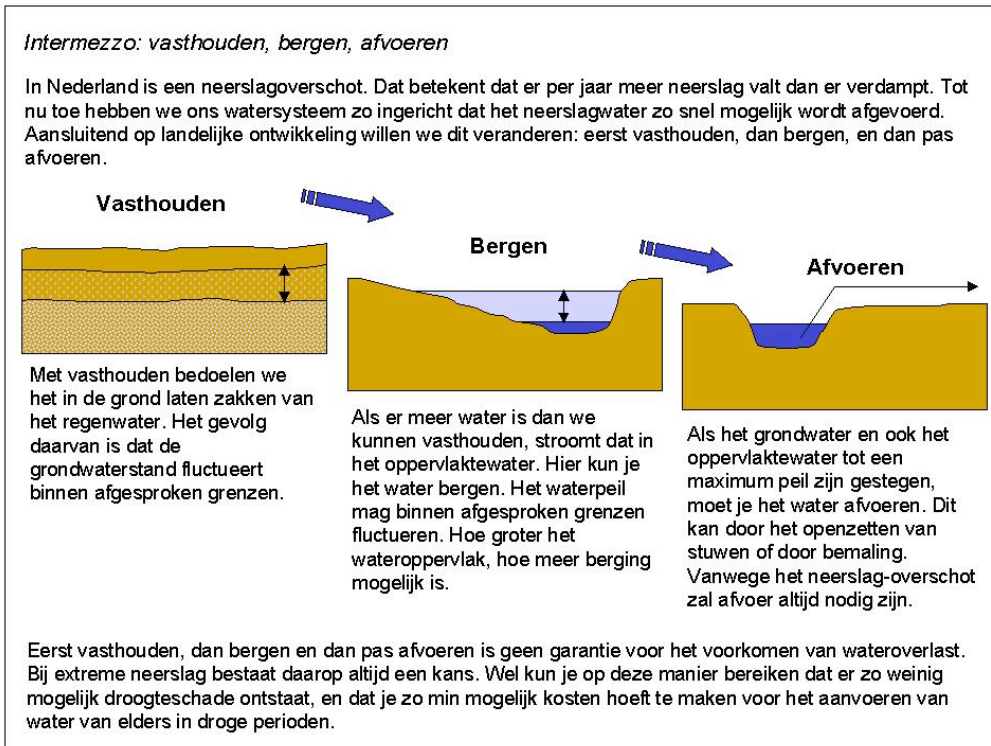
Prestatie-indicator	Eenheid	Aantal totaal	Reeds gerealiseerd	Gerealiseerd in 2015
Uitvoeren KRW-maatregelen; lengte natuurvriendelijke oevers	km	84,5	2	10
Uitvoeren KRW-maatregelen; vispasseerbaarheid stuwen e.d.	aantal	44	0	12*

* In bijlage 4 is het aantal gerealiseerde vispassages in 2015 gesteld op 2.
Dit vanwege de resultaatverplichting van de KRW.

2.2.3 Waterkwantiteitsbeheer

De waterschappen in Rijn-Oost zorgen ervoor dat extreem natte en extreem droge situaties zo goed mogelijk worden opgevangen. Extreme situaties gaan door de klimaatsverandering vaker voorkomen. Er is gericht beleid en beheer nodig om het watersysteem daarop voor te bereiden. Voor het overgrote deel van het jaar geldt een gemiddelde beheersituatie. Het beleid voor deze verschillende situaties is samengevat in onderstaande tabel.

	Gemiddelde situatie	Extreem natte situatie	Extreem droge situatie
<i>Frequentie</i>	Bijna gehele jaar	Kans 1/10 jaar	Kans 1/10 jaar
<i>Doel</i>	GGOR (vasthouden, bergen en afvoeren)	Bergen en afvoeren	Vasthouden
<i>Aanpak</i>	Extra ruimte	Normering wateroverlast Niet afwentelen Water op straat c.q. land	Inlaten gebiedsvreemd water Verdringingsreeks Beregeningsverbod

Regelmatig wordt een andere beschrijving gegeven voor vasthouden en bergen van water. In Convenant Meppelerdiep staat bijvoorbeeld:

Vasthouden van water omvat alle andere maatregelen dan (gestuurde) berging, zoals vasthouden op maaiveld in de beekdalen, vasthouden in natuurlijke laagten en vasthouden in natuurgebieden. (Gestuurde) waterberging vindt plaats in daarvoor aangewezen en ingerichte gebieden. (Gestuurde) waterberging wordt als maatregel ingezet wanneer alle andere maatregelen te kort schieten en elders in het watersysteem wateroverlast voorkomen dient te worden.

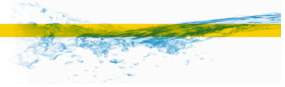
We gebruiken deze beschrijvingen door elkaar.

De volgorde vasthouden bergen en afvoeren geldt primair voor het ontwerp van ons systeem. In normale situaties is bergen niet aan de orde. In (dreigende) extreme situaties gebruiken we zoveel mogelijk afvoercapaciteit om het overtollige water kwijt te raken.

Waterbeheer in de beheersituatie

Het overgrote deel van het jaar is er een gemiddelde beheersituatie. De oppervlaktewater- en grondwaterpeilen worden in die periode zo goed mogelijk afgestemd op de geldende functies en het bestaande grondgebruik.

Het toekomstige waterkwantiteitsbeheer wordt gebaseerd op het 'gewenst grondwater- en oppervlaktewaterregime' (GGOR). De waterschappen nemen voor 2011 een GGOR-besluit voor hun beheergebieden. Dit gebeurt op basis van de afspraken uit het vernieuwde Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW). De provincies hebben hiertoe een beleidskader opgesteld. In een GGOR-besluit worden de gewenste streefpeilen vastgelegd (zie kader).

Onderdelen van een GGOR-besluit zijn:

De grond- en oppervlaktewatersituatie (verdeeld naar ruimte en tijd) die in een gebied wordt nagestreefd. Deze situatie wordt uitgedrukt in:

- De gemiddeld hoogste grondwaterstand (ghg), de gemiddeld laagste grondwaterstand (glg) en de gemiddelde voorjaarsgrondwaterstand (vgv).
- De te hanteren streefpeilen
- De termijn van realisatie

In een achtergronddocument nemen de waterschappen de volgende zaken op:

- De afweging die ten grondslag ligt aan het GGOR-besluit en het doorlopen proces.
- Beschrijving van de maatregelen om tot het GGOR te komen, een raming van de kosten en een globaal plan van aanpak.
- Indien relevant; de inrichting van de watergangen, de (grond)waterkwaliteit en de benodigde aan- en afvoer van water.

Reest en Wieden neemt de GGOR-besluiten op in de Waterbesluiten. Daarin staan de afspraken die wij maken met de belanghebbenden in een Water Op Maat-project. Een Waterbesluit combineert een besluit tot verbetering en inrichting van waterstaatswerken, het vaststellen van het GGOR en een peilbesluit.

GGOR, Water-op-maat en 'Waterlood'

Het waterschap Reest en Wieden voert de meeste aanpassingen in het watersysteem uit in het kader van Water-op-maat-projecten. In deze projecten worden alle wateropgaven integraal meegenomen en afgewogen. Ook opgaven van andere partijen (bijvoorbeeld recreatie, landbouwontwikkeling of een robuuste ecologische verbindingzone) kunnen betrokken worden bij de planontwikkeling. De verantwoordelijkheid van het waterschap beperkt zich tot het waterdeel in de brede zin.

Het waterschap hanteert de methode 'waterlood' bij de ontwikkeling van de aanpassing van het waterhuishoudkundig systeem. 'Waterlood' is een combinatie van techniek en proces. In de methode 'waterlood' wordt voor alle functie die in een gebied aanwezig zijn een optimale waterhuishouding bepaald. Vervolgens wordt onderzocht in hoeverre deze optimale waterhuishouding voor alle functies gelijktijdig gerealiseerd kunnen worden. In het gebiedsproces waarin de belangengroepen een belangrijke rol hebben worden de afwegingen gemaakt. Het resultaat is het gewenste (of gewogen) grond- en oppervlaktewaterregime (meestal aangeduid als GGOR)

Het waterschap neemt uiteindelijk een besluit over de te nemen aanpassingen in de waterhuishouding en het bijbehorend beheer. Het waterschap legt dit vast in een waterbesluit. Het waterbesluit wordt ter visie gelegd en staat dus open voor inspraak.

Het GGOR is ook een procesinstrument. In het gebiedsproces wordt duidelijk welke afwegingen een rol spelen bij het vaststellen van het gewenste waterpeil. De waterschappen hebben meer instrumenten om het waterpeil in gemiddelde situaties te sturen. Dat zijn onder andere de waterkansenkaarten en de watertoets. Een waterkansenkaart geeft aan waar kansen en beperkingen liggen voor de ontwikkeling van ruimtelijke functies vanuit waterhuishoudkundig oogpunt. De watertoets maakt invloed mogelijk op de inhoud van alle ruimtelijke plannen. De watertoets heeft betrekking op alle waterhuishoudkundige aspecten. Het gaat hierbij om bijvoorbeeld oppervlaktewaterkwantiteit, riolering, wateroverlast, veiligheid, verdroging en oppervlaktewaterkwaliteit.

Doelen

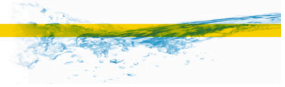
De doelstelling voor het waterbeheer in gemiddelde situaties is: het realiseren van een duurzaam en veerkrachtig ingericht watersysteem, dat de geldende waterfuncties ondersteunt, door middel van onder andere het GGOR.

Vaststelling GGOR

De waterschappen in Rijn-Oost hanteren bij het opstellen van het GGOR een fasering. De prioriteit ligt bij de Natura2000-gebieden, de (verdroogde) TOP-gebieden en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Eind 2010 heeft elk waterschap gebiedsdekkend een GGOR vastgesteld. Dit is opgebouwd uit:

- Natura2000-gebieden. Een GGOR-besluit voor elk Natura 2000-gebied is gekoppeld aan een bestuurlijk goedgekeurd beheerplan. De provincie en het rijk stellen beheerplannen op voor de Natura2000-gebieden. Binnen drie jaar na aanwijzing van een Natura2000-gebied moeten deze plannen afgerond zijn. Tegelijkertijd stelt het waterschap het GGOR en het bijbehorende maatregelenpakket op. Deze werkwijze wordt ook gevolgd voor TOP-gebieden voor zover die Natura2000-gebieden gedeeltelijk overlappen **en de Reest**.
- EHS-gebieden. Een GGOR-besluit voor alle overige EHS-gebieden. Dit GGOR kan gebaseerd zijn op een afgerond GGOR-proces of op het vaststellen van de actuele situatie als gewenste toestand. In het laatste geval gaat het om een voorlopige GGOR. Dit GGOR-proces wordt aangepast aan de planning van landinrichtings- en planvormingsprocessen voor de realisatie van de EHS. Dit vindt uiterlijk in 2018 plaats. De provincie en de waterbeheerder maken in 2009 afspraken over de planning van GGOR in overige EHS-gebieden op gebiedsniveau.
- Overige delen van het (landelijke) beheergebied. Hier zijn slechts kleine verschillen tussen het gewenste (grond)waterregime en het huidig (grond)waterregime. Er is geen reden daar versneld een GGOR-proces te starten. In deze gebieden komt de actuele situatie voornamelijk overeen met het GGOR. **Deze gebieden zijn zichtbaar op kaart 3**.
- Voor het stedelijk gebied wordt geen GGOR opgesteld. Het realiseren van de gewenste grondwatersituaties in stedelijk gebied, is een taak van de gemeenten en de perceeleigenaren. Gemeenten streven hierbij naar het voorkomen van natte kruipruimtes, vochtproblemen in huizen en wateroverlast in tuinen en plantsoenen. Het waterschap stemt het stedelijk oppervlaktewaterbeheer daarop af en zorgt voor voldoende afwateringsmogelijkheden.

Uitvoering maatregelen GGOR

De fasering in uitvoering van de maatregelen is als volgt:

- Eind 2013: Het maatregelenpakket conform het opgestelde GGOR in de Natura 2000 en TOP-gebieden is uitgevoerd.
- Eind 2015: Het maatregelenpakket conform het opgestelde GGOR in de overige grondwaterafhankelijke Natura2000-gebieden is uitgevoerd.
- Eind 2018: Het maatregelenpakket conform het opgestelde GGOR in de overige grondwaterafhankelijke EHS-gebieden is uitgevoerd.

Dit tijdschema is alleen uitvoerbaar als tijdig de obstakels zijn weggenomen via het ruimtelijke ordeningsspoor en grondverwerving.

In het beheersgebied van Reest en Wieden liggen een groot aantal grote Natura 2000-gebieden.

De inzet is om te komen tot 100% realisatie van de GGOR-maatregelen. Dit is haalbaar onder de volgende voorwaarden:

- er moet tijdig duidelijk zijn wat de doelen voor de Natura-2000 gebieden betekenen voor de GGOR-maatregelen (beheerplannen tijdig beschikbaar en onderzoeken tijdig uitgevoerd);
- de benodigde procedures moeten niet leiden tot zodanige vertraging dat realisatie in redelijkheid niet meer mogelijk is;
- via het R.O.-spoor en grondverwerving zijn tijdig de obstakels voor uitvoering van de maatregelen weggenomen.

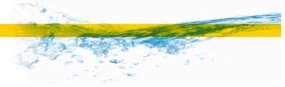
Tabel 7. Prestatie-indicatoren GGOR

Prestatie-indicator	Eenheid	Aantal totaal	Reeds gerealiseerd	Gerealiseerd in 2015
Natura2000-gebieden met uitgevoerde GGOR-maatregelen	aantal	12	2	12*
Oppervlak van het beheergebied waarvoor GGOR is vastgesteld.	%	137500	15 %	100 %
Oppervlak van het beheergebied waarvoor GGOR is uitgevoerd.	%	137500	15 %	60 %

* onder voorbehoud van de drie voorwaarden die boven deze tabel zijn genoemd.

Waterbeheer in situaties van wateroverlast

In het vernieuwde Nationaal Bestuursakkoord Water is door de waterbeheerders bevestigd dat zij in 2015 hun watersysteem op orde hebben. Bestaande situaties van wateroverlast zijn dan opgeheven en het watersysteem als geheel voldoet aan de landelijke risiconormen voor wateroverlast (zie tabel 8). Op voorstel van de waterschappen kan de provincie voor bepaalde gebieden een aangepaste normering vaststellen.

Tabel 8. Landelijke normen regionale wateroverlast

Grondgebruik	Toelaatbare overschrijdingskans	Maaiveldcriterium
Grasland	1:10 jaar	5%
Akkerbouw	1:25 jaar	1%
Hoogwaardige land- en tuinbouw	1:50 jaar	1%
Glastuinbouw	1:50 jaar	1%
Bebouwd gebied	1:100 jaar	0%

Maaiveldcriterium: bij de agrarische functies mag een klein percentage van percelen regelmatig inunderen zonder dat sprake is van overschrijding van de norm. Bijvoorbeeld bij grasland mag maximaal 5% van de oppervlakte van het maaiveld regelmatig inunderen. Het maaiveldcriterium omvat niet de plassen, die op het land blijven staan door stagnerend regenwater.

De waterschappen in Rijn-Oost hebben in het recente verleden hun gebieden aan deze normen getoetst, ruim 25.000 ha voldoet nog niet aan de norm. Als voor deze locaties maatregelen nodig zijn, worden ze ontwikkeld via gebiedstrajecten.

Doelen

De doelstelling van het waterbeheer in extreem natte situaties is: het voorkomen van ongewenste situaties van wateroverlast.

Uitgangspunten en aanpak

De waterschappen in Rijn-Oost baseren zich bij het aanpakken van wateroverlast op de volgende uitgangspunten:

- In de provincies Overijssel en Drenthe wordt gewerkt volgens het 'kader voor de normering regionale wateroverlast' (2008). De waterschappen doen een normeringsvoorstel aan de provincie. Daarna legt de provincie deze (gebieds)normen vast in een verordening.
- De gebiedsprocessen worden zoveel mogelijk gecombineerd met het opstellen van het GGOR. De andere partijen in het proces worden dan niet onnodig belast.
- De waterschappen kunnen voor de volgende gebieden afwijken van de landelijke risiconormen:
  - rivier- en beekdalen met regelmatige, natuurlijke inundatie
  - beschermde natuurgebieden (voor deze gebieden is geen norm afgeleid)
  - veenweidegebieden (voor deze gebieden geldt een norm van 1:10 jaar)
  - maïsland (voor deze akkerbouwgronden geldt dezelfde norm als voor grasland).In het waterschapsspecifieke deel van de tekst wordt dit zo nodig toegelicht.
- Als extreme situaties binnen de risiconorm vallen, mag er water uit het oppervlaktewatersysteem op het land of op straat stromen. Ieder (deel)stroomgebied vangt in dat geval zoveel mogelijk het eigen overschot aan water op. Er wordt niet afgewenteld naar benedenstrooms gelegen gebieden.

-
-
- Op plaatsen waar het watersysteem niet voldoet aan de normen, streven we naar de volgende maatregelen:
    - vasthouden in bovenstreams gelegen waterlopen (haarvaten)
    - bergen in verruimde watergangen (meestromende waterberging)
    - bergen in bestaande of nieuwe plassen (bergen op water)
    - tijdelijk parkeren in bergingsgebieden (bergen op land). **De Beulakerpolder is als waterbergingsgebied aangewezen. In Noordwest Overijssel zijn ook drie zoekgebieden waterberging aangewezen. Deze staan vermeld op kaart 2 van dit WBP. Ook in Drenthe gaat de provincie waterbergingsgebieden aanwijzen.**
  - De adviesnormen bieden het minimale beschermingsniveau. Eventuele wijzigingen in het beschermingsniveau worden via gebiedsprocessen doorgevoerd. In uitvoeringsprojecten spelen we in op veranderingen in bijvoorbeeld klimaat en functie.

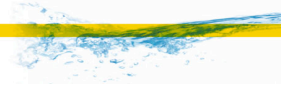
Plannen en maatregelen Reest en Wieden

Reest en Wieden heeft een kaart 'Vertrekpunt inrichtingsnormen voorkomen wateroverlast' vastgesteld (zie kaart 5). Deze kaart laat zien waar de het waterschap zich bij herinrichting van het gebied op richt. Bij het opstellen van de kaart zijn de referentienormen regionale wateroverlast en het kader van de provincie als uitgangspunt gehanteerd. Voor delen van het gebied is nu nog niet voldoende goed bekend hoe groot de risico's op wateroverlast zijn. Voor die gebieden is in deze kaart voorlopig een norm aangegeven van maximaal 1:10. Deze keuze sluit aan bij het meest voorkomende grondgebruik en dat is hier grasland, maar er is ook een groot areaal akkerbouw aanwezig. Vanwege dat laatste gaan we bij de uitwerking van de WOM-projecten, in overleg met de belanghebbenden de uiteindelijke norm vastleggen. Afhankelijk van grondgebruik en andere belangen zal die norm ergens tussen de 1:10 en 1:25 komen te liggen.

Over het algemeen biedt Reest en Wieden een beschermingsniveau tegen wateroverlast volgens de bijgevoegde kaart. Het gewenste beschermingsniveau kan niet overal worden gehaald. Welk niveau mogelijk is, wordt duidelijk in het ontwerp voor een watersysteem in een Water Op Maat-project. In het gebiedsproces dat daarbij met de belanghebbenden doorlopen wordt, kan besloten worden tot een afwijkend beschermingsniveau. Het beschermingsniveau wordt dan opgenomen in een Waterbesluit. De provincie stelt de normering wateroverlast vast. In Drenthe gebeurt dat in de Provinciale Omgevings Verordening (POV). Als er in een Waterbesluit afwijkende normen worden vastgesteld, zullen wij de provincie vragen de POV daarop aan te passen.

Reest en Wieden wil in de planperiode een aantal gebieden aanpassen aan de regionale normering. Dit gebeurt in combinatie met KRW-maatregelen en GGOR-maatregelen. Zie hiervoor bijlage 8 en kaart 3.

In situaties die minder vaak voorkomen dan de gestelde norm (nog heviger buien) wordt toegestaan dat water vanuit het oppervlaktewatersysteem op het land of op de straat stroomt. Het uitgangspunt hierbij is dat ieder (deel)stroomgebied zoveel mogelijk het eigen teveel aan water opvangt. Er wordt dus niet afgewenteld naar benedenstreams gelegen gebieden. Om dit te bereiken neemt Reest en Wieden een aantal maatregelen.

Er worden gebieden ingericht om het tijdelijk teveel aan water te bergen. In de grotere natuurgebieden wordt gebiedseigen water langer vastgehouden. Ten slotte worden ook in beekdalen maatregelen genomen om extra water vast te kunnen houden.

In 2003 is vastgesteld dat er voor 26 miljoen m³ een plaats gevonden moeten worden om te kunnen voldoen aan de werknormen voor wateroverlast. Dit zal in Water-Op-Maat-projecten gerealiseerd worden. In de Water-Op-Maat-projecten realiseren we, naast de wateropgave, ook de GGOR en de KRW doelen. In 2015 zal 60 % van de totale wateropgave zijn gerealiseerd. Het overig deel van de wateropgave krijgt een plaats in de Water-Op-Maat-projecten die daarna worden uitgevoerd. Door te kiezen voor een integrale aanpak, worden de totale kosten aanmerkelijk lager dan bij een gescheiden aanpak van de waterdoelen. Dit past in de afspraak van artikel 3 lid 1g uit het Nationaal Bestuursakkoord Water.

In 2027 heeft Reest en Wieden de totale wateropgave gerealiseerd.

Tot 2015 ligt in het Drentse deel van ons beheersgebied het accent op projecten die wateroverlast in het stedelijk gebied van Meppel helpen voorkomen. Dit is vastgelegd in een convenant.

Convenant Meppelerdiep

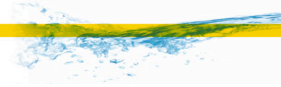
Op 18 november 2008 is het convenant waterbeheer Meppelerdiep ondertekend door Rijkswaterstaat, de provincies Drenthe en Overijssel, de gemeente Meppel en de waterschappen Groot Salland en Reest en Wieden.

Het convenant is opgesteld om de veiligheid van het Meppelerdiep te waarborgen. Ook is hierin geregeld dat de wateroverlast in Meppel voldoet aan de normen. De afspraken zijn gemaakt om in situaties van wateroverlast de economische en maatschappelijke schade zo gering mogelijk te houden.

In het convenant zijn diverse maatregelen geformuleerd. Iedere partij is vanuit de eigen taakstelling verantwoordelijk voor een tijdige uitvoering. Voor Reest en Wieden is belangrijk dat er WB21-maatregelen gepland zijn in het gebied dat bovenstrooms van Meppel ligt. In 2015 moet daar 60% van de wateropgave gerealiseerd zijn. Het gaat daarbij om het inrichten van gebieden voor gestuurde waterberging waar 3,4 mln m³ tijdelijk kan worden opgevangen en het inrichten van afgekoppelde natuurterreinen (en omgeving). Daar kan 4,2 mln m³ extra water worden vastgehouden in situaties met overvloedige neerslag.

Tabel 9. Prestatie-indicatoren wateroverlast

Prestatie-indicator	Eenheid	Aantal totaal	Reeds gerealiseerd	Gerealiseerd in 2015
Gebied dat voldoet aan normering wateroverlast (100 % is 7329 ha, de oppervlakte waar uit onderzoek in 2003 bleek dat de gewenste norm niet gehaald werd)	%	100	13,3	60
Gerealiseerde m ³ wateropgave	m ³	26 mln	3,4 mln	15,6 mln

Waterbeheer in situaties van droogte

Bij het waterbeheer in situaties van droogte, wordt verschil gemaakt tussen situaties van geen of weinig neerslag (relatief kortdurende situaties) en verdroging (min of meer structureel) in specifieke gebieden.

Geen of weinig neerslag

In het vernieuwde Nationaal Bestuursakkoord Water zijn door de waterbeheerders afspraken gemaakt over watertekorten. Voor het peilbeheer geldt als richtlijn: water vasthouden, water bergen en water aanvoeren. Bij zeer extreme droogte, wordt het water verdeeld over de gebieden met watertekort. Landelijk is een verdringingsreeks opgesteld die aangeeft wat daarbij de prioriteiten zijn (zie tabel 10). Deze reeks geldt voor alle stroomgebieden waar rijkswater kan worden aangevoerd.

Daarnaast zijn in Rijn-Oost twee specifieke verdringingsreeksen van kracht. Deze zijn opgenomen in een overeenkomst voor het IJsselmeergebied (2007) en in het Waterakkoord Twentekanalen/Overijsselsche Vecht (1999).

Tabel 10. Landelijke verdringingsreeks

Categorie 1 Veiligheid en voorkomen van onomkeerbare schade	Categorie 2 Nutsvoorzieningen	Categorie 3 Kleinschalig hoogwaardig gebruik	Categorie 4 Overige belangen (economische afweging, ook voor natuur)
Stabiliteit waterkeringen	Drinkwatervoorziening	Tijdelijk beregening kapitaalintensieve gewassen	Scheepvaart Landbouw Natuur (zolang geen onomkeerbare schade optreedt)
Klink en zetting (veen en hoogveen)	Energievoorziening	Proceswater	Industrie Waterrecreatie Binnenvisserij
Natuur (gebonden aan bodemgesteldheid)			
Gaat voor >>>>	Gaat voor >>>>	Gaat voor >>>>	

(Bron: Concept Ontwerp Nationaal Waterplan, 2008)

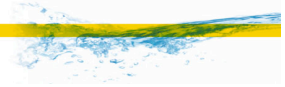
Doel

De doelstelling voor het waterbeheer in extreem droge situaties is: er wordt gestreefd naar voldoende water voor het realiseren van de gebieds- en oppervlaktewaterfuncties.

Verdroogde gebieden

Om verdroging in specifieke gebieden te bestrijden, is sinds 2007 een landelijk actieplan van kracht. Er zijn TOP-gebieden aangewezen. In deze gebieden moeten de gebiedspartners met voorrang maatregelen nemen voor het bestrijden van verdroging.

In Rijn-Oost zijn 33 TOP-gebieden aangewezen. Deels zijn deze gebieden ook aangemerkt als Natura2000-gebied (zie tabel 11).

Tabel 11. Aantal TOP- en Natura2000-gebieden

	TOP-gebieden	Natura2000
Waterschap Reest en Wieden	4	12
Waterschap Velt en Vecht	2	2
Waterschap Groot Salland	3	9
Waterschap Regge en Dinkel	13	17
Waterschap Rijn en IJssel	11	9

De provincies zijn verantwoordelijk voor het proces en voor het resultaat van de gebiedsontwikkeling. De provincies zorgen ook voor de verwerving van gronden en stellen een verordening op om de ruimtelijke bescherming te regelen.

De waterschappen zijn regisseur van de gebiedsprocessen waarbij de nadruk ligt op waterhuishoudkundige maatregelen. Ook stellen ze via een GGOR-proces de vereiste herstelmaatregelen vast en voeren deze uit voor 2014.

Doel

De doelstelling voor de TOP-gebieden is: het realiseren van een aanvaardbare grondwaterstand.

Uitgangspunten en aanpak

Bij het aanpakken van verdroging hanteren de waterschappen in Rijn-Oost deze uitgangspunten:

- Voor de TOP-gebieden wordt het GGOR-proces doorlopen. De waterschappen kiezen daarbij voor een zo optimaal mogelijk peilregime (OGOR).
- In overleg met de gemeenten wordt de ruimtelijke bescherming van deze gebieden vastgelegd in bestemmingsplannen.
- Voor natte landnatuur die niet voorkomt op de TOP-lijst geldt het stand-still-beginsel: achteruitgang van de huidige situatie moet worden voorkomen.
- De waterschappen gaan samen met de provincies onderzoek doen naar verdroging als gevolg van klimaatsverandering.

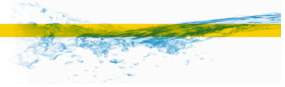
Tabel 12. Prestatie-indicatoren verdroging

Prestatie-indicator	Eenheid	Aantal totaal	Reeds gerealiseerd	Gerealiseerd in2015
TOP-gebieden waar maatregelen zijn uitgevoerd	aantal	4	1	4

Plannen en maatregelen Reest en Wieden: Water Op Maat-programma.

De wateroverlast moet beperkt worden en het watersysteem moet minder gevoelig zijn voor bijzondere omstandigheden. Ook moet het watersysteem zo worden ingericht dat het mogelijk is de doelen van de KRW te halen.

De knelpunten in het waterbeheer worden daarom opgelost volgens de principes van Waterlood. Daarbij wordt rekening gehouden met de KRW-doelen.

Oplossingen worden ontwikkeld met medewerking van de grondeigenaren en andere belanghebbenden in een gebied, zoals een gemeente of een terreinbeheerder. De grotere knelpunten worden planmatig aangepakt via gebiedsgerichte Water Op Maat-projecten. Samen vormen deze projecten het Water Op Maat-programma. Een Water Op Maat-project wordt opgesteld in samenwerking met alle betrokkenen. Essentieel is dat in een vroeg stadium gecommuniceerd wordt met belangenorganisaties, burgers, bedrijven en gemeenten. Het doel van het Water Op Maat-programma is het realiseren van het GGOR, de WB21 doelen en het uitvoeren van de KRW-maatregelen. Het meerjaren Water Op Maat-programma wordt elk jaar bijgesteld. De hoofddoelen, zoals de integrale aanpak van de Water Op Maat-projecten en het realiseren van de wateropgave, blijven gehandhaafd. In 30 jaar wordt zo het hele beheergebied doorgewerkt. De tabel in bijlage 8 geeft een overzicht van alle geplande Water Op Maat-projecten voor de komende 10 jaar.

Actie: Reest en Wieden begroot jaarlijks € 500.000 voor de voorbereiding van de Water Op Maat-projecten

Actie: Reest en Wieden begroot vanaf 2007 gedurende 10 jaar in totaal € 55.000.000 voor de uitvoering van het Water Op Maat-programma. Na vier jaar vindt hierop een evaluatie plaats.

Actie: Reest en Wieden heeft de wateropgave WB21 in 2015 voor 60 % ingevuld.

2.2.4 Grondwaterbeheer en drinkwaterwinning

In 2009 worden de waterschappen het bevoegd gezag voor een deel van de vergunningverlening voor grondwateronttrekkingen. Het gaat in de meeste gevallen om vergunningaanvragen voor bronbemalingen, saneringen en industriële onttrekkingen. Een deel van de vergunningbevoegdheid blijft bij de provincies en daarom is er afstemming nodig. Dit betreft de onttrekkingen voor drinkwatervoorziening, voor (opslag van) energie en industriële onttrekkingen groter dan 150.000 m³ per jaar. De gemeenten hebben een zorgplicht voor het grondwater in bebouwd gebied.

Er is een nauwe relatie tussen grondwaterbeheer en drinkwaterwinning, daarom gaan de waterschappen en de drinkwaterbedrijven intensiever samenwerken.

Doelen

De doelstelling voor het grondwaterbeheer is: het voeren van een goed grondwaterbeheer door het reguleren van gebruik en onttrekkingen.

Uitgangspunten en aanpak

De waterschappen in Rijn-Oost hanteren voor het grondwaterbeheer deze uitgangspunten:

- Zuinig omgaan met de kostbare grondwatervoorraad.
- Schade voor derden door grondwateronttrekkingen of infiltratie tot een minimum beperken. Dit betreft schade aan gebouwen door zettingen, droogteschade voor de landbouw en aantasting van natuurwaarden door veranderingen in de waterhuishouding.
- Verdere daling van de grondwaterstand voorkomen.

Vergunningverlening algemeen

Het onttrekken van grondwater is uitsluitend toegestaan met een vergunning. Als de hoeveelheid onder een maximumniveau blijft, is een melding voldoende. Een vergunning wordt alleen verstrekt als de waterbehoefte niet op een andere manier kan worden opgelost. Een aanvrager moet de effecten van de beoogde winning en/of infiltratie op de omgeving beschrijven, waaronder:

- De noodzaak voor het gebruik van grondwater, de mogelijke alternatieven, inclusief de financiële gevolgen en de milieueffecten.
- De gevolgen voor de stand, de samenstelling en de kwaliteit van het grondwater.
- De gevolgen voor landbouw, natuur, zetting gebouwen, verspreiding bodem- en of grondwaterverontreinigingen en archeologische bodemvondsten.

Het waterschap weegt het belang van de aanvrager af tegen de overige belangen. Eventuele schade aan andere belangen moet redelijkerwijs worden voorkomen. Als dit niet mogelijk is, moet de vergunninghouder de schade vergoeden.

Drinkwaterwinningen

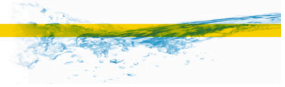
De provinciale plannen en de Drinkwaterwet zijn kaderstellend voor drinkwateronttrekkingen. De waterschappen in Rijn-Oost willen echter nadrukkelijk een rol spelen in de discussie over een duurzame inrichting van de onttrekking voor drinkwater. Daarbij is het uitgangspunt dat de winningen afgestemd zijn op de mogelijkheden van het watersysteem en worden eventuele nadelige effecten geminimaliseerd door een duurzame systeeminrichting (wateraanvoer). Nieuwe onttrekkingen voor de drinkwaterwinningen moeten vooral plaatsvinden op locaties waar water 'over' is.

Beleidslijnen

De waterschappen in Rijn-Oost leggen de regels voor grondwateronttrekking vast in de Keur. Ze stemmen het grondwaterbeleid en regelgeving op elkaar af (2009). Dit gebeurt in overleg met de provincies. De waterschappen hanteren daarbij zoveel mogelijk dezelfde criteria. Onze doelen voor grondwater hebben op de kwantiteit betrekking. We zijn in het landelijke gebied grondwaterbeheerder en de provincies zijn beheerders van de grondwaterkwaliteit. De waterschappen hebben echter wel aandacht voor de samenhang met kwaliteit en ruimte. Zo kunnen onttrekkingen invloed hebben op bodemverontreinigingen en heeft warmte- en koudeopslag in de bodem een ruimtelijke claim in de ondergrond. Wij analyseren of we een ordening van het gebruik en prioritering in de ondergrond op moeten stellen. In de planperiode stellen we een integrale visie voor het beheer van (het kwantitatieve deel van het) grondwater op.

2.2.5 Inrichting, beheer en onderhoud

Via (her)inrichting, gericht beheer en onderhoud van de watergangen, realiseren de waterschappen in Rijn-Oost een groot aantal doelstellingen. De belangrijkste zijn het gewenste oppervlaktewaterpeil (bijvoorbeeld voor landbouw en natuur), ecologische ontwikkeling en recreatief medegebruik. Vooral in beekherstelprojecten worden verschillende doelen en belangen gecombineerd. Deze projecten hebben daarom vrijwel altijd een integraal karakter.

Doelen

De doelstellingen voor de inrichting, het beheer en het onderhoud van watergangen zijn: een robuust watersysteem dat zoveel mogelijk zelfregulerend is en waarvan de kwaliteit en de kwantiteit voldoen aan de gestelde eisen.

Inrichting

Nieuwe wijze van inrichten

De uitgangspunten uit het verleden passen niet meer bij de eisen van de KRW en WB21. De waterschappen leggen bij herinrichtingsprojecten steeds meer de nadruk op het vasthouden van water in een duurzaam watersysteem. In de praktijk worden de watergangen hierdoor vaak breder en minder diep. De natuurvriendelijke oevers die hierdoor mogelijk worden, bieden kansen aan planten en dieren in en om het water. Ook dragen ze bij aan de ecologische doelstellingen. In herinrichtingsprojecten wordt een duurzame aanpak toegepast. Afhankelijk van verschillende factoren, zoals bodem, grondgebruik, functie van de watergang en type, worden herinrichtingsplannen op maat ontwikkeld voor een gebied. Bij de uitvoering worden verschillende maatregelen geïntegreerd (werk-met-werk maken).

Ecologische hoofdstructuur

Het Rijk heeft de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) aangewezen in het Nationaal Natuurbeleidsplan; in de Nota Ruimte zijn Robuuste Verbindingen vastgelegd. Nationaal en internationaal moeten voor 2018 de EHS en de Robuuste Verbindingen aangelegd worden.

Ecologische verbindingzones

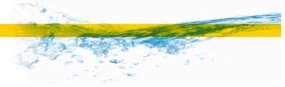
In Drenthe en Overijssel zijn zowel natte als droge verbindingzones aangewezen. In Drenthe zijn vrijwel alle beken aangewezen als ecologische verbindingzone. In Overijssel zijn de ecologische verbindingzones vooral gelegd op en langs grote watergangen, zoals de Vecht en de Regge. Via deze natuurstroken (en de EHS) kunnen dieren en planten zich van het ene naar het andere gebied verplaatsen. De provincies hebben een voorlopige uitwerking gemaakt van deze plannen.

Natura2000-gebieden

Binnen de EHS ligt een groot aantal Natura2000-gebieden. Voor elk van deze gebieden wordt een beheerplan opgesteld door het rijk of de provincie. De waterschappen zijn hierbij nauw betrokken.

Actie: Reest en Wieden werkt mee aan de inrichting van ecologische verbindingstrajecten langs de eigen watergangen. We doen dit bij voorkeur in gebiedsgerichte of Water Op Maat-projecten. De nieuwe inrichting van de watergangen wordt daarbij standaard aangepast aan de eisen die de ecologische verbindingzone hieraan stelt.

Actie: Jaarlijks rapporteren we in het evaluatieverslag over de voortgang van het realiseren van ecologische verbindingzones langs onze watergangen.

Ruimtelijke kwaliteit

Iedere streek heeft eigen ruimtelijke kenmerken en kwaliteiten; water speelt daarbij een eigen rol. Veel mensen waarderen water in hun woonomgeving en in het landelijk gebied. In de planperiode wordt een aantal waterlopen opnieuw ingericht. Over het algemeen zijn dit omvangrijke projecten, met mogelijkheden om nieuwe ruimtelijke kwaliteit te realiseren. De waterschappen willen betrokken worden bij het ontwikkelen en uitvoeren van de landschapsvisies van provincies en gemeenten. Vanuit de waterbeleidsdoelen kunnen de waterschappen de gewenste inrichting aangeven. In overleg met de plannenmakers kan voor de meest doelmatige inrichting gekozen worden. De bestuurlijke gebiedsoverleggen (BGO's) in Overijssel en Gebiedscommissies in Drenthe kunnen daarbij een stimulerende rol spelen, de provincie, de gemeenten en het waterschap zijn daarin vertegenwoordigd.

Actie: Reest en Wieden stelt in 2010 een discussienotitie ruimtelijke kwaliteit op.

Water voor vissen

Een gezonde visstand is een van de kenmerken van een goede ecologische kwaliteit van een watergang. Een gezonde visstand is verder van belang voor de sportvisserij. Hetzelfde geldt voor de beroepvisserij; deze komt alleen lokaal voor, vooral in Noordwest-Overijssel.

De visstand in Rijn-Oost laat op veel plaatsen te wensen over. Redenen hiervoor zijn:

- Stuwen en gemalen belemmeren de trek van vis en andere organismen.
- De inrichting van watergangen is onvoldoende geschikt voor paaien en jagen omdat er geen variatie is in de structuur (diepte, substraat, stroming, oever).

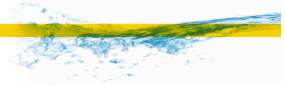
Uitgangspunten en aanpak

De waterschappen in Rijn-Oost hanteren deze uitgangspunten:

- Het waterschap is verantwoordelijk voor de inrichting van watergangen in ecologische verbindingzones langs watergangen.
- Het realiseren van de ecologische verbindingzones wordt zo mogelijk gecombineerd met het uitvoeren van gebiedsgerichte projecten. Meestal worden dan ook WB21- en KRW-doelen gerealiseerd.
- De inrichting, het beheer en het onderhoud worden gebaseerd op de ecologische doelstellingen van de zones. Belangrijke randvoorwaarden zijn dat goede waterafvoer mogelijk blijft en dat de veiligheid gewaarborgd blijft. Randvoorwaarden voor wateraanvoer zijn noodzaak en effectiviteit.
- Om de trek en verplaatsing van vissen te bevorderen, worden stuwen en gemalen zo nodig passeerbaar gemaakt voor vissen. Dit gebeurt bij vrijwel alle stuwen in stromende waterlichamen. Als er veel ecologische winst te behalen is, worden ook kunstwerken in andere watergangen aangepast.
- In vrijwel alle waterlichamen worden via herinrichting meer natuurlijke omstandigheden gecreëerd. De omvang van de maatregel hangt af van de functie en het ambitieniveau voor het betreffende oppervlaktewater. De maatregelen zijn bedoeld om vissen en andere waterorganismen meer kansen te geven.

Actie: Bij herinrichtingsplannen voor een beek of bij groot onderhoud of vervanging van een stuw in een beek, maken we de stuw passeerbaar voor vissen. We hebben hiervoor € 150.000 per jaar beschikbaar

Actie: Bij vergunningverlening voor de aanleg of aanpassing van bruggen en duikers in een beek stellen we aanvullende eisen voor faunapassages, De beek blijft of wordt hierdoor langs de oever passeerbaar voor kleine dieren.

Op een aantal plaatsen onderzoekt Reest en Wieden de beheervisserij. Vismigratie kent een eigen problematiek. We hebben een vismigratieplan waarin de knelpunten van de vismigratie zijn geïnventariseerd. Het plan bevat een leidraad voor de aanpak van die knelpunten. Het waterschap streeft naar samenwerking met de sport- en beroepsvisserij op het gebied van vismonitoring en specifieke visprojecten.

Beheer en onderhoud

Onderhoud watergangen

De waterschapswerken zijn tot in detail beschreven in de legger; ook de onderhoudsplicht is geregeld in het beheerregister van de legger. De juridische bescherming van waterschapswerken is geregeld via de keur.

Watergangen onderhoudt het waterschap zelf. Kleinere wateren die voor de ontwatering van een of enkele percelen noodzakelijk zijn, kunnen onder de jaarlijkse of halfjaarlijkse schouw vallen. De grondeigenaren moeten deze sloten dan zelf onderhouden.

Regge en Dinkel kent geen schouwsloten.

Actie: Reest en Wieden onderzoekt in de planperiode het nut van de schouw in relatie tot een watersysteem dat het GGOR kan realiseren. Op basis van de uitkomsten wordt een besluit genomen over de aard en omvang van de schouw.

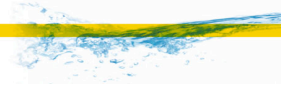
Het doel van onderhoud aan de watergangen is dat deze voldoende water kunnen afvoeren en aanvoeren. Het onderhoud wordt regelmatig beoordeeld op effectiviteit en efficiency.

Het onderhoud bestaat uit het periodieke maaien van de onderhoudspaden, taluds, oevers en bodem. Ook herprofilen en baggeren valt onder onderhoud. De huidige inrichting is bepalend voor de methode, de frequentie en het tijdstip van onderhoud. De waterschappen houden rekening met de wettelijke milieueisen, waaronder de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet. Het onderhoud wordt zo gedaan dat er zo weinig mogelijk verstoring optreedt. Verder wordt rekening gehouden met cultuurhistorische waarden. Een van de KRW-maatregelen is het natuurvriendelijk onderhouden van watergangen. Natuurvriendelijk onderhoud wordt in ieder geval gerealiseerd voor waterlichamen die heringericht worden.

De waterschappen in Rijn-Oost gaan meer kennis en ervaring uitwisselen op het gebied van inrichting, beheer en onderhoud. Het motto hierbij is 'meer lerend naar elkaar kijken'.

Baggeren

De afmetingen van een watergang liggen vast in de legger. Als de maten van een watergang sterk afwijken, kan dat een reden zijn om te baggeren.

Bestrijding van muskusratten

De waterschappen hebben de bestrijding van muskusratten in 2002 overgenomen van de provincies. Bestrijding voorkomt schade en extra onderhoud aan dijken en oevers. De waterschappen in Drenthe en Overijssel hebben in een nieuw delegatiebesluit (2008) afgesproken in 2011 gemiddeld voor het totale gebied te streven naar 0,39 vangsten per velduur. Daarna is het streven naar 0,25 vangsten per velduur. Bij die waarde wordt de populatie niet meer als schadelijk gezien.

De komst van de beverrat in Rijn-Oost is een relatief nieuw probleem. Hiervoor is extra vangcapaciteit ingezet.

Specifiek Reest en Wieden

Operationele Peilenkaart

Het waterschap regelt de peilen van het oppervlaktewater. Dat doen we met stuwen en gemalen. Reest en Wieden stelt de waterpeilen in volgens de operationele peilenkaart (OPK). Op de OPK staan de hoogste en de laagste waterpeilen die we in een peilvak hanteren. De peilen kunnen veranderen, bijvoorbeeld omdat de functie of de inrichting van een gebied verandert door het uitvoeren van projecten. Peilaanpassing gebeurt na een zorgvuldige afweging van belangen. De OPK wordt regelmatig bijgewerkt naar aanleiding van gewijzigde omstandigheden. De OPK maakt onderdeel uit van het gebiedsdekkend GGOR dat in 2010 wordt vastgesteld.

Onderhouds Plan Natte Infrastructuur

Reest en Wieden werkt aan een Onderhouds Beheerplan Natte Infrastructuur (OPNI). Dit plan beschrijft alle aspecten van het onderhoud aan de natte infrastructuur. Het OPNI is opgebouwd uit een hoofdrapport en een aantal deelplannen voor maaien, baggeren, bouwkundig onderhoud, muskusrattenbestrijding, elektrische en werktuigbouwkundige installaties, beplantingen en het wagen- en machineparkbeheer. De deelplannen krijgen een gestandaardiseerde opbouw. Deelplannen die reeds bestaan, worden geactualiseerd en omgeschreven naar de standaardopbouw. Het OPNI verschijnt naar verwachting in de loop van de planperiode.

Toelichting op het deelplan maaien

Reest en Wieden heeft sinds 2008 een maaiplan. Het maaiplan 2008 is opgesteld in nauwe samenwerking met het gebied en medewerkers van de buitendienst. De implementatie van de Flora- en Faunawet was de reden om dit plan te maken. De Kaderrichtlijn water is een extra reden.

Belangrijke randvoorwaarde bij het maken van het maaiplan 2008 is het realiseren en handhaven van de GGOR, waarbij de oppervlaktewaterpeilen binnen de marges van de OPK blijven, en goed buurmanschap. Als praktische handleiding heeft de Unie van Waterschappen in 2006 de 'Gedragscode Flora- en Faunawet voor waterschappen' uitgebracht. Deze gedragscode is goedgekeurd door de Minister van LNV. Reest en Wieden heeft zich aan die gedragscode geconformeerd. Het maaionderhoud vindt nu plaats volgens tien verschillende onderhoudspakketten, die verschillen qua intensiteit.

Welk pakket geldt voor een watergang hangt af van de waterhuishoudkundige kenmerken en de gebruiksfunctie. Waar mogelijk is rekening gehouden met de aanwezigheid van beschermde soorten. Om beschermde soorten te sparen, wordt waar dat kan een zo extensief mogelijk maaibeleid gevoerd. Daarnaast geldt een algemene zorgplicht tijdens de uitvoering van het maaionderhoud. De zorgplicht is beschreven in een compacte veldgids. Naast algemene aanwijzingen zijn ook specifieke instructies opgenomen voor een aantal beschermde soorten die in het beheergebied van Reest en Wieden zijn aangetroffen.

Reest en Wieden werkt de komende jaren stap voor stap aan steeds betere implementatie van de Flora- en Faunawet. Elk jaar wordt het maaionderhoud geëvalueerd en waar nodig bijgesteld in het maaiplan en in de veldgids voor het volgende jaar. De basis daarvoor is het stapsgewijs uitbreiden en actualiseren van de kennis over de verspreiding van beschermde soorten in het beheergebied. Knelpunten kunnen optreden in watergangen waar waterhuishoudkundig gezien geen ruimte is voor extensiever maaionderhoud. Dit type onderhoud kan nodig zijn om de daar levende beschermde soorten te sparen. Dergelijke watergangen komen te zijner tijd in aanmerking voor herinrichting.

Actie: In de planperiode maken we het Onderhoud Beheerplan Natte Infrastructuur compleet.

Vaarwegbeheer

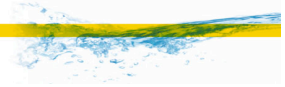
Reest en Wieden voert het beheer over een aantal vaarwegen in Noordwest-Overijssel. Deze zijn vooral bedoeld voor recreatie. De meeste vaarwegen zijn ook van belang voor de beroepsvaart.

Via beheer en onderhoud zorgt Reest en Wieden ervoor dat deze vaarwegen op diepte blijven. Zo nodig worden ook verkeersborden geplaatst.

Door deelname aan het KOVO-project leveren we een bijdrage aan het toezicht op het vaarweggebruik. Het KOVO-project is een samenwerkingsverband van toezichthouders en opsporingsambtenaren in de Kop van Overijssel. Het toezicht heeft onder andere betrekking op de vaarsnelheid en het aanmeerverbod dat geldt op plaatsen waar dit schadelijk is voor de oever of een gevaar voor het scheepvaartverkeer oplevert.

2.2.6 Stedelijk waterbeheer

Er is een nauwe samenhang tussen oppervlaktewater in stedelijk en landelijk gebied. Daarom wordt het beheer van stedelijk oppervlaktewater gezien als taak van de waterschappen. De waterschappen in Rijn-Oost hebben een deel van het beheer (en onderhoud) van het oppervlaktewater in stedelijk gebied al overgenomen van de gemeenten. Het gaat dan vooral om de wateren die van belang zijn voor de wateraanvoer, waterafvoer en waterberging. Het beheer omvat onder andere het peilbeheer en de aanleg en het onderhoud van extra waterberging in bestaand stedelijk gebied. De gemeente is verantwoordelijk voor de ontwatering van de percelen tussen de watergangen (stedelijk grondwater).

Samen met gemeenten

De gemeenten en waterschappen in Rijn-Oost werken samen aan het oplossen van knelpunten in het stedelijk waterbeheer. De basis hiervoor is het vernieuwde Nationaal Bestuursakkoord Water. De samenwerking geldt voor het baggeren van watergangen, situaties van wateroverlast en stadswateronderzoeken volgens het waterkwaliteitsspoor. Het waterbelang in procedures voor bestemmingsplannen wordt behartigd via de watertoets.

Doelen

De doelstelling voor het stedelijk waterbeheer is: de kwaliteit en kwantiteit op orde brengen, conform de afspraken uit het geactualiseerde NBW.

Uitgangspunten en aanpak

Bij de aanpak van het stedelijk waterbeheer hanteren de waterschappen in Rijn-Oost deze uitgangspunten:

Overname stedelijk water

Het uitgangspunt is dat de waterschappen het stedelijk water van de gemeenten overnemen. Bij de overname wordt het achterstallige onderhoud weggewerkt (bijvoorbeeld baggeren, herstellen oevers). De waterschappen gaan verschillend om met de financiële bijdragen aan de gemeenten voor het wegwerken van achterstallig onderhoud bij de overdracht van stedelijk water. Voor gemeenten die in meer waterschappen liggen, wordt deze bijdrage daarom op maat vastgesteld.

Na overdracht wordt het bestaande onderhoudsniveau door het waterschap gehandhaafd. In gezamenlijk overleg kan in een later stadium een ander onderhoudsniveau worden vastgesteld.

Zichtbaarheid water

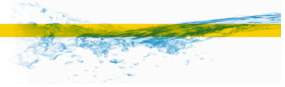
Bij het verbeteren van het watersysteem in stedelijk gebied sluiten de waterschappen zoveel mogelijk aan bij plannen van derden. Waar mogelijk wordt het water opnieuw zichtbaar gemaakt dat nu in duikers onder de grond zit. Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen kijkt het waterschap uitdrukkelijk naar de vorm, de inrichting en het onderhoud van water in de uitleggebieden.

Financiering aanleg watergangen

Voor nieuwe (bouw-)projecten geldt het veroorzakerprincipe. De partij die een woonwijk of bedrijventerrein ontwikkelt, zorgt ook voor een goede waterinfrastructuur. Wateren die direct in verbinding staan met het oppervlaktewatersysteem, worden na aanleg door het waterschap overgenomen. Dit geldt ook voor de bijbehorende kunstwerken.

Wateropgave (NBW)

De waterschappen zien het als hun taak om samen met de gemeenten te zoeken naar oplossingen voor situaties van wateroverlast. De beperkte capaciteit van het rioolstelsel speelt hierbij een belangrijke rol. Het waterschap wil kennis aandragen voor de nieuwe generatie rioleringsplannen en bijdragen aan het oplossen van de knelpunten. Het streven is tot een kostenverlaging te komen. De knelpunten voor wateroverlast moeten in 2015 opgelost zijn.

Belevingswaarde en communicatie

Het stedelijk water is een integraal onderdeel van de openbare ruimte. Het is daarom medebepalend voor de belevingswaarde van de openbare ruimte door burgers. Het waterschap houdt daar rekening mee bij het beheer en onderhoud en in de communicatie voor de inwoners van stedelijk gebied.

Watertoets

Het waterschap gebruikt de watertoets om de inrichting, het beheer en het onderhoud van (nieuw) stedelijk water goed af te stemmen op de ruimtelijke functies. Belangrijk daarbij is dat hierdoor benedenstrooms geen wateroverlast ontstaat. In de afgelopen jaren hebben het waterschap en de stedelijke partners ervaring opgedaan met de watertoets. Het toepassen van de watertoets vraagt om goede samenwerking tussen waterschap en gemeente. Het waterschap moet duidelijk zijn in haar wensen en tegelijkertijd open staan voor ontwikkelingen bij de gemeenten. Ook moet het waterschap oog hebben voor wat er in andere disciplines aan de hand is. Ook veronderstelt de watertoets dat het waterschap al in een vroeg stadium betrokken wordt bij de processen op het gebied van ruimtelijke ordening.

Compensatie verplichting bij toename verharde oppervlak

Bij een toename van het verharde oppervlak wordt het regenwater versneld afgevoerd. Het is daarom van belang dat er compensatie plaatsvindt als gevolg van de versnelde afvoer. Deze compensatie kan worden uitgevoerd door regenwater te infiltreren of te bergen in het plangebied. Deze compensatie verplichting geldt voor het hele beheergebied van het waterschap.

Bij inrichting en beheer van het beekdal geldt, conform de uitgangspunten in het omgevingsbeleid van de provincies, dat wateroverlast niet mag worden afgewenteld op het benedenstrooms gelegen gebied. In de beekdalen moeten nieuwe werken of gebouwen zodanig worden uitgevoerd en/of gesitueerd, dat het vasthouden van water niet wordt beperkt, of dat de afvoer van water niet wordt versneld, opdat de normen voor toelaatbare inundatiekansen ter plekke worden gehaald.

Waterplannen

Veel gemeenten in Rijn-Oost beschikken inmiddels over een waterplan, dat samen met het waterschap en eventuele andere waterpartners is opgesteld. De waterplannen maken het mogelijk om gemeenten op een positieve manier te betrekken bij de wateropgaven. In elke gemeente is het waterplan anders van vorm en inhoud, maar vrijwel altijd is er enthousiast aan gewerkt. In de planperiode wordt een nieuwe generatie waterplannen ontwikkeld. In die plannen is meer aandacht nodig voor het gezamenlijk maken van locatiekeuzes voor ruimtelijke ontwikkelingen.

Situatie Reest en Wieden

De rol van het waterschap in stedelijk gebied wordt steeds meer geaccepteerd. Dit is duidelijk te zien aan het grote aantal samenwerkingsprojecten in stedelijk gebied en de hoeveelheid waterplannen die zijn opgesteld. Van de 13 gemeenten in het beheergebied beschouwen wij er 6 als kerngemeente. Deze gemeenten liggen voor het grootste deel in het beheergebied van Reest en Wieden. De kerngemeenten zijn: Meppel, Hogeveen, Midden-Drenthe, De Wolden, Steenwijkerland en Westerveld. De overige gemeenten liggen slechts voor een klein deel in ons beheergebied.

Voor deze randgemeenten volgt Reest en Wieden over het algemeen het beleid van het naburige waterschap. In de afgelopen periode hebben 5 van de 6 kerngemeenten een stedelijk waterplan opgesteld. Hierin zijn afspraken gemaakt over hoe de gemeente en het waterschap omgaan met het bestaande stedelijk water en welke randvoorwaarden gelden in nieuw stedelijk gebied.

Op het gebied van stedelijk waterbeheer richt het waterschap zich op het uitvoeren van projecten die via de waterplannen zijn afgesproken met gemeenten. Ook onderdeel van ons takenpakket is het adviseren over plannen van derden over de watertoets. Samenwerking met gemeenten en het onderhouden van deze contacten is belangrijk voor het goed uitvoeren van deze taken. In de planvorming brengen we de rol van het waterschap voortdurend onder de aandacht.

Actie: We houden tweemaal per jaar een ambtelijk overleg met onze kerngemeenten. Eenmaal per jaar hebben we overleg met de overige gemeenten.

Actie: We hebben eenmaal per jaar bestuurlijk overleg met onze kerngemeenten. Met de overige gemeenten is er bestuurlijk overleg als daar aanleiding voor is.

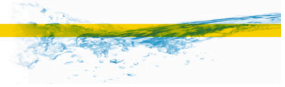
Plannen en maatregelen Reest en Wieden

Het waterschap heeft de afspraken uit de verschillende waterplannen geclusterd in 4 thema's: beheren van water, beleven van water, droge voeten, en schoon en natuurlijk water. Op basis hiervan worden projecten met gemeenten uitgevoerd. De uitkomsten van deze projecten worden gebruikt om het beleid voor stedelijk waterbeheer verder vorm te geven.

Beheren van water

In het verleden hebben we met verschillende gemeenten afspraken gemaakt over het beheren van oppervlaktewater in bestaand en nieuw stedelijk gebied. Dit is gebeurd op projectniveau en op structureel niveau. We willen deze afspraken herzien op basis van het waterbeheer 21^e eeuw. We willen een eenduidig beheer- en onderhoudsbeleid ontwikkelen voor stedelijk water en hierover afspraken maken met elke gemeente in ons beheergebied.

Actie: In ons beheergebied komen acht gemeenten in aanmerking voor overdracht stedelijk waterbeheer. In deze planperiode hebben we met deze gemeenten afspraken maken over de overdracht van het stedelijk waterbeheer.

Beleven van water

In stedelijk gebied hebben we te maken met bewoners en bedrijven. Deze hebben niet altijd het juiste beeld van het waterbeheer in stedelijk gebied. Vaak begrijpen ze niet waarom we bergingsvijvers aanleggen en het regenwater afkoppelen; ze zien wel de lasten, maar niet de lusten. Reest en Wieden wil de positieve belevingswaarde van water in stedelijk gebied benadrukken en in de toekomst kunnen handhaven. Daarom moeten we draagvlak voor ons werk creëren. We willen onze taken en de rol van water in stedelijk gebied duidelijk maken aan bewoners en bedrijven. Reest en Wieden stelt daartoe in samenwerking met de zes kerngemeenten een communicatieplan op. Met alle gemeenten in het beheergebied maken we afspraken over het waterloket.

Actie: We maken in de planperiode afspraken met de kerngemeenten over communicatie over water in stedelijk gebied.

Actie: We maken in de planperiode afspraken over het waterloket met alle gemeenten in het beheergebied.

Droge voeten

Het stedelijk watersysteem is niet berekend op de hoeveelheid neerslag die tegenwoordig valt. De neerslag zal door de verwachte klimaatverandering alleen maar toenemen. Het stedelijk watersysteem is complex omdat grondwater, oppervlaktewater en riolering nauw met elkaar verbonden zijn.

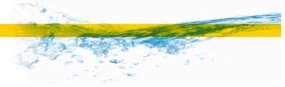
Reest en Wieden wil in samenwerking met de gemeenten een beeld krijgen van de knelpunten in bestaand stedelijk gebied. Tegelijkertijd willen we er op toezien dat toekomstige uitbreidingen van stedelijk gebied klimaatrobust worden aangelegd.

Volgens de afspraken uit het NBW brengen we de stedelijke wateropgave in beeld, samen met de 6 kerngemeenten. We willen gesignaleerde knelpunten gezamenlijk oplossen en gebruiken daarvoor onze gebiedskennis en onze kennis van het watersysteem. Dit doen we binnen de randvoorwaarden van ons regionale watersysteem en volgens de principes van WB21, KRW en GGOR.

Actie: Uiterlijk in 2009 hebben we, samen met de gemeenten, de stedelijke wateropgave in beeld gebracht voor de kerngemeenten. We hebben de wateropgave gekoppeld aan een maatregelenpakket.

Schoon en natuurlijk water

In stadswateren streven we naar helder water en een rijke vegetatiestructuur. In het oevercompartiment en in het watercompartiment is dan een aanzienlijke bedekking met ondergedoken waterplanten, drijfbladplanten en helofyten. Er wordt nog te weinig aandacht besteed aan de ecologische en chemische kwaliteit van stedelijk water. Ook in nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen blijft dit thema onderbelicht.

Actie: In de planperiode gaan we de kwaliteitsaspecten in de watertoets verbeteren

Actie: In de planperiode gaan we de ecologische kwaliteit van stadswateren onderzoeken volgens de STOWA-methode. Dit doen we in samenwerking met de kerngemeenten.

Begin 2007 is de Wet gemeentelijke watertaken vastgesteld. Uitgangspunt van de nieuwe wetgeving is dat regenwater in de meeste gevallen schoon genoeg is om zonder voorschriften te worden geloosd. In andere situaties kan verontreiniging van regenwater redelijkerwijs voorkomen worden via het stellen van voorschriften door de gemeente. Regels ter voorkoming van verontreiniging van regenwater kunnen betrekking hebben op de maximale emissie bij toepassing van bouwmaterialen. Regels zijn alleen nodig om ongewenste milieubelasting te voorkomen.

Het waterschap wil in de komende planperiode onderzoeken wat de kwaliteitseffecten zijn van afgekoppeld regenwater op oppervlaktewater. Aan de hand van dit onderzoek kunnen we beleid opstellen die de gemeente kan toepassen in voorschriften.

Actie: In de planperiode onderzoeken we de kwaliteitseffecten van afkoppelen op oppervlaktewater.

Voor het deelnemen in investeringsprojecten van gemeenten met een waterschapsbelang reserveert Reest en Wieden jaarlijks een bedrag van € 400.000.

Dit bedrag wordt besteed aan:

- Projecten uit de waterplannen die we gezamenlijk met de gemeenten hebben opgesteld en die bestuurlijk zijn vastgesteld.
- Gezamenlijk gesignaleerde (kwantitatieve of kwalitatieve) knelpunten in het stedelijk gebied die voortvloeien uit de randvoorwaarden van het regionale watersysteem of een directe nadelige invloed hebben op het regionale watersysteem.
- Een door Reest en Wieden gesignaleerde kans om haar eigen doelen te realiseren in gemeentelijke ontwikkelingen, zoals het inrichten van een bergingsvijver voor het regionale watersysteem of het grootschalig afkoppelen van stedelijk gebied waardoor de RWZI efficiënter kan worden ingezet.
- Projecten gericht op innovatie, communicatie en het creëren van draagvlak, waarbij de doelen van het waterschap worden benadrukt.

Actie: Reest en Wieden reserveert jaarlijks een bedrag van € 400.000 om deel te nemen in investeringsprojecten van gemeenten met een waterschapsbelang.

Tabel 13.. Prestatie-indicatoren stedelijk water

Prestatie-indicator	Eenheid	Aantal totaal	Reeds gerealiseerd	Gerealiseerd in 2015
Geactualiseerde stedelijke waterplannen	aantal	6	1	5

2.2.7 Emissiebeheer

Emissiebeheer is het voorkomen en bestrijden van verontreiniging van het grond- en oppervlaktewater door het beperken en reguleren van lozingen. De vergunningverlening op grond van de Wet Verontreiniging Oppervlaktewater (WVO) heeft sinds de jaren '70 een grote bijdrage geleverd aan het verminderen van lozingen van afvalwater. De Waterwet en de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) bieden nieuwe mogelijkheden om het lozen van afvalwater te reguleren.

Lozingen zijn te onderscheiden in puntlozingen (afvalwater en rioolwater) en diffuse lozingen.

Afvalwater en rioolwater

Huidige situatie

De waterschappen in Rijn-Oost hebben in de afgelopen periode fors geïnvesteerd in hun rioolwaterzuiveringsinstallaties (rwzi's). De kwaliteit van het effluent uit deze installaties is hierdoor sterk verbeterd. Dit heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan de waterkwaliteit in Oost-Nederland. In alle beheergebieden wordt ruim voldaan aan de wettelijke eis van tenminste 75% stikstof- en fosfaatverwijdering.

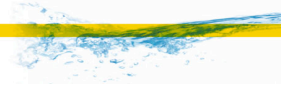
Ook de lozingen vanuit gemeentelijke overstorten zijn de afgelopen decennia sterk verminderd. Dit is het resultaat van verschillende maatregelen van gemeenten.

In een aantal wateren treedt incidenteel nog vissterfte op door overstortingen.

Ook kunnen calamiteiten, zoals hevige regenval, oorzaak zijn van een tijdelijk slechtere kwaliteit van het effluent. In het buitengebied hebben de gemeenten en bewoners IBA-systemen (individuele afvalwaterbehandeling) bij woningen aangelegd. Indien rendabel is drukriolering aangelegd. Vrijwel alle ongezuiverde huishoudelijke lozingen op het oppervlaktewater zijn hierdoor opgeheven. Ook afvalwaterlozingen door bedrijven zijn in Rijn-Oost vergaand gesaneerd. Slechts bij uitzondering zijn deze lozingen nog een bron van probleemstoffen.

Doelen

De doelstelling voor het emissiebeheer is: het verminderen van de bijdrage van overstorten, regenwaterafvoeren en rwzi's aan de vervuiling van het oppervlaktewater.

Uitgangspunten en aanpak

De waterschappen in Rijn-Oost hanteren bij het emissiebeheer deze uitgangspunten en aanpak:

Vergunningverlening en handhaving

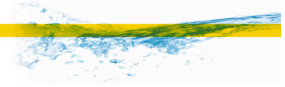
- De handhaving en de vergunningverlening worden verder geprofessionaliseerd volgens criteria van de nieuwe water- en milieuwetgeving.

Vergunningverlening

- Waterschappen en gemeenten organiseren vanaf 2010 een gezamenlijk loket voor vergunningverlening op basis van de Waterwet en de Wabo. Bij de samenwerking in dit loket wordt de expertise van het waterschap optimaal ingezet.
- De waterschappen krijgen een adviserende rol bij het verlenen van omgevingsvergunningen en het toezicht daarop. In 2011 volgt een evaluatie van de invoering en zo nodig bijstelling van de gemaakte afspraken.
- Vergunningen zijn gericht op het beperken van lozingen van prioritair stoffen en stoffen die regionaal/lokaal een knelpunt vormen.
- Een deel van de vergunningen vervalt door de nieuwe, algemene regelgeving. Van de resterende vergunningen moet 90% actueel, naleefbaar en handhaafbaar zijn.

Handhaving

- Zo nodig wordt in operationele zin samengewerkt met andere handhavingsinstanties.
- De beschikbare sanctie-instrumenten (bestuursdwang, dwangsom) worden conform de sanctiestrategie toegepast.
- De komende jaren is er extra inspanning op handhaving in de glastuinbouw in Rijn-Oost vanwege haar bijdrage aan verschillende stoffen in het oppervlaktewater.
- Het opsporen en opheffen van illegale lozingen krijgt meer prioriteit.
- Een aantal waterschappen in Rijn-Oost betreft elkaar bij de handhaving van interne vergunningen voor rwzi's. Het doel hiervan is een grotere transparantie. De waterschappen Reest en Wieden, Velt en Vecht en Groot Salland doen dit al.
- De waterschappen volgen de landelijke onderzoeken naar nieuwe probleemstoffen. Zo nodig voeren ze (samen) onderzoek uit naar het voorkomen en beperken van de lozing van deze stoffen.

Plannen en maatregelen Reest en Wieden

- Reest en Wieden streeft naar een goede balans tussen vergunningverlening en handhaving. We kiezen daarbij voor een actieve, intensieve benadering van bedrijven die stoffen lozen waar we bij het emissiebeheer prioriteit aan geven. Bij het handhaven geven wij prioriteit aan de handhaving in het veld.
- We stellen jaarlijks een Handhavingsuitvoeringsprogramma (HUP) en een Vergunningverleningsuitvoeringsprogramma (VUP) op.
- We passen het standstill-beginsel toe bij nieuwe lozingen of uitbreidingen.
- In 2010 worden het handhavingsbeleidsplan, het vergunningenbeleidsplan en de keur geactualiseerd.
- Minimaal 90% van de bedrijfslozingen voldoet aan de regels van het Activiteitenbesluit.
- Regenwater dat afkomstig is van bedrijfsterreinen wordt zoveel mogelijk afgekoppeld en geloosd in oppervlaktewater of in het gemeentelijk regenwaterriool. De bedrijfsterreinen moeten zo ingericht zijn dat verontreiniging van regenwater wordt voorkomen.
- We intensiveren de voorlichting over emissies naar burgers en organisaties.

Tabel 14. Prestatie-indicatoren

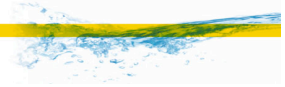
Prestatie-indicator	Eenheid	Aantal totaal	Reeds gerealiseerd	Gerealiseerd in 2015
Vergunning die actueel (< 4 tot 10 jaren) en voldoen aan de Europese richtlijnen (IPPC-proof).	%	100 %	90 %	90 %

Diffuse bronnen

De waterkwaliteit in Rijn-Oost wordt sterk beïnvloed door belasting uit diffuse bronnen. De belangrijkste diffuse bronnen zijn emissies uit de landbouw, verkeer en vervoer, (uitlopende) bouwmaterialen en onkruidbestrijding. Dit leidt tot te hoge gehalten aan bijvoorbeeld stikstof en fosfaat.

De emissie door agrarische bedrijven is verminderd door onder andere de landelijke mestwetgeving en de aanwijzing van mest- en spuitvrije zones. Toch levert de restuitstoot een belangrijke diffuse belasting op.

De waterschappen houden toezicht op en handhaven het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij (LOV), het Besluit Glastuinbouw en dergelijke. Ook wordt er aandacht besteed aan samenwerking met doelgroepen en communicatie. Andere mogelijkheden hebben de waterschappen nauwelijks. Hierdoor kunnen de waterschappen maar beperkt bijdragen aan de aanpak van diffuse bronnen. Mogelijkheden om diffuse belasting te verminderen, zijn er vooral op rijksniveau. Middelen zijn bijvoorbeeld de mestwetgeving (LNV) en het Uitvoeringsprogramma Diffuse Bronnen van het ministerie van VROM (zie kader).

Uitvoeringsprogramma Diffuse Bronnen

In het landelijk Uitvoeringsprogramma Diffuse Bronnen wordt een driedeling gehanteerd:

- *Niet verdergaand aanpakken (onvermijdelijke stoffen). Dit geldt voor bijvoorbeeld bestrijdingsmiddelen als lindaan (historische verontreiniging).*
- *Primair Europees aanpakken. Dit geldt bijvoorbeeld voor de emissies uit verkeer en vervoer (onder andere PAK's) en het bestrijdingsmiddelenbeleid.*
- *Nationaal aanpakken. Dit geldt voor stoffen in het oppervlaktewater waarvoor Nederland zelf de normen mag vaststellen. Voorbeelden zijn zuurstof, stikstof, fosfaat en de meeste metalen. Ook de aanpak van nieuwe (potentiële) probleemstoffen, zoals (dier)geneesmiddelen valt in deze categorie.*

Bij lokale problemen die niet kunnen worden opgelost met een landelijke/generieke aanpak, hebben de regio's een aanvullende rol. Hierbij wordt gedacht aan end-of-pipe-maatregelen (puntbronnen) en inrichtingsmaatregelen.

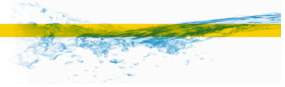
Doelen

De doelstelling voor de aanpak van diffuse verontreiniging is: bijdragen aan vermindering van belasting vanuit diffuse bronnen, in samenwerking met veroorzakers en medeverantwoordelijken.

Uitgangspunten en aanpak

De waterschappen in Rijn-Oost hanteren bij de aanpak van diffuse belasting deze uitgangspunten:

- De waterschappen hebben een aanvullende rol ten opzichte van het rijksbeleid.
- Nieuwe probleemstoffen, zoals (dier)geneesmiddelen en hormoonactieve stoffen, worden opgenomen in het eigen monitoringsprogramma. Daarbij is aandacht voor de beschikbaarheid van deze stoffen voor waterorganismen.
- De monitoringsresultaten worden gecommuniceerd met relevante partners, waaronder de provincie, de gemeenten en de landbouw.
- De waterschappen passen hun handhavende bevoegdheden toe bij het constateren van diffuse waterverontreiniging.
- Op de eigen terreinen (zowel waterlopen als terreinen rwzi's) wordt het groenbeheer chemievrij uitgevoerd; de waterschappen hebben hierin een voorbeeldfunctie. Binnen de Unie is afgesproken om uiterlijk in 2010 gecertificeerd te zijn volgens de systematiek van de Stichting Milieukeur (minimaal niveau zilver).
- Het doen van onderzoek naar een kosteneffectieve aanpak van diffuse bronnen en meewerken aan innovatieve pilots. Dit kan samen met landbouwbedrijven, (water)bedrijven, provincies en gemeenten.
- De acties uit het Uitvoeringsprogramma diffuse bronnen uitvoeren, voor zover deze van toepassing zijn op de waterschappen.
- De waterschappen in Rijn-Oost wisselen informatie uit over de aanpak van diffuse bronnen. De bedoeling is deze aanpak inhoudelijk zoveel mogelijk af te stemmen. Deze afstemming geldt ook voor stimuleringsbijdragen.

Situatie Reest en Wieden

De afgelopen decennia is de waterkwaliteit in het beheergebied van Reest en Wieden aanzienlijk verbeterd, vooral door de aanpak van puntbronnen. Zo zijn er bijvoorbeeld walstations gerealiseerd voor de recreatievaart. Ook mag toiletwater van de recreatievaart niet meer geloosd worden op oppervlaktewateren.

Sinds de jaren '90 stagneert deze verbetering.

Ondanks alle emissiebeperkende maatregelen, is de waterkwaliteit lokaal nog onvoldoende:

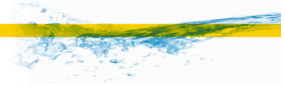
- Vooral fosfaat, stikstof, zink en koper overschrijden lokaal structureel de normen (voor deze stoffen gelden landelijk vastgestelde normen).
- Het stedelijk gebied heeft lokaal nog altijd problemen met de zuurstof-huishouding; ook wordt de norm voor ETU vaak overschreden.
- Het inlaatwater heeft vaak niet de gewenste kwaliteit.

Uit onderzoek blijkt dat de normen voor prioritair stoffen op de bemonsterde locaties niet worden overschreden.

Om de waterkwaliteitsdoelstellingen van de 'overige stoffen' te bereiken, is meer aandacht nodig voor de aanpak van diffuse belasting. Diffuse bronnen zijn bronnen van verontreiniging die niet direct te lokaliseren zijn en waarvan de verontreiniging verspreid in het oppervlaktewater terecht komt. In ons gebied zijn landbouwemissies, emissies van verkeer en vervoer, uitlogende bouwmaterialen en onkruidbestrijding de belangrijkste diffuse bronnen. Het waterschap streeft naar het reduceren van diffuse bronnen door vergunningverlening en handhaving, een voorbeeldfunctie te vervullen en door communicatie. Tevens voeren we onderzoek uit en monitoren we de waterkwaliteit.

Plannen en maatregelen Reest en Wieden

- Reest en Wieden gaat de voorlichting over emissies aan burgers en organisaties intensiveren. Belangrijk in deze voorlichting is de voorlichting aan gemeenten over het gebruik van onkruidbestrijdingsmiddelen. We willen ook in voorlichtende zin samen met de gemeenten optrekken om het gebruik van bestrijdingsmiddelen terug te dringen.
- Het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij gaan we adequaat handhaven.
- We hebben jaarlijks een budget beschikbaar om te stimuleren dat knelpunten innovatief opgelost worden. Het gaat bijvoorbeeld om het afkoppelen van regenwater van bedrijventerreinen en water van boerenerven.

2.2.8 Nevenfuncties in het watersysteembeheer

De aandacht voor recreatief medegebruik en het inpassen van cultuurhistorische waarden in het waterbeheer is fors toegenomen. Alle waterschappen in Rijn-Oost kennen kleinschalige en grootschalige vormen van medegebruik. Ook hebben alle waterschappen te maken met de conservering van cultuurhistorische waarden in of bij watergangen, zoals oude sluizen, een dijkhuis of een watermolen.

Recreatief medegebruik

De waterschappen krijgen een toenemend aantal verzoeken voor recreatief gebruik van waterkeringen, onderhoudspaden, watergangen en overige wateren. Recreatief medegebruik is een goede manier om kennis van en waardering voor het watersysteem bij burgers te vergroten. De waterschappen in Rijn-Oost stellen zich daarom pro-actief op bij dit soort initiatieven en denken zo nodig mee over kansen en mogelijkheden.

Doelen

De doelstelling voor recreatief medegebruik is: kansen bieden voor recreatief medegebruik volgens de beleidslijn die ieder waterschap hiervoor heeft vastgesteld.

Uitgangspunten en aanpak

De waterschappen in Rijn-Oost hanteren voor recreatief medegebruik de volgende algemene uitgangspunten en aanpak:

- Recreatief medegebruik op individuele basis is in veel gevallen toegestaan (bijvoorbeeld wandelen over schouwpaden).
- Bij beekherstelprojecten in landelijk en stedelijk gebied houden we rekening met mogelijkheden voor beleving en recreatief medegebruik.
- Alleen als recreatief medegebruik mogelijk schadelijke gevolgen heeft voor het watersysteem, of voor functies als landbouw en natuur, gaat het waterschap niet vanzelfsprekend akkoord.

Specifiek Reest en Wieden

In november 2008 heeft het waterschap Reest en Wieden de beleidsnotitie 'Water en Recreatie' voor recreatief medegebruik vastgesteld.

Het waterschap Reest en Wieden ziet recreatief medegebruik als een unieke kans voor profilering en educatie, en wil recreatief medegebruik op individuele basis in veel gevallen toestaan. Alleen als recreatief medegebruik gevolgen heeft voor het watersysteem of voor functies als landbouw en natuur, stemt het waterschap niet vanzelfsprekend in met het recreatief medegebruik. Het gaat hierbij (tenzij anders is bepaald) om het wandelen over onderhoudspaden die door landbouwgebieden en natuurgebieden lopen of hier direct aan grenzen, ruitersport, ATB, en ook georganiseerde (commerciële) activiteiten.

De keur wordt aangepast zodat het dagelijks bestuur nog wel de mogelijkheid heeft om voor dergelijke activiteiten afzonderlijk toestemming te verlenen.

Het waterschap zal in de planperiode in overleg treden met diverse organisaties om de behoefte aan recreatief medegebruik te inventariseren. De uitkomsten worden ondermeer gebruikt voor het realiseren van recreatief medegebruik bij de uitvoering van projecten.

Cultuurhistorie (archeologie en architectuur)

In 2005 zijn de waardevolle cultuurhistorische waterobjecten in alle beheergebieden geïnventariseerd en verzameld in de Watererfgoed@tlas (zie literatuurlijst). De inventarisatie geeft inzicht in de omvang en verscheidenheid van de cultuurhistorische waarden. De waterschappen hebben eigen beleidslijnen vastgesteld voor het omgaan met deze waarden of gaan dit doen. Er zijn diverse projecten gerealiseerd waarbij cultuurhistorie centraal stond. Voorbeelden zijn de Bisschopsschans (Groot Salland), Loozense Linie (Velt en Vecht), Kliften Vollenhove (Reest en Wieden), Schuivenhuisje Dinkel/Kanaal Almelo-Nordhorn (Regge en Dinkel) en de historische sluis in de Oude IJssel bij Laag Keppel (Rijn en IJssel).

Het is niet de taak van de waterschappen om al deze objecten te renoveren en in stand te houden. In de periode tot 2015 wordt besloten voor welke watererfgoedelementen de waterschappen verantwoordelijk zijn en in welke mate.

Net als recreatief medegebruik, biedt het watererfgoed mogelijkheden om burgers bewust te maken van de waarde van het water. Om dezelfde reden besteden waterschappen steeds meer aandacht aan archeologische en architectonische waarden in en nabij watergangen. Beleidslijnen voor deze aspecten van het waterbeheer worden in de periode 2010-2015 verder uitgewerkt.

Doelen

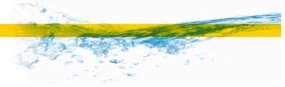
De doelstelling voor de drie nevenfuncties is: het beschermen en verstevigen van de cultuurhistorische, archeologische en architectonische waarden die een directe relatie hebben met oppervlaktewateren en dijken.

Uitgangspunten en aanpak

De waterschappen in Rijn-Oost hanteren voor cultuurhistorie, archeologische en architectonische waarden een aantal uitgangspunten:

- Waar mogelijk wordt de renovatie van cultuurhistorische en/of archeologische objecten meegenomen in beekherstelprojecten, dit gebeurt zowel in landelijk als in stedelijk gebied.
- Voor objecten die niet meer in gebruik zijn, wordt gezocht naar andere partijen om het beheer en het eigendom over te dragen. De financiële bijdrage van het waterschap blijft daarbij beperkt.
- Er wordt geen initiatief genomen voor het behoud van objecten die niet direct bijdragen aan een waterschapstaak en die niet (meer) in eigendom zijn. Een financiële bijdrage of incidentele steun is dan beperkt mogelijk.

Bij projecten in het watersysteem en in de waterketen wordt rekening gehouden met landschappelijke inpassing. Ook is er aandacht voor architectuur (gemalen e.d.).

Specifiek Reest en Wieden

Het waterschap heeft een methode ontwikkeld om de watererfgoedelementen in te delen in investeringscategorieën. De criteria voor die indeling zijn:

- De mate waarin Reest en Wieden zich verantwoordelijk voelt (dat zijn de objecten waarvan wij eigenaar zijn en/of die een functie hebben voor de waterhuishouding).
- De mate waarin het element cultuurhistorische waarde vertegenwoordigt.
- De mate waarin het element kansen biedt voor planontwikkeling en profilering van het waterschap.

Indeling volgens de methode leidt tot vijf investeringscategorieën:

- **ja** wij investeren
- wij investeren **soms**
- wij investeren **als het moet**
- er is een **kans** dat wij investeren
- wij investeren **niet**.

Het resultaat is neergelegd in het Actieplan Watererfgoed Reest en Wieden.

De ruim 200 watererfgoedelementen in het beheergebied van Reest en Wieden zijn zo ingedeeld:

	Waterschap Reest en Wieden voelt zich verantwoordelijk					
	Ja			Nee		
<i>Kans op planontwikkeling</i>	<i>Hoog</i>	<i>Midden</i>	<i>Laag</i>	<i>Hoog</i>	<i>Midden</i>	<i>Laag</i>
Waarde: Hoog	18 x ja			29 x kans		
Waarde: Midden		13 x soms			138 x nee	
Waarde: Laag			26 x als het moet			

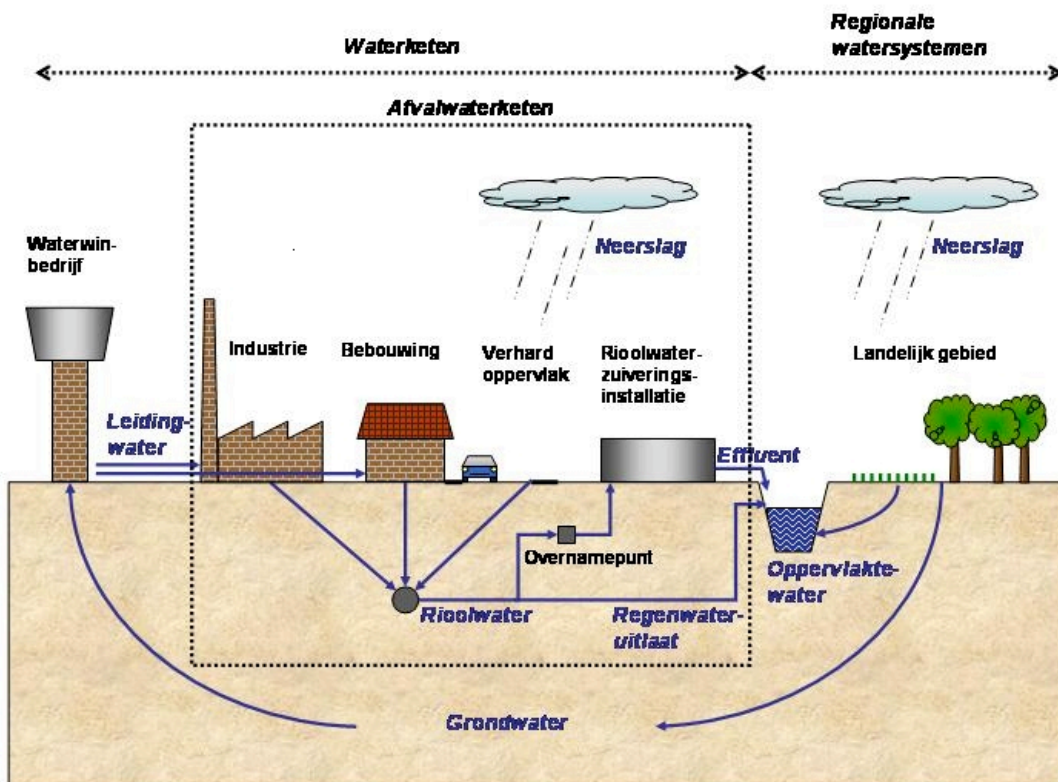
In het Actieplan Watererfgoed Reest en Wieden zijn voorstellen gedaan voor het beleid per categorie. Globaal ziet dat er zo uit:

- Watererfgoed is een vast onderdeel van projectenplannen.
- We creëren een bestemmingsreserve watererfgoed. Deze wordt aangevuld met € 40.000,- per jaar, tot een maximum van € 160.000,-.
- De plannen van aanpak voor de categorie 'Ja, wij investeren', voeren we uit.
- Voor de categorie 'soms' gaan we uit van werk-met-werk maken.
- Elementen in de categorie 'als 't moet' laten we niet verloren gaan.
- Voor de categorie 'Kans' ontwikkelen we een subsidieregeling.
- We investeren niet in elementen uit de categorie 'Nee'.

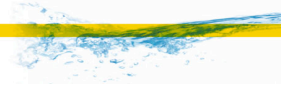

2.3 AFVALWATERKETEN

De waterketen bestaat uit het geheel van drinkwatervoorzieningen, het inzamelen en transporteren van afvalwater en de zuivering van afvalwater. Drinkwaterbedrijven verzorgen de winning, productie en distributie van drinkwater. Bij het gebruik van water in huishoudens en bedrijven ontstaat afvalwater. De gemeenten zorgen via de rioolstelsels voor het inzamelen en het transport van afvalwater en regenwater. Het afvalwater en een deel van het regenwater wordt op de rioolwaterzuiveringsinstallaties (rwzi's) gezuiverd. De riolering en de rwzi's vormen samen de afvalwaterketen.

Er is een functionele samenhang tussen het rioleringsstelsel en de rwzi. De waterschappen en de gemeenten hechten dan ook veel belang aan goede samenwerking. Op landelijk niveau is daarom in 2007 het Bestuursakkoord Waterketen gesloten. Op verschillende wijze vindt er meer of minder intensieve samenwerking tussen waterschappen en gemeenten in Rijn-Oost plaats. Ook doen de waterschappen mee aan het opstellen van gemeentelijke rioleringsplannen (GRP's).

2.3.1 Inzamelen en transport

Van basisinspanning naar waterkwaliteitsspoor

De overstorten van afvalwater uit rioolstelsel zijn de afgelopen jaren sterk verminderd. Gemeenten hebben in overleg met de waterschappen geïnvesteerd in effectieve maatregelen, zoals het afkoppelen van verhard oppervlak, de bouw van bergbezinkbassins en de ombouw naar (verbeterd) gescheiden stelsels. In een aantal situaties is het uitvoeren van de basisinspanning niet voldoende. Extra maatregelen zijn nodig als ook dan de kwaliteit in het ontvangende water door overstorten nog niet aanvaardbaar is. Ook op locaties waar rioolstelsels overstorten op ecologisch waardevolle wateren kunnen extra maatregelen nodig zijn.

Om te bepalen welk emissieniveau gewenst is, werken de waterschappen en de gemeenten samen aan het waterkwaliteitsspoor. Hiervoor is inzicht nodig in het functioneren van het (stedelijk) watersysteem. Ook moet de ecologische kwaliteit bekend zijn en moet duidelijk zijn hoe het inzamel- en transportsysteem ter plaatse functioneert. Vervolgens worden maatregelen vastgesteld en uitgevoerd.

Basisinspanning en waterkwaliteitsspoor

Op basis van de 4e Nota Waterhuishouding worden de nadelige effecten van rioolemissies volgens een tweesporenbeleid aangepakt.

- 1. Het emissiespoor is gericht op het verminderen van de uitstoot van vervuilende stoffen naar het oppervlakte water. Tot het emissiespoor behoort het behalen van de 'basisinspanning'. Dit houdt ruwweg in dat gemeenten gemiddeld de uitstoot uit hun rioolstelsel met 50% moeten verminderen.*
- 2. Het waterkwaliteitsspoor is gericht op een verbetering van de waterkwaliteit vanuit de afvalwaterketen als geheel. Het waterkwaliteitsspoor wordt alleen uitgevoerd als na het uitvoeren van de basisinspanning het ontvangende oppervlaktewater nog niet voldoet aan de kwaliteitsnormen als gevolg van overstortingen.*

Afkoppelen regenwater

Landelijke klimaatprognoses laten zien dat we vaker geconfronteerd gaan worden met hevige regenbuien in de zomermaanden. De huidige inzamel- en transportsystemen zijn hier niet overal op berekend. Daardoor zal er vaker water op straat staan en gaan er meer overstorten plaatsvinden vanuit gemengde rioolstelsels. De maatregelen die nu worden uitgevoerd vanwege de basisinspanning en het waterkwaliteitsspoor, zijn op langere termijn mogelijk niet effectief genoeg. Daarom is het nodig om meer verhard oppervlak af te koppelen van rioolstelsels. In nieuw stedelijk gebied wordt regenwaterafvoer al niet meer aangekoppeld. Samen met de gemeenten moeten we ervoor waken dat er geen nieuwe verontreinigingsbronnen bij regenwateruitlaten ontstaan.

Een andere belangrijke opgave is het verminderen van rioolvreemd water, zoals drainagewater, bronneringswater en instromend grondwater door lekke rioolbuizen. Het afkoppelen van verhard oppervlak en het terugdringen van rioolvreemd water draagt bij aan minder overstortingen. Het bevordert ook de doelmatige werking van de rwzi's. Beide maatregelen zorgen voor een beter effluent en door de geringere toevoer is de capaciteit van de rwzi's langer toereikend. Verpompen van regenwater en rioolvreemd water vraagt ook veel energie.

Bijdrage afkoppelen

De meeste waterschappen in Rijn-Oost hebben een tijdelijke bijdrageregeling voor het afkoppelen van verhard oppervlak. Met sommige gemeenten zijn al afspraken gemaakt over bijdragen; een uniforme regeling is daarom op korte termijn niet mogelijk. Door de brede rioolheffing is de noodzaak van een bijdrageregeling sterk verminderd. In de overgangperiode (2009/2010) wordt maatwerk geleverd voor gemeenten die in het beheergebied van meer waterschappen liggen. In 2010 stellen de waterschappen in Rijn-Oost een uniform beleid op voor de bijdrage van de waterschappen aan het afkoppelen.

Nieuwe regels

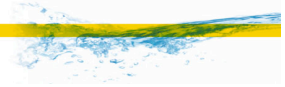
Het Bestuursakkoord Waterketen (2007) gaat uit van een doelmatigheidsverbetering in de waterketen. Om dit te realiseren, is een intensieve samenwerking in de waterketen nodig. Ook de invoering van de Waterwet en Wabo brengt dit met zich mee. Een en ander leidt tot:

- De introductie van een algemene maatregel van bestuur voor de regulering van overstortingen en regenwateruitlaten.
- Het vervallen van de vergunningverlening door waterschappen voor bedrijfsmatige lozingen op het rioolstelsel, die door hun omvang of risicoprofiel relevant zijn voor het watersysteem of de waterketen.
- Bij de eerstvolgende aanpassing van de Waterschapswet vervalt de mogelijkheid voor waterschappen om een verordening vast te stellen op basis waarvan gemeenten een aansluitvergunning nodig hebben. In plaats daarvan worden dan overeenkomsten gesloten.

De waterschappen onderzoeken samen met de gemeenten wat de nieuwe regels betekenen voor de samenwerking in de waterketen.

Doelen

De doelstellingen voor het inzamelen en transporteren van afvalwater zijn: het optimaliseren van het inzamelen en het transport volgens de afspraken uit het nationale Bestuursakkoord Waterketen, en het terugdringen van lozingen vanuit het transportsysteem op het oppervlaktewater.

Uitgangspunten en aanpak

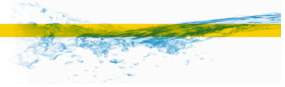
De waterschappen in Rijn-Oost hanteren daarbij deze uitgangspunten:

Emissie rioolstelsels

- Afronden van de maatregelen volgens de basisinspanning. Dit gebeurt op basis van de afspraken die met gemeenten zijn gemaakt.
- In samenwerking met gemeenten oplossen en uitvoeren van het waterkwaliteitsspoor.
- Zoveel mogelijk afkoppelen van hemelwater. Zo nodig worden er door de gemeente maatregelen getroffen om nieuwe verontreinigingsbronnen bij regenwateruitlaten te voorkomen.
- Opstellen algemene regelgeving (AMvB's) als vervanging van de vergunningsplicht voor lozingen van gemeenten en een deel van de bedrijfsmatige lozingen. Voor deze lozingen op oppervlaktewater en zuiveringstechnische werken geldt dan een meldingsplicht. Na melding zijn de algemene regels uit de AMvB's van toepassing. Deze bieden zo nodig ook de mogelijkheid van maatwerkvoorschriften.

Ketensamenwerking met gemeenten

- De waterschappen nemen het initiatief voor het uitvoeren van afvalwateroptimalisatiestudies (OAS; zie kader). Deze dienen meerdere doelen: minder vervuiling uit de afvalwaterketen, minder knelpunten bij overstorten en regenwateruitlaten, en goedkopere oplossingen in de ketenonderdelen. De kansen voor OAS-studies moeten in het hele beheergebied verkend zijn in 2009 (conform het in 2007 gesloten Bestuursakkoord Waterketen).
- Nieuwe optimalisatiestudies en samenwerkingsprojecten krijgen een bredere insteek door bijvoorbeeld ook kansen op het verbeteren van de leefomgeving te benutten.
- In overleg met de gemeenten wordt zo nodig per afvalwaterketen de aanvoer van rioolvreemd water geïnterpreteerd en uitgewerkt tot een saneringsprogramma. De waterschappen nemen hiertoe het initiatief.
- Er wordt verkend of het mogelijk is om sturings- en datasystemen in de afvalwaterketen verder te intensiveren en te uniformeren. Dit geldt o.a. voor de metingen aan gemeentelijke overstorten.
- Afspraken over samenwerking in de (afval)waterketen worden vastgelegd in afvalwaterakkoorden.
- De gemeente heeft op grond van de Wet gemeentelijke watertaken een duidelijke regierol in de stedelijke afvalwateropgave. Het waterschap wil daarom intensief betrokken zijn bij de voorbereiding en het opstellen van het Gemeentelijke rioleringsplan (GRP).
- Voor de punten waar het waterschap het afvalwater van de gemeenten overneemt, worden afspraken gemaakt over de afnameverplichting.

Optimalisatiestudies afvalwaterketen

Bij een Optimalisatie Afvalwatersysteem Studie (O.A.S.) onderzoekt het waterschap samen met een of meer gemeenten naar een zo doelmatig mogelijke inrichting van de afvalwaterketen. De belangrijkste vraag is hoe die het beste beheerd kan worden tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten.

Het gaat daarbij om bijvoorbeeld:

- *Het optimaal benutten van de capaciteit van het rioolstelsel en de rwzi's.*
- *Het afkoppelen van regenwater.*
- *Retentiemogelijkheden om het afvalwater tijdelijk op te slaan.*
- *Het beperken van rioolvreemd water.*

De resultaten van een OAS-studie worden verwerkt in een afvalwaterakkoord.

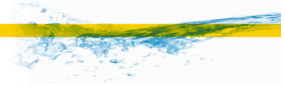
Actie: In de planperiode meten we hoeveel water de gemeenten ons aanbieden bij relevante gemalen, transportleidingen en zuiveringen. Ook doen we onderzoek naar de aanwezigheid van rioolvreemd water.

Situatie Reest en Wieden

Sinds het ontstaan van Reest en Wieden in 2000 is hard gewerkt aan een goede samenwerking met gemeenten. De optimalisatiestudies voor het afvalwatersysteem die we samen met gemeenten hebben uitgevoerd, zijn hiervan een voorbeeld. Via deze studies worden maatregelen in de riolering en de rioolwaterzuiveringsinstallaties optimaal op elkaar afgestemd. Inmiddels heeft Reest en Wieden voor een groot deel van het beheergebied optimalisatiestudies uitgevoerd.

In deze optimalisatiestudies en de wijze waarop de samenwerking wordt vormgegeven zien we een duidelijke ontwikkeling.

- *Van emissie naar imissie*
De gemeenten hebben in 2005 grotendeels de basisinspanning voor de riolering gehaald. Daarom is er bij het uitvoeren van optimalisatiestudies een inhoudelijke verschuiving opgetreden. Vroeger was er vooral aandacht voor emissie-eisen (basisinspanning). Sinds 2005 ligt het zwaartepunt op een imissie-benadering. Hierbij wordt bekeken welke emissies vanuit de waterketen (dus inclusief de rwzi's) nog een knelpunt zijn voor de waterkwaliteit. We zoeken daarvoor innovatieve oplossingen en oplossingen die bijvoorbeeld ook bijdragen aan de KRW-eisen en de stedelijke wateropgave.
- *Van projectmatige naar structurele samenwerking*
Samenwerking hoort vanzelfsprekend te zijn. Samenwerking begint bij een laagdrempelige communicatie tussen organisaties. Kennis, begrip en vertrouwen tussen organisaties zijn hierbij essentiële voorwaarden. Reest en Wieden wil dit bereiken door op alle niveaus goed te communiceren.

Ons uitgangspunt is dat de afvalwaterketen bestaat uit één systeem dat beheerd zou moeten worden alsof er één partij verantwoordelijk is. Reest en Wieden werkt daarom meer en meer structureel samen met gemeenten bij het maken van plannen en het bouwen en beheren in de waterketen.

Daarnaast gaan we door met het projectmatig uitvoeren van optimalisatiestudies met gemeenten. Dat levert al op korte termijn resultaten op en het geeft beide partijen het vertrouwen dat samenwerking zinvol is. Afspraken over concrete samenwerkingsprojecten worden vastgelegd in een afvalwaterakkoord. De bedoeling is dat het optimalisatietraject uitmondt in een reguliere vorm van samenwerking. Afstemming in de afvalwaterketen is dan 'business as usual'.

Monitoring

Beheer van het afvalwatersysteem vereist inzicht in het werkelijke functioneren en in de effecten van maatregelen in de waterketen. Goede monitoring van de rwzi's en een monitoringsnetwerk van overstorten en gemalen zijn daarvoor noodzakelijk. Reest en Wieden wil het monitoren in de waterketen samen met de gemeenten vormgeven en uitwerken.

Innovatie in de waterketen

Innovatie is belangrijk om de afvalwaterketen duurzaam en efficiënt vorm te geven. De manier waarop we nu ons afvalwater afvoeren en verwerken, is niet vanzelfsprekend de beste. Reest en Wieden doet daarom samen met andere partijen onderzoek naar bijvoorbeeld 'Nieuwe sanitatie', een andere manier van afvoeren en verwerken van afvalwater. Een onderdeel hiervan is het toepassen van scheidingstoiletten, waarbij de urine en de fecaliën afzonderlijk worden afgevoerd. De urine, die de meeste stikstof, fosfaat, hormonen en medicijnresten bevat, kan hierdoor apart worden behandeld. Het voordeel is dat deze stoffen dan uit een veel kleinere afvalwaterstroom verwijderd kunnen worden. Om ervaring op te doen met scheidingstoiletten is, het waterschapskantoor in Meppel hiermee uitgerust. Voor het uitdragen van kennis en het vergroten van het draagvlak voor nieuwe sanitatie is in het waterschapshuis in Meppel een informatiecentrum ingericht.

Afhaakproblematiek

Bedrijven leveren een aanzienlijk deel van het afvalwater dat op de rioolwaterzuiveringsinstallaties wordt aangeleverd. Hiervoor betalen ze een vergoeding. Grotere voedingsmiddelenindustrieën overwegen soms hun afvalwater zelf (gedeeltelijk) te zuiveren of dit uit te besteden aan particuliere bedrijven. Dit noemen we 'afhaken'. De vergoeding die het waterschap ontvangt voor het verwerken van gedeeltelijk gezuiverd afvalwater is aanzienlijk lager. Omdat de hoeveelheid afvalwater hierdoor niet kleiner wordt, blijven de kosten voor het waterschap vrijwel even hoog.

Reest en Wieden probeert afhaken te voorkomen door de zuiveringskosten voor bedrijven en andere gebonden gebruikers zo laag mogelijk te houden. Ons uitgangspunt daarbij is dat we geen afvalwater afnemen dat gedeeltelijk is gezuiverd. Alleen als voorzuivering van afvalwater ook voordelen heeft voor het waterschap, zijn we bereid deze mogelijkheid te bespreken. Per geval wordt dan bekeken welke vorm deze samenwerking krijgt. Bedrijven die volledig afhaken, moeten lozen in het oppervlaktewater. Deze lozing moet voldoen aan lozingsseisen die worden vastgesteld op basis van de immissietoets. Bij deze beoordeling speelt ook de functie van het betreffende oppervlaktewater een rol.

Actie: Waar samenwerking tussen bedrijven en het waterschap ten aanzien van de zuivering van afvalwater leidt tot meerwaarde (zowel voor het bedrijf en het waterschap als ook de gebonden lozers), onderzoeken wij de mogelijkheden voor deze samenwerking.

Tabel 15. Prestatie-indicator Afvalwaterakkoord

Prestatie-indicator	Eenheid	Aantal totaal	Reeds gerealiseerd	Gerealiseerd in 2015
Gemeenten waarmee het waterschap een afvalwaterakkoord heeft gesloten	aantal	13	3	4

2.3.2 Afvalwaterbehandeling

Doelen

De doelstelling voor het zuiveren van afvalwater is: voldoen aan de wettelijke lozingsseisen en een goede chemische en biologische kwaliteit van het oppervlaktewater halen.

De waterschappen in Rijn-Oost doen dit via:

Capaciteit rwzi's

De capaciteit van rwzi's wordt onderscheiden in hydraulische en biologische capaciteit. De installaties worden in 20 tot 30 jaar afgeschreven, daarom zijn ze afgestemd op een langetermijn-belasting. Hoe beter de langetermijnbelasting wordt berekend, hoe doelmatiger de investering en exploitatie zijn. Een goede berekening is moeilijk te maken door onzekerheden in de bevolkingsgroei, de economische ontwikkelingen en de voortgang van het afkoppelen. Daarom is of wordt met de gemeenten een hydraulische capaciteit afgesproken; de gemeenten zijn er dan zeker van dat het rioolwater wordt afgenomen. De waterschappen voldoen nog niet in heel Rijn-Oost aan de afnameverplichting.

Renovatie rwzi's

De waterschappen investeren voortdurend in renovatie, verbetering en soms ook nieuwbouw van rwzi's. Door deze investeringen blijven de installaties voldoen aan de recente eisen op het gebied van capaciteit, prestatie, milieubelasting, energieverbruik en werkomstandigheden. Zo nodig wordt ook geïnvesteerd in automatisering en processturing.

Aandacht voor innovatie

Bij het ontwerpen van rwzi's waren betrouwbaarheid en doelmatigheid de belangrijkste criteria. Nieuwe criteria zijn energieverbruik en duurzaamheid. De waterschappen in Rijn-Oost willen op deze gebieden de komende jaren forse stappen vooruit maken. Het toepassen van innovaties wordt voorafgegaan door onderzoek en door experimenten. Daarbij is meer aandacht nodig voor kleinschalige behandelingssystemen, naast de huidige grote installaties. Ook worden proeven gedaan met nieuwe sanitatieconcepten, de verwerking van gescheiden ingezamelde afvalwaterstromen en nageschakelde technieken. Dreigende uitputting van grondstoffen kan een reden zijn om te zoeken naar terugwinningsmethoden voor bijvoorbeeld fosfaat.

Actie: We voeren jaarlijks innovatieve projecten uit die bijdragen aan ons doel, een duurzaam karakter hebben en zichzelf binnen redelijke tijd terugverdienen. Voorbeelden zijn maatregelen die energie besparen, terugwinning van energie en onderzoek naar de mogelijkheden van vershraling van onze watersystemen, het beperken van verontreinigingen van oppervlaktewater en het zoeken naar duurzame toepassingen voor het maaisel.

Actie: In de planperiode voeren we de noodzakelijk verbeteringen uit aan onze werkwijze(s) om de risico's voor het milieu zoveel mogelijk te beperken.

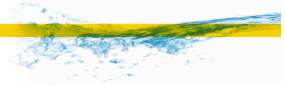
Minder energieverbruik

Het zuiveren van afvalwater kost met de huidige zuiveringstechnieken veel energie. Energiebesparing van het zuiveringsproces is wenselijk. De stijgende energieprijzen en de maatschappelijke opgave om het gebruik van fossiele brandstoffen te reduceren, zijn de belangrijkste redenen. Daarom is in 2008 de Meerjarenafspraak energie-efficiency zuiveringsbeheer (MJA-3) ondertekend. De waterschappen streven hiermee naar 2% energie-efficiency per jaar, vooral door energiezuiniger te werken. Ook eigen energieopwekking door bijvoorbeeld slibvergisting en inzet van andere duurzame energiebronnen kunnen hieraan bijdragen.

Reest en Wieden doet mee aan MJA3. De doelstelling van MJA3 is de energie-efficiëntie met 30% te verbeteren in de periode 2005 – 2020. Hiervan moet 20% in de eigen installaties en 10 % op een andere manier gerealiseerd worden. Reest en Wieden gaat in de planperiode de beluchting optimaliseren op diverse rwzi's. Waar dat kan, gebeurt dit tegelijk met de geplande uitbreidingen. Uit een energiestudie blijkt dat dit niet voldoende is om de eis van MJA3 te halen. Daarom is in 2011 een nieuwe centrale slibvergisting voorzien bij SOI Echten.

Actie: In de planperiode onderzoeken we of we het percentage eigen energie kunnen verhogen en welke alternatieven en besparingen we kunnen doorvoeren.

Extra zuiveringstrap

Ieder beheergebied in Rijn-Oost voldoet aan de wettelijke verplichte norm van 75% verwijdering van stikstof en fosfaat. Veel rwzi's in Rijn-Oost halen hogere rendementen. Voor kwetsbare oppervlaktewateren zijn hoge rendementen gewenst, mede op grond van de normen vanuit de KRW.

Het toevoegen van een extra (kostbare) zuiveringstrap aan een rwzi is in veel gevallen geen kosteneffectieve maatregel om emissiereductie te realiseren. Dat is wel het geval als:

- Een rwzi het bereiken van de KRW-normen in een waterlichaam verhindert en uit onderzoek blijkt dat verdere fosfaatverwijdering positieve ecologische effecten heeft.
- Een rwzi lost op kwetsbaar water, bijvoorbeeld klein water of water met een natuurgerichte functie.
- Het brongerichte rijksbeleid de overbelasting met bepaalde stoffen niet kan oplossen en aanvullende zuiveringstechnische maatregelen effectief zijn.

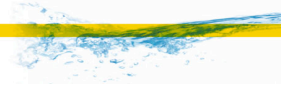
Zuiveringsslib

Het verwerken van zuiveringsslib is een grote kostenpost voor de waterschappen. Kostenbeheersing en duurzaamheid zijn de reden om te zoeken naar andere verwerkingsmethoden. De uitdaging hierbij is slib te zien als grondstof en niet als afvalstof.

Actie: Op de rwzi Steenwijk doen we vervolgonderzoek naar het effect van zandfilters op de verwijdering van hormoonontregelende stoffen.

Actie: Op de rwzi's verrichten we tijdens de planperiode steekproefgewijs metingen ter controle van de samenstelling van het binnenkomende afvalwater en het zuiveringsrendement van de rwzi.

Actie: Reest en Wieden stelt in 2010 een bedrijfsmilieuplan op. Hierin geven we aan hoe we voorkomen dat we zelf verontreiniging veroorzaken en wat we gaan doen om de milieurisico's te verminderen.

Situatie Reest en Wieden

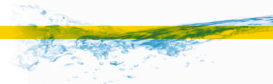
Afnameverplichting				
RWZI	Jaar Hydraulische Aanpassing	Huidig ontwerp m ³ /uur	Jaar 2010 RWA m ³ /uur	Jaar 2020 RWA m ³ /uur
Beilen	1991	850	1246	1783**)
Dieverbrug	2004	1265	1202	1215
Echten	2006	4550	4375	4495
Meppel	2009	4000	3722	3742 ***)
Smilde	2006	590	501	501
Steenwijk	2006	2250	2118	2303
Vollenhove	1975	600 *)	576	500
Westerbork	1974	400 *)	451	---

*) verouderde ontwerpgrondslagen

***) inclusief Westerbork

***) RWZI Meppel ontworpen op 5100 m³/uur in 2030 na aanpassing roosters

Plannen en maatregelen Reest en Wieden					
RWZI	Jaar Hydraulische Aanpassing	Huidig ontwerp m ³ /uur	Jaar 2010 RWA m ³ /uur	Jaar 2020 RWA m ³ /uur	Investering € M
Beilen	2011	850	1246	2004 *)	14.4
Steenwijk	2011	2250	2118	2400 **)	9 ***)
*) aansluiting Westerbork middels persleiding in 2011					3.4
**) aansluiting Blokzijl middels een persleiding/ontlasting Vollenhove in 2011					2.1
***) combinatie met bouw effluentbuffer					1.0

Overige maatregelen in de planperiode 2010-2015			€ M
Echten	2015	Nabezinktank erbij + extra beluchting	4.5
Dieverbrug	2015	Nieuwe biologische reactor	8
SOI Echten	2015	Nieuwe slibpers	4.68
SOI Echten	2011	Centrale slibvergisting	8
Meppel	2015	Nieuwe biologische reactor	12

Zie ook het programma meerjareninvestering 2009-2015 dat in bijlage 7 is bijgevoegd. Hierin staan ook de overige kleinere investeringen en vervangingen vermeld, zoals aanpassingen gemalen, maatregelen voor geurbestrijding, etcetera.

Tabel 16. Prestatie-indicatoren

Prestatie-indicator	Eenheid	Aantal totaal	Reeds gerealiseerd	Gerealiseerd in 2015
Gemiddelde fosfaatverwijdering rwzi's (gebiedsrendement)	%		fosfaat 80%	fosfaat > 80%
Gemiddelde stikstofverwijdering rwzi's (gebiedsrendement)	%		stikstof 82%	stikstof > 82%

DEEL III UITVOERING

Deel III van dit waterbeheerplan beschrijft de uitvoering van het waterbeleid. Eerst wordt duidelijk gemaakt hoe de waterschappen hun instrumenten, capaciteit en middelen inzetten. Daarna worden alle plannen en maatregelen in tabellen weergegeven. Tenslotte beschrijft dit deel hoe de waterkwaliteit en -kwantiteit worden gemonitord.

3.1 MAATREGELLEN

3.1.1 Prioritering van maatregelen

Financiële beperkingen, organisatorische knelpunten en het concept werk-met-werk, maken het nodig maatregelen gefaseerd uit te voeren. Maatregelen met een integraal karakter worden wel zoveel mogelijk ineens uitgevoerd. De KRW-maatregelen vereisen bijzondere aandacht, omdat de waterschappen hiervoor een resultaatsverplichting hebben aan de EU. Voor andere maatregelen geldt een inspanningsverplichting.

De waterschappen in Rijn-Oost kiezen bij hun prioriteitstelling voor een mix van maatregelen die effectief zijn voor de eigen regio. We werken dus niet uitsluitend aan de KRW-doelen.

Uitgangspunten om een project uit te voeren zijn:

- Het project moet een of meer knelpunten oplossen.
- Het moet passen in het beleid van de EU, het rijk en de provincie.
- De maatregel moet kosteneffectief zijn.
- De waterschapslasten moeten binnen aanvaardbare grenzen blijven.
- Er moet voldoende draagvlak zijn voor de maatregelen.
- Samenwerking met derden biedt voordelen, we sluiten zonodig ook aan bij activiteiten derden.

Criteria voor de prioritering van maatregelen zijn:

- Of een project bijdraagt aan de KRW-doelen in verband met de resultaatverplichting hiervan.
- De ernst van het knelpunt en de effectiviteit van de maatregel(en).
- De synergie met andere beleidsterreinen. Integrale projecten hebben de voorkeur omdat hierdoor meer doelen bereikt worden (WB21, KRW, GGOR, (water)erfgoed, recreatie e.d.) Ook aansluiten bij maatregelen van derden is belangrijk.
- De beschikbaarheid van subsidiemogelijkheden.
- Het gebied is niet recentelijk heringericht door het waterschap.

3.1.2 Kansen en risico's

Het vertalen van beleidsdoelen in concrete projecten vraagt veel tijd. Extra vertraging ontstaat soms door het uitblijven van financiën, verandering van prioriteiten of langdurige (plan)procedures bij gemeenten of provincies. Ook het verwerven van de noodzakelijke gronden en het afstemmen van de uitvoering met alle betrokken partijen kan vertragend werken. Uit ervaring kennen we de kansen en risico's die horen bij het uitvoeren maatregelen en projecten uit dit waterbeheerplan. Bij iedere planning houden we hiermee zo goed mogelijk rekening.

3.1.3 KRW-maatregelen

Op de KRW-maatregelen berust op grond Europese regelgeving een resultaatverplichting. Bij alle andere maatregelen hanteren we een inspanningsverplichting.

3.2 INSTRUMENTEN

3.2.1 Grondbeleid

Het verwerven van grond is vaak een knelpunt bij het uitvoeren van projecten. Het leidt regelmatig tot vertraging in de uitvoering. Soms moet hierdoor gekozen worden voor duurdere alternatieven of is onteigening of toepassing van artikel 12 (gedoogplicht maar geen onteigening) de enige oplossing. Dit kan leiden tot vertraging in de uitvoering en tot minder draagvlak voor het project.

De resultaatverplichting van de KRW vereist een strakkere aanpak bij het verwerven van grond of gebruiksrechten. Ook de uitvoering van WB21-maatregelen vraagt dat.

Grondaankoop moet steeds minder een belemmerende werking hebben op de uitvoering van projecten. Daarom zijn deze uitgangspunten geformuleerd:

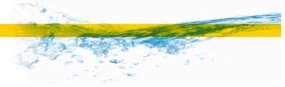
- Bij grondverwerving is het nodig verder vooruit te kijken (circa 5 tot 10 jaar) en pro-actief te werven.
- Het streven is een beperkte strategische grondvoorraad te hebben; een zeer ruwe vuistregel hierbij is circa 0,1% van het beheergebied.
- Kavelruil kan een belangrijk hulpmiddel zijn.
- Minnelijke werving van grond blijft het uitgangspunt om zoveel mogelijk draagvlak te houden.
- De waterschappen streven naar meervoudig grondgebruik en stapeling van functies.
- Het gebruik en beheer van benodigde grond is voor de waterschappen belangrijker dan het eigendom.
- In het uiterste geval wordt onvrijwillige werving toegepast of worden grondgebruikersrechten gedoogd.

De waterschappen en de provincie Overijssel zijn bezig met het opstellen van een convenant voor het gezamenlijk werven van gronden in gebieden met een natuur- en wateropgave. Overlappen ze elkaar dan ligt het voor de hand Dienst Landelijk Gebied in te schakelen als grondaankoper.

3.2.2 Subsidies/bijdragen

De waterschappen willen hun plannen realiseren tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten. Daarom wordt optimaal gebruik gemaakt van subsidies en bijdragen van derden. Het is wenselijk om onderdelen van projectvoorstellen op de plank te hebben en een subsidietoets te doen naar de haalbaarheid van subsidiëring. Vaak moeten projecten op korte termijn worden ingediend. Er is dan onvoldoende tijd om een proces starten en bestuurlijk te doorlopen. Versnellen van de planvormings- en procedurefase is een ander aandachtspunt.

Waar mogelijk werken de waterschappen in Rijn-Oost samen bij het verwerven van subsidies.

3.2.3 Keur en legger

De Keur is een verordening voor de behartiging van de taken die het waterschap zijn opgedragen.

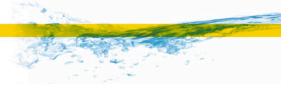
In de nieuwe Keur, die tegelijkertijd in werking zal treden met de Waterwet, staan algemene bepalingen, gebodsbepalingen, verbodsbepalingen, bepalingen omtrent toezicht en overige bepalingen met betrekking tot de uitoefening van de waterstaatszorg door het waterschap.

Het waterschap houdt bij de uitvoering van de Keur rekening met het vastgestelde beleid, dat ondermeer in het beheerplan is verwoord. Hierbij zijn de opgaven vanuit WB21 en KRW in het bijzonder van belang.

3.3 METEN EN MONITOREN

Doelen

Via monitoring krijgen we inzicht in de kwaliteit en kwantiteit van het oppervlaktewater en kwantiteit van het grondwater. Doelen van monitoring zijn:

- Toetsen of de huidige situatie aan de gestelde doelen voldoet. Bijvoorbeeld bacteriologisch onderzoek in zwemwater.
- Toetsen of beleid tot de gewenste resultaten leidt en het beleid zo nodig bijstellen.
- Voldoen aan verplichtingen vanuit de EU of van het rijk, bijvoorbeeld vanuit de KRW voor zwemwater en bij sanering van waterbodems.
- Nakomen van afspraken met andere partijen in bijvoorbeeld waterakkoorden,
- Projectmatig onderzoek.
- Beheertechnisch onderzoek, zoals de analyse van zuurstof in de beluchtingstanks van rwzi's.

KRW-verplichtingen

De KRW kent verplichte metingen voor de volgende organismen en stoffen:

- Organismen zoals vissen, macrofauna, macrofyten en algen.
- Stoffen, zoals prioritare stoffen, Rijn-relevante stoffen, ecologie ondersteunende stoffen.

De KRW maakt onderscheid tussen toestand- en trendmonitoring (TenT) en operationale monitoring. De TenT-monitoring heeft als doel de lange termijn trends in beeld te brengen.

De operationele monitoring heeft als doel het gemeenschappelijke effect van uitgevoerde maatregelen te monitoren.

Het monitoringsprogramma voor oppervlaktewateren is ingericht overeenkomstig de landelijk vastgestelde protocollen en richtlijnen. Zie voor een verdere beschrijving van het landelijke monitoringsprogramma en de bijbehorende protocollen en richtlijnen het Stroomgebiedbeheerplan Rijndelta.

Presentaties effectindicatoren

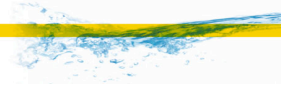
Meetnetten voor chemie en biologie zijn de laatste jaren steeds efficiënter ingevuld, mede door aanpassing aan de KRW. Dit geldt ook voor de gestandaardiseerde beoordelingen en rapportages.

Ook over kwantiteit zijn veel data beschikbaar. In Rijn-Oost-verband wordt onderzocht hoe het kwantiteitsbeheer optimaal gepresenteerd kan worden.

Ieder waterschap rapporteert periodiek hoe de waterkwaliteit in hun beheergebied is. De waterschappen in Rijn-Oost maken tweejaarlijks gezamenlijk een rapportage over de kwaliteit en de kwantiteit van het water in het gehele gebied.

Beleidsindicatoren

Naast systeemgegevens hanteren de waterschappen beleidsindicatoren. Aan de hand hiervan, worden voortgang en effecten van maatregelen gemonitord en gerapporteerd op bestuurs- en managementniveau. Jaarlijks wordt het resultaat van de gezamenlijke prestatie-indicatoren aan de provincie gerapporteerd om de voortgang van het WBP te evalueren.

Blauwe knooppunten

Blauwe knooppunten zijn de belangrijkste uitwisselingspunten tussen een hoofdwatersysteem en een regionaal watersysteem. Op die locaties vindt de wateroverdracht plaats tussen verschillende beheerders, bijvoorbeeld via een beek die uitmondt in een rijksrivier.

Om afwenteling van waterproblemen te voorkomen, kunnen de waterbeheerders afspraken maken over de gewenste waterkwaliteit en -kwantiteit op de uitwisselingspunten. In waterakkoorden heeft Rijkswaterstaat Oost-Nederland hierover inmiddels afspraken vastgelegd met alle waterschappen in Rijn-Oost. Het betreft de waterakkoorden Twentekanal-Overijsselse Vecht, Meppelerdiep-Overijsselse Vecht en Rijn en IJssel.

Met de provincie Drenthe heeft Reest en Wieden het waterakkoord Drentse kanalen afgesloten.

Actie: In de planperiode investeren we € 100.000 per jaar in een efficiënt en effectief meetnet.

3.4 KOSTEN EN FINANCIERING

In dit hoofdstuk worden de kosten van alle maatregelen en projecten uit het waterbeheerplan op hoofdlijnen geraamd. Daarnaast wordt de voorgestelde financiering van de kosten aangegeven. Ook wordt duidelijk gemaakt welke gevolgen dat heeft voor de hoogte van de belastingheffingen. De kostenraming en financiering worden jaarlijks geactualiseerd in de planning & controlcyclus. De begroting en de jaarrekening zijn daarvoor de basis.

De ramingen zijn gebaseerd op deze uitgangspunten:

- Personeelslasten stijgen jaarlijks 2,3%.
- De basis voor de berekening van de kapitaallasten is de begroting 2008. Dat wil zeggen dat de kapitaallasten zijn meegenomen: vanuit de jaarrekening 2007; nieuwe investeringen 2008 en 2009; de nieuwe investeringen voor 2010 tot en met 2014.
- De basis voor de goederen en diensten zijn de gegevens uit de begroting 2009 en daar waar nodig in 2010 gecorrigeerd met inflatie (1,9%). De incidentele kosten zijn uit de gegevens gefilterd. De gegevens door de budgethouders zijn als goederen en diensten opgenomen.
- De anti-afhaaksubsidie komt vanaf 2011 geheel te vervallen. Voor de periode 2011-2014 blijven de goederen en diensten op gelijk niveau.
- De post onvoorzien blijft net als voorgaande jaren geraamd op € 160.000 per jaar. De post onvoorzien wordt verdeeld over de programma's.
- Het gemiddelde van het renteomslagpercentage 3,6%.

Investeringen

De kosten van dit waterbeheerplan zijn in de meerjarenraming opgenomen.

De investeringsomvang is als volgt opgebouwd:

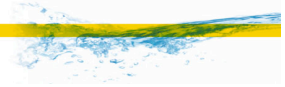
Investeringen (netto * € 1.000)	2010	2011	2012	2013	2014	2015
<i>Taak</i>						
Watersysteem	11.224	11.683	10.143	9.871	9.658	pm
Zuiveringsbeheer	11.985	2.295	13.200	6.200	14.700	pm
Ondersteuning	1.296	1.045	638	505	617	pm
Totaal	24.505	15.023	23.981	16.576	24.975	

De investeringscapaciteit is de basis voor alle volgende berekeningen.

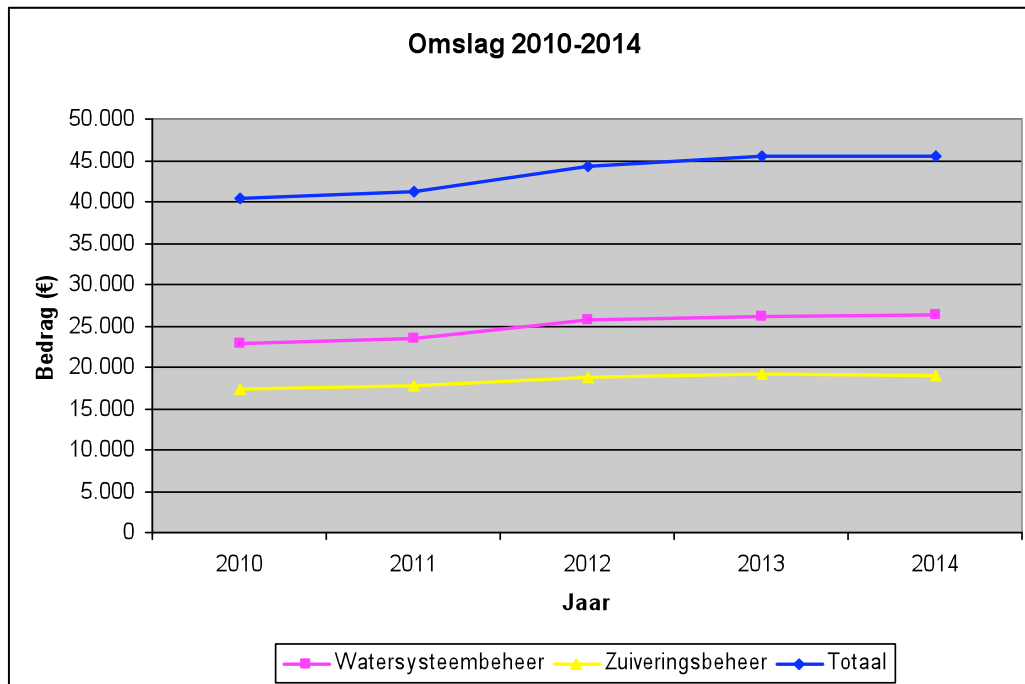
Lastenontwikkeling

De ontwikkeling van de omslag per taak is in de volgende tabel weergegeven.

Omslag (* € 1.000)	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Watersysteembeheer	22.956	23.506	25.619	26.189	26.397	pm
Zuiveringsbeheer	17.379	17.729	18.766	19.257	19.047	pm
Totaal	40.335	41.235	44.385	45.446	45.444	

De omslagontwikkeling toont een stijgende lijn in de periode 2010-2014.
De lastenontwikkeling wordt hierna grafisch weergegeven.

Ontwikkeling belastingeenheden

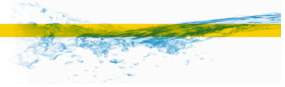
Waterzuiveringsbeheer

Voor het waterkwaliteitsbeheer geldt als maatstaf het aantal vervuilingseenheden (v.e.). In de meerjarenperiode is uitgegaan van 325.800 v.e. in 2010 stijgende tot 332.000 v.e. in 2014.

Watersysteembeheer

Voor de periode 2010-2014 zijn de volgende omslageenheden voor het watersysteembeheer gehanteerd:

Jaar	2010	2014
Inwoners	89.500	93.100
Gebouwde economische waarde	23,6 mld	23,6 mld
Aantal ongebouwde hectares	88.535	86.778
Aantal hectares bos en natuur	35.685	35.685

Lastenontwikkeling per belastingeenheid

De onderstaande berekening is gebaseerd op het nieuwe financieringsstelsel dat per 1 januari 2009 van kracht is.

Waterzuiveringsbeheer

Onderstaande tabel toont de omslag en lasten per belastingeenheid voor het waterzuiveringsbeheer. In de jaren 2010 en 2011 wordt de tariefsstijging beperkt door inzet van de egalisatiereserve.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Omslag (* € 1.000)	17.379	17.729	18.766	19.257	19.047	pm
Lasten per ve.	55,00	55,00	58,00	59,00	58,00	pm

Watersysteembeheer

Onderstaande tabel toont de lasten per belastingeenheid voor het watersysteembeheer. Voor het watersysteembeheer worden vier categorieën belastingplichtigen aangeslagen: Inwoners, gebouwde eigendommen, agrarisch en overig ongebouwde eigendommen en bos en natuur.

De totale lasten voor deze taak wordt als volgt verdeeld over de categorieën:

Inwoners 35,0%, gebouwde eigendommen 46,7%, agrarisch en ongebouwde eigendommen 18,0% en bos en natuur 0,3%.

De totale omslag per categorie:

Omslag (* € 1.000)	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Inwoners	8.034	8.227	8.967	9.166	9.239	pm
Gebouwd	10.721	10.977	11.964	12.230	12.327	pm
Agrarisch en overig ongebouwd	4.132	4.231	4.611	4.714	4.752	pm
Bos en natuur	69	71	77	79	79	pm
Totaal	22.956	23.506	25.619	26.189	26.397	

De tarieven per categorie:

Lasten per ve. (€)	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Inwoners	94,00	95,00	103,00	104,00	104,00	pm
Agrarisch en overig ongebouwd	47,00	48,00	53,00	54,00	55,00	pm
Bos en natuur	1,95	2,00	2,15	2,20	2,20	pm

Percentage voor gebouwd	0,045%	0,047%	0,051%	0,052%	0,052%	pm
-------------------------	--------	--------	--------	--------	--------	----

In de jaren 2010 en 2011 wordt de tariefsstijging beperkt door inzet van de egalisatiereserve.

Deze ramingen komen uit de vastgestelde meerjarenraming 2010-2014 waarbij het ingezette beleid van 2009 wordt voortgezet. In 2010 en 2011 wordt 25% van de egalisatie reserve (stand 1-1-2009) ingezet om de tarieven te matigen.

Literatuur

Regionaal Bestuurlijk Overleg Rijn-Oost, 2008. Naar waterkwaliteit met een Europese ster.
Bestuurlijke samenvatting Adviesnota Rijn-Oost.

Regionaal Bestuurlijk Overleg Rijn-Oost, 2008. Naar waterkwaliteit met een Europese ster.
Technische samenvatting Adviesnota Rijn-Oost.

Regionaal Bestuurlijk Overleg Rijn-Oost, 2008. Naar waterkwaliteit met een Europese ster.
Adviesnota Rijn-Oost.

Het Oversticht, 2005. Watererfgoed @atlas Oost-Nederland.

Begrippen en afkortingen

Afkoppelen. Regenwater dat op verhard oppervlak (bijv. wegen en daken) valt, wordt niet (meer) op de riolering afgevoerd, maar op oppervlaktewater of in de bodem.

Afvalwaterketen. De waterketen bestaat uit het geheel van drinkwatervoorzieningen, het inzamelen en transporteren van afvalwater en de zuivering van afvalwater.

Afwentelen. Het aan anderen overdragen van problemen met de wateraan- of afvoer of de stoffen in dit aangevoerde of afgevoerde water.

AmvB. maatregel van bestuur. Besluit dat wordt vastgesteld door de Kroon (Koningin en minister) en uitwerking geeft aan een bepaling in een wet.

Basisinspanning. De inspanning van een gemeente die moet leiden tot een vermindering van de emissie uit rioolstelsels bijvoorbeeld via overstorten met 50% t.o.v. een referentiestelsel en t.o.v. het referentiejaar 1992.

Beheersregister. Document waarin de voor het behoud van de watergang resp. het waterkerende vermogen kenmerkende gegevens van de constructie en de feitelijke toestand van de watergang resp. (primaire) waterkering nader zijn omschreven. Hierin zijn alle gegevens opgenomen die van belang zijn voor watergangen en waterkeringen.

Bergbezinkbassin. Een randvoorziening aan een rioolstelsel waar afvalwater tijdelijk kan worden geborgen en zwaardere deeltjes bezinken zodat deze niet in het oppervlaktewater terecht komen. Het afvalwater wordt na de intensieve regenbui naar de rwzi afgevoerd.

Berging. De hoeveelheid geborgen of te bergen (grond)water die geborgen kan worden in een bepaald gebied.

Bestuursdwang. Het door feitelijk handelen door of vanwege een [bestuursorgaan](#) optreden tegen hetgeen in strijd met bij of krachtens enig wettelijk voorschrift gestelde verplichtingen is of wordt gedaan, gehouden of nagelaten. Deze definitie staat in artikel 5:21 van de [Algemene wet bestuursrecht](#).

Biobeschikbaarheid. De beschikbaarheid van stoffen door organismen.

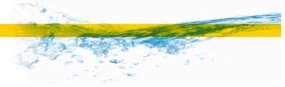
Biologische capaciteit. De capaciteit van een rioolwaterzuiveringsinstallatie om stoffen biologisch af te breken. Deze capaciteit wordt in belangrijke mate bepaald door de grootte van de tank waarin zuurstof aan het afvalwater wordt toegevoegd.

Biologische verwijdering. Het zuiveren van stoffen uit afvalwater waarbij bacteriën gebruikt worden.

Calamiteitenzorgsysteem. Dit systeem beschrijft hoe de waterschappen zich voorbereiden op incidenten en calamiteiten en hoe het waterschap in dat soort situaties moet handelen. Het calamiteitenzorgsysteem bestaat uit verschillende bestrijdingsplannen.

Diffuse bron. Een verspreid voorkomende lozing, zoals de uit- en afspoeling van meststoffen uit de landbouw.

Dwangsom. Een *dwangsom* is het bedrag dat iemand moet betalen als hij niet voldoet aan een verplichting die hem door de rechter is opgelegd. Dwangsom is een wettelijk geregelde vorm van [bestuursdwang](#)

Ecologie. De leer van de betrekkingen tussen organismen onderling en organismen (planten en dieren) en groepen van organismen en hun omgeving.

Ecologische verbindingszone. Een zone die het mogelijk maakt dat soorten zich van het ene leefgebied naar het andere verplaatsen, waardoor uitwisseling van plant- en dierpopulaties bestaat. Er zijn natte en droge verbindingszones en een combinatie van beide.

Effluent. Het uitstromende gezuiverde water uit een rioolwaterzuiveringsinrichting of afvalwaterzuiveringsinrichting.

EHS. Ecologische Hoofd Structuur. Het samenhangende netwerk van in (inter)nationaal opzicht belangrijke duurzaam te behouden ecosystemen. Dit netwerk bestaat uit kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden en verbindingszones

Emissiebeheer. Het voorkomen en tegengaan van lozing van verontreinigende stoffen in het milieu.

Functie. De bestemming in de waterhuishoudkundige zin van een oppervlaktewater en/of een gebied. Belangrijke functies zijn bijvoorbeeld landbouw en natuur.

GCT. Goede Chemische Toestand.

GEP. Goed ecologisch potentieel.

Gescheiden stelsel. Een rioolstelsel waarbij het afvalwater gescheiden van het regenwater wordt afgevoerd. Het regenwater gaat naar het oppervlakte- of grondwater en het afvalwater naar een rwzi.

GET. Goede ecologisch toestand.

GGOR. Gewenste Grond en Oppervlaktewater Regime/-Situatie.

GRP. Gemeentelijk RioleringsPlan. Op grond van de Wet Milieubeheer dient elke gemeente een GRP vast te stellen. Een GRP heeft een strategisch en beleidsmatig karakter en bevat een beschrijving van de actuele stand van zaken en een vooruitblik naar de komende jaren. Er wordt inzicht gegeven in uitbreidingsplannen, wijzigingen in en vervanging van gemeentelijke rioolstelsels, de wijze van beheer en de gevolgen voor het milieu en de financiën

Handhaving. Het toezien of afdwingen van naleving van de wet en de daaruit voortvloeiende bepalingen.

Helophytenfilter. Een natuurlijk of aangelegd veld met helophyten (waterplant waarvan de bladeren boven het water uitsteken, zoals riet) waar (afval)water door wordt geleid om te zuiveren.

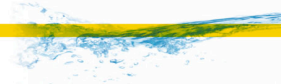
Hermeanderen. Stromend water opnieuw laten meanderen (kronkelen).

Hydraulische capaciteit. De hoeveelheid die een kunstwerk of een watergang per tijdseenheid kan verwerken.

IBA. Individuele Behandeling van Afvalwater. Een zuiveringssysteem voor de individuele behandeling van afvalwater; meestal voor een of enkele huishoudens.

Keur. Verordening met gebods- en verbodsbepaling van een waterschapsbestuur dat in zijn reglement tot het maken van deze verordening bevoegd is verklaard. De keur bevat onder meer bepalingen met betrekking tot de afmetingen en onderhoud van watergangen en kunstwerken.

Kostenveroorzakingsbeginsel. Het principe “de vervuiler betaalt”.

KRW. De Kaderrichtlijn Water (KRW), is een Europese richtlijn, die bedoeld is om de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater in Europa op goed niveau te krijgen en te houden. Op 22 december 2000 is de Kaderrichtlijn Water van kracht geworden. De KRW legt rapportage verplichtingen op aan de lidstaten van de EU.

Kunstwerk. In waterschapsland een object in een watergang bijvoorbeeld een gemaal, stuw.

Legger. Een door het waterschap bijgehouden register van percelen waarop bepaalde verplichtingen rusten (bijv. minimum afmetingen watergangen). Heeft betrekking op watergangen en waterkeringen.

MEP. Maximum ecologisch potentieel.

mg/l. Milligram per liter. De eenheid waarin de meeste concentraties van stoffen in water wordt uitgedrukt.

MHW. Maatgevend HoogWaterstanden.

Monitoring. Het proces van regelmatig terugkerende metingen van een of meer onderdelen of indicatoren van het milieu. Dit geschiedt volgens vooraf vastgestelde tijd- en plaatsschema's met gebruikmaking van vergelijkbare en reproduceerbare methode voor het kenschetsen van het milieuonderzoek of -indicator en voor het verzamelen van gegevens. Monitoring levert informatie over de huidige toestand van het milieu en over de wijze waarop het zich heeft ontwikkeld.

Natte infrastructuur. Het geheel aan watergangen (sloten, kanalen, etc) en de daarbij behorende kunstwerken (bruggen, stuwen, duikers, gemalen, etc).

Natura 2000-gebieden. Om de natuur in Europa te behouden heeft de Europese Unie een netwerk van beschermde natuurgebieden in Europa aangewezen, de Natura 2000-gebieden. Deze gebieden zijn beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet 1998.

Natuurvriendelijke oever. Een oevervorm waarbij behoud, herstel of ontwikkeling van ecologische waarden een belangrijke rol speelt.

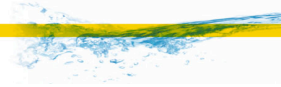
NBW, Nationaal Bestuursakkoord Water. Dit akkoord bevat gezamenlijke bestuurlijke afspraken van het rijk, het IPO, de UvW en de VNG die tot doel hebben om in 2015 het watersysteem op orde te hebben en daarna ook te houden. Het NBW spreekt zich uit over de thema's water en ruimtelijke ordening, GGOR, watertekort en wateroverlast (WB21). Ook de implementatie van de KRW is in het NBW opgenomen. Het Nationaal Bestuursakkoord Water is op 2 juli 2003 ondertekend.

Norm. Algemene regel met betrekking tot een grootheid met een bepaalde mate van bindendheid, al dan niet mede in kwantitatieve termen uitgedrukt.

Nutriënten. Voedingsstoffen voor planten (bijvoorbeeld fosfaat en stikstof).

OAS. Optimalisatie Afvalstelsel Studie.

Oever(grond)waterwinning. Een waterwinning waarbij water uit een oppervlaktewater en grondwater wordt onttrokken. Het oeverwater wordt door de doorlatende lagen tussen het oppervlaktewater en de pompput gezuiverd.

Operationele monitoring. Het monitoren van alle waterlichamen, die sterk veranderd of “at risk” zijn (gevaar lopen de gewenste toestand niet te bereiken) en te beoordelen of de maatregelenpakketten het gewenste effect tot gevolg hebben.

Oppervlaktewater. Elke permanent of gedurende een deel van het jaar aanwezige, aangesloten watermassa in vloeibare of vaste fase die een grensvlak met de bodem en een open grensvlak met de atmosfeer heeft.

Overstort. De constructie in een rioleringsstelsel waardoor bij huidige regenval het teveel aan neerslag verdund met rioolwater uit de riolering kan overstorten op oppervlaktewater.

Overige waterkeringen. Regionale keringen van beperkte omvang (3e orde).

PAK's. Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen. PAK's komen voor in fossiele brandstoffen en kunnen worden gevormd bij onvolledige verbranding van organisch materiaal.

Peilgebied. Een gebied waarin één en hetzelfde peil wordt nagestreefd.

Persleiding. Transportleiding waarin het water onder druk wordt verplaatst.

Praagse methode. Een stappenplan om voor waterlichamen maatregelen en doelen af te leiden.

Primaire waterkering. Wettelijk aangewezen waterkering (1e orde) die beveiliging biedt tegen buitenwater; bijvoorbeeld langs de Noordzee en grote rivieren.

Prioritaire stoffen. Stoffen waarvan de emissie met voorrang moet worden teruggedrongen. De Europese Commissie heeft deze stoffen aangewezen.

Regenwateruitlaat. De plaats waar het regenwaterriool uitkomt in het oppervlaktewater.

Regionale waterkering. Waterkeringen (2^e orde) welke regionaal van belangrijke betekenis zijn.

Rioolvreemd water. Water dat niet via de riolering afgevoerd moet worden; bijvoorbeeld grondwater dat door lekkende riolen binnenkomt.

Rijnrelevante stoffen. Stoffen welke in het stroomgebied van de Rijn een knelpunt vormen.

RWZI. RioolWaterZuiveringsInstallatie; een installatie waar het rioolwater wordt gezuiverd.

Saneren. Ongedaan maken. Wordt vaak gebruikt voor het opheffen of aanvaardbaar maken van lozingen.

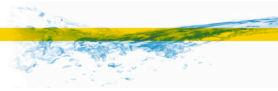
Schouw. Controle van de bepalingen uit de keur, betreffende het beheer en onderhoud van (hoofd)watergangen, overige watergangen, waterkeringen en kunstwerken.

Significante schade. Een begrip uit de Kaderrichtlijn Water. Met een afwegingskader wordt bepaald welke negatieve effecten een voorgenomen maatregel heeft op de bestaande functies, zoals landbouw, scheepvaart en infrastructuur. Maatregelen die effect hebben op veiligheid en/of beroepsscheepvaart leveren in de praktijk altijd significant schade op. Hetzelfde geldt voor maatregelen die leiden tot gedwongen functiewijzigingen.

Slibontwateringsinstallatie. De installatie op een rwzi waar het slib (de vaste deeltjes uit het gezuiverde water) wordt ontwaterd om minder volume te krijgen.

Stand-still beginsel. Beginsel dat gericht is op het terugdringen van de totale omvang van de huidige milieuverontreiniging in de komende jaren. Deze vermindering wordt, globaal

---

gesproken, enerzijds gerealiseerd door sanering van relatief sterk belaste regio's en milieucompartimenten, anderzijds door het zoveel mogelijk behouden van de toestand in relatief schone gebieden en milieucompartimenten. (Nota milieuhygiënische normen, 1976). De kwaliteit van het water en de bodem mogen niet significant verslechteren. Populair gezegd; goed houden wat goed is.

Status (van een waterlichaam). Geeft informatie over het ontstaan en de ontwikkeling. We onderscheiden drie soorten; kunstmatig, sterk veranderd of natuurlijk.

Stikstof. Een voor het leven belangrijk element, o.a. in eiwitten. In het water komen de volgende componenten voor; nitraat (NO_3^-), nitriet (NO_2^-), ammonium (NH_4^+), ammoniak (NH_3) en gasvormig stikstof (N_2).

Stikstof- en fosfaatverwijdering. Het zuiveren van stikstof en fosfaat uit afvalwater.

Streefpeilen. Een na te streven peil van het grond- of oppervlaktewater.

Toestand- en Trend (T&T) monitoring. Een uit de Kaderrichtlijn Water. Om de algemene toestand van het (deel)stroomgebied te beoordelen en veranderingen hierin te kunnen signaleren.

TOP-gebied. Gebieden waar met prioriteit de verdroging moet worden aangepakt.

Tweefasenprofiel. Een beek of rivier met een relatief smal zomerbed en een breed winterbed.

Type (waterlichaam). Een begrip uit de Kaderrichtlijn Water. De typetoekenning is gebaseerd op kenmerkende en voor organismen relevante eigenschappen, zoals stroming, diepte, breedte en inrichting.

Verbeterd gescheiden stelsel. Een rioolstelsel met twee buizen waarbij het afvalwater en het regenwater (bij geringe neerslag) naar de rwzi wordt afgevoerd. Bij intensieve neerslag wordt de neerslag grotendeels op oppervlaktewater geloosd.

Verhard oppervlak. Oppervlakten, zoals wegen en daken, waar regenwater niet doorheen kan stromen en dus afstroomt.

Vismigratie. De (natuurlijke) verplaatsing van vissen.

Visstandbeheerscommissie. Een commissie die het beheer van de visstand vastlegt en toezicht op de naleving ervan. Meestal samengesteld uit vertegenwoordigers van sport- en beroepsvissers, terreinbeheerders, waterschappen, etc.

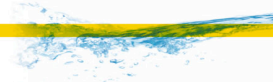
Vuiluitworp. De hoeveelheid vervuilende stoffen die via overstorten uit de riolering in het oppervlaktewater terecht komen

Wabo. Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

Wateraanvoer. Het kunstmatig transporteren (meestal via gemalen) van water naar een bepaald gebied om de waterpeilen te kunnen handhaven

Waterbeheer. Synoniem voor het begrip waterhuishouding waarbij de overheidszorg behalve het feitelijke beheer (fysieke maatregelen) en een juridisch beheer (vergunningen en dergelijke) tevens de daaraan voorafgaande beleidsbepaling (planvergunning en dergelijke) omvat (derde Nota waterhuishouding).

Waterberging. Water dat binnen een watersysteem kan worden geborgen in de bodem, oppervlaktewater, in retentiegebieden e.d.

Watererfgoed. Cultuurhistorische objecten welke aan het water zijn gebonden; bijvoorbeeld oude sluizen, gemalen, wijken.

Waterkansenkaart. Een waterkansenkaart geeft de sectorale visie van de waterbeheerders weer op de ruimtelijke ontwikkeling van een waterstaatkundige (beheers) eenheid of stromingsgebied.

Waterkering. Een grondlichaam of constructie met als functie een lager gelegen gebied te beschermen tegen hoog water buiten dit gebied. Er zijn verschillende typen waterkeringen, zoals primaire, secundaire, overige en regionale waterkeringen. Regionaal worden verschillende begrippen voor niet primaire waterkeringen gebruikt.

Waterketen. Het geheel van drinkwaterproductie, drinkwatertransport, afvalwatertransport en afvalwaterzuivering.

Waterkwaliteitsspoor. Maatregelen om de emissie vanuit overstorten te verminderen die er op gericht zijn de waterkwaliteitsdoelstellingen van het ontvangende oppervlaktewater te bereiken. De maatregelen gaan vaak veel verder dan de basisinspanning (zie aldaar).

Waterlichaam. Een begrip uit de Kaderrichtlijn water voor belangrijke grondwatermassa's of oppervlaktewater van een minimale omvang.

Waterlood. WATERsysteem gericht Normeren, Ontwerpen en Dimensioneren. Een door de Dienst Landelijk Gebied en de Unie van waterschappen ontwikkeld systeem. In het project Waterlood is de werkwijze beschreven van het ontwerp, inrichting en beheer van oppervlaktewatersystemen, daarbij afgestemd op de functie van het betreffende gebied.

Waterschapslasten. Belastinggeld dat ingezetenen en ingelanden betalen aan het waterschap. De waterschappen kennen twee soorten belasting namelijk de waterschapsomslag en de verontreinigingsheffing.

Watersysteem. Het kader gevormd door het waterhuishoudkundige systeem met zijn relevante omgeving, waarvan de begrenzing mede afhankelijk is van de functionele samenhang(en) waarop men de aandacht richt (derde Nota waterhuishouding).

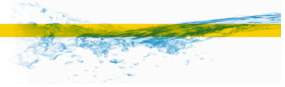
Watterisicokaart. Een kaart waarop is aangegeven welke gebieden niet aan de normering voor wateroverlast voldoen.

Watertoets. De watertoets is een instrument dat waterhuishoudkundige belangen expliciet en op evenwichtige wijze laat meewegen bij het opstellen van ruimtelijke plannen en besluiten. Het is niet een toets achteraf, maar een proces dat de initiatiefnemer van een ruimtelijk plan en de waterbeheerder met elkaar in gesprek brengt in een zo vroeg mogelijk stadium.

WBP. WaterBeheerPlan.

WB21. Waterbeheer 21^e eeuw. In de notitie wateroverlast die het kabinet tegelijkertijd met de vierde nota waterhuishouding publiceerde, is aangekondigd dat er een Commissie Waterbeheer 21e eeuw wordt ingesteld. Eind augustus 2000 heeft de Commissie advies uitgebracht over de organisatie en inrichting van het waterbeheer in de komende eeuw. De Commissie is bij de formulering van haar advies voor het waterbeleid voor de eenentwintigste eeuw uitgegaan van drie principes: 'anders omgaan met waterbeheer', 'ruimte voor water' en 'meervoudig ruimtegebruik'

WVO. Wet Verontreiniging Oppervlaktewateren.

Zetting. Zakking van de grond die hoofdzakelijk wordt veroorzaakt door de bovenbelasting en ontwatering.

Zone van hydrologische beïnvloeding. Zone binnen en rondom natuurgebieden waar bij de waterbeheersing rekening moet worden gehouden met conflicterende belangen.

Zware metalen. Metalen met een dichtheid groter dan 4,5. Dit betreft kwik (Hg), cadmium (Cd), chroom (Cr), lood (Pb), koper (Cu), nikkel (Ni) en zink (Zn).

BIJLAGEN WATERBEHEERPLAN

1. Beleidskaders Europa, rijk en provincie
- 2a Resultaten toetsing aan Goed Ecologisch Potentieel (GEP)
- 2b KRW richtwaarden en streefwaarden chemische stoffen
3. Functies
4. KRW maatregelen
5. Beschrijving KRW-waterlichamen
6. Voortoetsen PlanMER
7. Uitvoeringsprogramma waterketen
8. Overzicht WOM-programma
9. Overzicht acties

Kaarten Waterbeheerplan

Gebiedsbegrenzing voor Rijn-Oost (in rapport)

1. Overzichtskaart
2. Functiekaart
3. Werk in Beeld kaart (WOM-programma en andere werken)
4. TOP gebieden verdroging en Natura 2000 gebieden
5. Vertrekpunt inrichtingsnormen voorkomen wateroverlast

BELEIDSKADER EUROPA, RIJK EN PROVINCIE

In hun beleid maken de waterschappen in Rijn-Oost keuzes over doelen, planning, inzet van instrumenten en uitvoering van activiteiten. Dat gebeurt binnen de kaders die door andere overheden - vooral de Europese Commissie, het Rijk en de provincies - in wetten en plannen zijn vastgelegd. Deze beleidskaders worden in deze bijlage samengevat.

Europese wet- en regelgeving

Kaderrichtlijn Water (KRW)

In 2000 is de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) van kracht geworden. De belangrijkste doelen deze richtlijn zijn: goede chemische en ecologische kwaliteit van oppervlaktewateren, goede chemische kwaliteit van het grondwater en goed voorraadbeheer van het grondwater. Deze doelen moeten in alle EU-landen bereikt zijn in 2015. Uitstel hiervan is mogelijk tot 2021 en 2027, op basis van een goede, inhoudelijke motivatie.

Voor chemische stoffen (excl. ecologieondersteunende stoffen) zijn normen vastgesteld door de EU en zijn vastgelegd in wetgeving. Voor ecologische doelen gelden nationale richtwaarden voor drie biologische groepen.

Over de voortgang van de uitvoering vindt rapportage aan de Europese Commissie plaats.

Hoogwaterrichtlijn

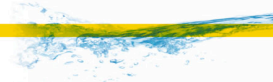
De Europese Richtlijn overstromingsrisico's uit 2007 wordt ook wel de Hoogwaterrichtlijn genoemd. In deze richtlijnen worden geen normen voorgeschreven, wel wordt een aantal principes vastgelegd:

- Lidstaten mogen geen maatregelen nemen die de overstromingskansen in andere lidstaten verhogen (niet-afwentelen).
- Aanpak op stroomgebiedsniveau.
- Veiligheidsketenaanpak (risicobenadering).
- Duurzaamheid.
- Publieke participatie.
- Verplichte afstemming van veiligheidsmaatregelen en maatregelen voor waterkwaliteit.

De Richtlijn gaat uit van de volgende planning:

- Eind 2011: voorlopige beoordeling van overstromingsrisico's.
- December 2013: overstromingsrisicokaarten zijn gereed.
- December 2015: beheerplannen voor overstromingsrisico's per stroomgebied zijn gereed; thema's zijn onder ander preventie, bescherming, noodmaatregelen en onderlinge informatie-uitwisseling.

Alle plannen moeten eens per zes jaar worden herzien.

Zwemwaterrichtlijn

Sinds 2006 is een nieuwe Europese Zwemwaterrichtlijn van kracht. Het doel van de richtlijn is de gezondheid van zwemmers te beschermen. De richtlijn bevat nieuwe parameters voor de waterkwaliteit en stelt eisen aan het voorkomen van blauwalgen. Ook kent de nieuwe richtlijn voorschriften voor een betere informatievoorziening aan gebruikers van zwemwater. De provincies zijn bevoegd om wateren aan te wijzen als zwemwater. Ook hebben ze de taak burgers actief te informeren over de kwaliteit. De richtlijn betreft niet alleen aangewezen zwemwateren, maar geldt voor elk oppervlaktewater waarin naar verwachting wordt gezwommen. De waterschappen stellen voor elke locatie een zwemwaterprofiel op, zo nodig worden maatregelen genomen om de gewenste kwaliteit te waarborgen.

Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn

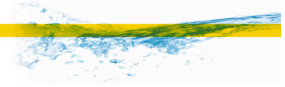
In de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn wordt aangegeven welke vogelsoorten en natuurgebieden (habitats) beschermd moeten worden door de lidstaten van de EU. Deze richtlijnen zijn in Nederland vertaald in de Natuurbeschermingswet en de Flora- en Faunawet. Beschermingsgebieden worden in twee fasen aangewezen door het Rijk. In Europees verband moeten de beschermde gebieden uitgroeien tot het netwerk Natura 2000. De provincies kunnen beheerplannen en natuurdoelen vaststellen voor de aangewezen Natura 2000 gebieden. Het streven is dat de plannen in Rijn-Oost in 2009 klaar zijn. In veel gebieden beïnvloedt de waterkwaliteit en/of -kwantiteit de te beschermen waarden. Daarom werken de waterschappen bij het opstellen van de beheerplannen nauw samen met de provincies.

Richtlijn stedelijk afvalwater

Het doel van de Europese Richtlijn stedelijk afvalwater is het milieu te beschermen tegen de nadelige gevolgen van de lozing van stedelijk afvalwater en van afvalwater van bepaalde bedrijfstakken. De richtlijn geeft minimumeisen voor het opvangen, de behandeling en de lozing van stedelijk afvalwater. Een tijdschema geeft aan wanneer deze eisen gerealiseerd moeten zijn. Er staan ook voorschriften in voor de afvoer van zuiveringsslib, waaronder een verbod op de afvoer van dat slib naar oppervlaktewateren. Deze Richtlijn is in Nederland geïmplementeerd via het Lozingenbesluit stedelijk afvalwater van de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo) en via de Wet milieubeheer (Wm). Deze wetgeving is van belang voor decentrale overheden. Vooral gemeenten en waterschappen hebben ermee te maken, omdat ze verantwoordelijk zijn voor het afvoeren en zuiveren van stedelijk afvalwater via het riool.

Beneluxbeschikking vrije vismigratie

Voor 1 januari 2010 moet vrije migratie van en naar paai- en opgroeigebieden van onder andere de aal mogelijk zijn. De Beneluxlanden hebben dit vastgelegd in een beschikking die in 1996 ondertekend is.

Landelijke wetten en plannen

Waterwet en Waterbesluit

De Waterwet en het bijbehorende Waterbesluit worden naar verwachting eind 2009 van kracht. In deze wetgeving zijn acht waterwetten samengevoegd. De doelstellingen zijn de bestaande wetgeving te vereenvoudigen, te stroomlijnen en te actualiseren.

Verder komt er een beter instrumentarium voor waterbeheer en sluit de nieuwe wet beter aan op het Europese recht.

Deze wet is de basis voor normen voor waterkeringen, waterkwantiteit, waterkwaliteit, peilbesluiten, verdringingsreeksen en bergings- en afvoercapaciteiten van watergangen. Deze normen en voorschriften worden opgenomen in het Waterbesluit. Dat geldt ook voor de huidige lozingenbesluiten. De bestaande vergunningen worden samengevoegd in een watervergunning en de bevoegdheid voor grondwateronttrekkingen gaat voor een deel over van de provincies naar de waterschappen. Het betekent dat provincies, gemeenten en waterschappen op een andere manier gaan samenwerken.

Waterschapswet

De Wet modernisering waterschapbestel (Waterschapswet) is in 2008 van kracht geworden. Deze wet bevat aanpassingen in het kiesstelsel, bestuurssamenstelling en in de financiering van de waterschappen. Het doel van de wet is vereenvoudiging van de heffingen, meer transparantie en meer democratische legitimatie van de waterschappen.

In het nieuwe financieringsstelsel bestaan nog twee heffingen: een watersysteemheffing en een zuiveringsheffing. De totale lasten blijven gelijk, wel leidt deze wijziging tot een lastenverschuiving tussen verschillende groepen belastingplichtigen.

In het bestuur van de waterschappen is het aantal categorieën veranderd. Voor de categorie ingezetenen is het lijstenstelsel ingevoerd. Voor de andere categorieën zijn in elk bestuur tussen de 7 en 9 zetels gereserveerd. De verkiezingen nieuwe stijl zijn in 2008 voor het eerst door alle waterschappen gelijktijdig gehouden. In 2009 zijn nieuwe besturen volgens de gewijzigde verhoudingen aangetreden.

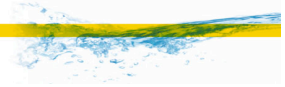
Wet algemene bepalingen omgevingsrecht

De in werking treden van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) is voorzien op 1 januari 2010. De Wabo voorziet in een omgevingsvergunning. Deze vervangt ondermeer de huidige milieuvergunning en de bouwvergunning. Voor het aanvragen van vergunningen voor fysieke activiteiten in de leefomgeving, kan men dan terecht bij één overheidsloket.

Ook het aanvragen van andere, gerelateerde vergunningen kan bij datzelfde loket.

Dit geldt ook voor vergunningen voor directe lozingen op oppervlaktewater, grondwateronttrekkingen, ontgrondingen en de ontheffing van een waterschapskeur.

Invoering van de Wabo kan betekenen dat de aanvraag voor deze vergunningen niet meer bij de waterschappen wordt ingediend. De vergunningbevoegdheid van de waterschappen voor indirecte lozingen, wordt omgezet in een adviesrecht aan het Wabo-bevoegd gezag. In de meeste gevallen is de gemeente het Wabo-bevoegd gezag, soms is het de provincie en in soms zelfs het ministerie van VROM zijn.

Wet verankering en bekostiging gemeentelijke watertaken

De Wet verankering en bekostiging van gemeentelijke watertaken is in 2008 in werking getreden. Deze wet introduceert een nieuwe rioolheffing als vervanging van het rioolrecht. Hiermee betalen gemeenten de aanleg en het beheer van de riolering. Ook regelt de wet dat de gemeente de regie krijgt voor het stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater.

De gemeente neemt de activiteiten hiervoor op in het gemeentelijk rioleringsplan. De waterschappen in Rijn-Oost werken vanuit het waterkwaliteitsspoor samen met gemeenten in het stedelijk gebied. Op grond van de nieuwe wet stemmen wij onze taken met de gemeenten af.

Wet ruimtelijke ordening

De nieuwe Wet ruimtelijke ordening (2008) bevat snellere procedures voor o.a. het opstellen en wijzigingen van gemeentelijke bestemmingsplannen. Daarom vervalt de eis dat provincies een bestemmingsplan vooraf moeten goedkeuren en is er tegen een bestemmingsplan direct beroep mogelijk bij de Raad van State. Ook is de planvorming op rijksniveau en provinciaal niveau gewijzigd. Het streekplan is vervallen en wordt vervangen door de structuurvisie. Nieuw is ook dat het rijk en de provincie zelf een bestemmingsplan kunnen opstellen.

Ook de watertoets is opgenomen in de Wet ruimtelijke ordening. Deze bepaling verplicht de gemeente om een waterparagraaf op te nemen in het bestemmingsplan. Hierin wordt vastgelegd hoe de gemeente in een (nieuw) plangebied omgaat met de waterhuishoudkundige situatie. De waterschappen kunnen hierdoor in een vroeg stadium invloed uitoefenen op de gemeentelijke planontwikkeling.

Natuurwetgeving

De Flora- en faunawet richt zich op het beschermen van planten en dieren. Om in aanmerking te komen voor een algemene vrijstelling van vergunningplicht, hebben de waterschappen landelijk een gedragscode ontwikkeld voor het beheer en onderhoud van watergangen en waterkeringen. De gedragscode bestaat uit een jaarkalender. Hierin wordt voorgeschreven welke werkzaamheden in welke periode van het jaar langs watergangen en waterkeringen mogen plaats vinden. De waterschappen in Rijn-Oost handelen vanaf 2008 volgens deze gedragscode en voeren deze gefaseerd in.

De Natuurbeschermingswet richt zich op het beschermen van gebieden met natuur van Europees gehalte. Het Rijk wijst in twee fasen Natura 2000-gebieden aan. De aanwijzing van de gebieden uit de eerste fase wordt in 2009 afgerond. De provincies stellen voor deze gebieden beheerplannen op, in samenwerking met de waterschappen. De inhoud daarvan moet o.a. worden afgestemd op de doelen en maatregelen die de waterschappen vaststellen volgens de Kaderrichtlijn Water.

Besluit Bodemkwaliteit

Vanaf 2008 geldt het Besluit bodemkwaliteit. Dit besluit bevat regels voor de verwerking van grond en baggerspecie in of op de bodem. Het doel is te zorgen voor een betere balans tussen bodemkwaliteit en maatschappelijke ontwikkelingen in natuur en landbouw. Er wordt meer verantwoordelijkheid gelegd bij gemeenten en waterschappen. Deze mogen binnen landelijke kaders zelf normen stellen voor het gebruik van grond en baggerspecie. Om dit te reguleren, maken de waterschappen in Rijn-Oost met de gemeenten afspraken. Een nieuwe bepaling is dat baggerspecie uit watergangen die grenzen aan een perceel, verspreid mag worden over het hele perceel.

Wet Inrichting landelijk gebied en Reconstructiewet

De Wet inrichting landelijk gebied is van kracht sinds 2007. Voor het Rijk en de provincies is dit een instrument om te komen tot een vitaal platteland. Provincies, waterschappen en andere gebiedspartijen krijgen door deze wet meer te zeggen over de ontwikkeling, de inrichting en het beheer van het landelijke gebied.

De provincies hebben meerjarenplannen opgesteld, waarin ook het provinciale budget voor waterbeheer is opgenomen. De provincies sluiten met de waterschappen in Rijn-Oost bestuursovereenkomsten, waarin afspraken staan over de toedeling van deze budgetten aan waterprojecten. Dit betekent een flinke stimulans voor de herinrichting van beken in het buitengebied.

De uitvoering van de Reconstructiewet is vooral gericht op verbeteringen van de ruimtelijke structuur van het landelijk gebied. Voor zover de reconstructie betrekking heeft op het werk van de waterschappen, zijn hierover afspraken gemaakt in de bestuursovereenkomsten.

Drinkwaterwet

Op 1 juli 2008 heeft de Tweede kamer ingestemd met de nieuwe Drinkwaterwet. De Eerste Kamer heeft ingestemd met de wet. De wet zal begin 2010 in werking treden. De wet vervangt de huidige Waterleidingwet. De Drinkwaterwet geeft regels en kaders om de kwaliteit van de drinkwatervoorziening duurzaam veilig te stellen. Hoge kwaliteit van het drinkwater en de leveringszekerheid (ook in crisistandigheden) staan daarbij voorop. In de nieuwe wet zijn normen opgenomen voor oppervlaktewater dat gebruikt wordt voor de bereiding van leidingwater. Het oppervlaktewater wordt ingedeeld in drie kwaliteitsklassen (I, II en III). Dit gebeurt volgens normen die in de wet zijn vastgelegd.

Bestuursakkoord Water

Het Rijk en de koepelorganisaties van provincies, gemeenten en waterschappen hebben in 2008 een vernieuwd Bestuursakkoord Water gesloten. De belangrijkste doelstelling blijft om in 2015 het watersysteem in stedelijk en in landelijk gebied op orde te hebben. Afsproken is dat de trits vasthouden, bergen en afvoeren verder in praktijk wordt gebracht. Alle waterschappen in Rijn-Oost hebben een programma van maatregelen opgesteld. Het vergroten van de ruimte voor water en het voorkomen van wateroverlast staan daarin centraal. Dit kan worden bereikt door bijvoorbeeld hermeandering van beken of het aanwijzen van (nood)overstromingsgebieden.

Nationaal Bestuursakkoord Waterketen

Het Nationaal bestuursakkoord waterketen is in 2007 gesloten tussen het ministerie van V&W en de koepelorganisaties van drinkwaterbedrijven, provincies, gemeenten en waterschappen. Dit akkoord geeft de samenwerking in de waterketen een extra impuls. Een belangrijk doel is de lastenstijging voor de burger zoveel mogelijk te beperken. Geschat wordt dat een doelmatigheidsverbetering van 10 tot 20% over tien jaar mogelijk is.

In het bestuursakkoord staan veel concrete voornemens, zoals: het bundelen van kennis en capaciteit op het gebied van afvalwater, het inzichtelijk maken van de kosten voor het rioleringsstelsel, het binnen drie jaar kostendekkend maken van de (nieuwe) rioolheffing en het doen van vergelijkend onderzoek naar de uitvoering van taken (benchmarking). De waterschappen nemen het initiatief om met gemeenten afspraken te maken over kostenbeheersing in de waterketen. Dit gebeurt via afvalwaterakkoorden die per zuiveringskring worden afgesloten. In Rijn-Oost zijn inmiddels de eerste akkoorden afgesloten.

Nationale waterplannen

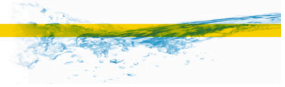
Het waterbeleid op nationaal niveau is in verschillende documenten vastgelegd. Voor de waterschappen zijn vooral de watervisie en het Nationaal waterplan van belang. De watervisie van het rijk verscheen in 2007 en bevat op hoofdlijnen de beleidsvoornemens voor de huidige kabinetsperiode. De watervisie is uitgewerkt in het Nationaal waterplan dat geldt vanaf 2010.

De zorg voor de veiligheid van Nederland met het oog op de klimaatsontwikkeling, is een belangrijk thema in het Nationaal waterplan. De uitwerking van dit beleid wordt vastgelegd in de nota Waterveiligheid 21^e eeuw. In het waterplan zijn ook opgenomen: de hoofdlijnen van de adviezen van de Deltacommissie (commissie Veerman) over kustverdediging op lange termijn, het landelijke evacuatieplan voor overstromingen en de uitkomsten van de studies Veiligheid Nederland in kaart.

Een ander belangrijk thema is de uitvoering van de Europese Kaderrichtlijn water. Nederland valt binnen vijf Europese stroomgebieden. Om aan de Kaderrichtlijn te voldoen zijn deelplannen in de vorm van stroomgebiedsbeheerplannen (SGBP) bij het waterplan gevoegd.

Voor de waterschappen belangrijke acties uit het NWP zijn (voor zover niet opgenomen in het WBP):

- afspraken maken over informatie-uitwisseling, databeheer en datamanagement (2009-2015);
- verbreden toepassing watertoets met klimaatverandering, waterveiligheid, watertekort en waterkwaliteit (2009-2015);
- ontwikkelen methode overstromingsrisicozonering (2009-2010);
- evaluatie NBW actueel (2010);
- evaluatieactieprogramma diffuse bronnen (2013);
- herijking beschermingszone primaire waterkering;
- onderzoek mogelijke peilstijgingen IJsselmeergebied op veiligheid IJsseldelta;
- onderzoek samenvallen piekafvoer hoofdsysteem en regionaal systeem (2012).

Toekomstagenda Milieu

Met de Toekomstagenda Milieu kiest het kabinet voor een moderne en zakelijke aanpak van milieuproblemen. Kosten en baten worden daarin nuchter afgewogen. In 2007 zijn tijdens de Voorjaarsraad van Europese regeringsleiders afspraken gemaakt over een aantal belangrijke klimaatdoelen. In 2020 moet de CO₂-uitstoot 20% lager zijn dan in 1990. Als ook landen buiten de EU bereid zijn substantieel bij te dragen aan deze doelstelling, geldt een reductiedoelstelling van 30%. Ook is afgesproken dat in 2020 het aandeel hernieuwbare energie in het energiepakket 20% moet bedragen. Tot slot komt er een actieprogramma gericht op energiebesparing, gemiddeld kan dit 20% efficiency-verbetering opleveren. Het kabinet heeft vervolgens de volgende doelen gesteld:

- energiebesparing naar 2% per jaar;
- verhoging van het aandeel hernieuwbare energie tot 20% in 2020;
- reductie van de uitstoot van broeikasgassen van 30% in 2020 ten opzichte van 1990.

Het kabinet wil zo een gecombineerde doelstelling voor klimaatbeleid en energiebesparingsbeleid in de gebouwde omgeving realiseren. Hierdoor worden energiekosten verlaagd, de energievoorzieningszekerheid wordt vergroot en de uitstoot van CO₂ wordt verminderd. In het project 'Klimaat en energie: Schoon en zuinig' is uitgewerkt hoe de jaarlijkse 2% energiebesparing gerealiseerd kan worden.

Een resultaat van de Toekomstagenda Milieu is het landelijke Bestuursakkoord Waterketen. De aanpak van diffuse bronnen is gekoppeld aan de maatregelen voor de KRW.

Provinciale plannen

Omgevingsplan Provincie Overijssel

Voor de hoofdlijnen van de Omgevingsvisie Overijssel, inclusief Waterbijlage, wordt verwezen naar de visie zelf, die door de provincie parallel aan het waterbeheerplan is opgesteld en openbaar gemaakt. Zie hiervoor www.overijssel.nl.

Waterplan Gelderland 2010-2015

Voor de hoofdlijnen van het Waterplan Gelderland wordt verwezen naar het waterplan zelf, dat door de provincie parallel aan het waterbeheerplan is opgesteld en openbaar gemaakt. Zie hiervoor www.gelderland.nl.

Provincie Drenthe

Voor de hoofdlijnen van het plan van Drenthe wordt verwezen naar het plan zelf, dat door de provincie parallel aan het waterbeheerplan is opgesteld en openbaar gemaakt. Dit plan omvat alleen het KRW-onderdeel (ontwerp-besluit doelen Kaderrichtlijn Water). Zie hiervoor www.drenthe.nl.

BIJLAGE 2 A

RESULTATEN TOETSING AAN GOED ECOLOGISCH POTENTIEEL (GEP)

Alleen de waterlichamen worden biologisch gemonitord. Toetsing aan het volledige GEP is daarom alleen daar mogelijk. Op basis van het one-out-all-out-principe voldoet geen enkel waterlichaam aan het GEP.

Tabel Ecologische Toestand, situatie 2005-2007. Groen betekent dat nu al voldaan wordt aan het doel. Oranje betekent dat de toestand nog niet voldoet aan het doel. Om die reden worden in hoofdstuk 3 voor alle waterlichamen maatregelen voorgesteld. Grijs cellen geven aan dat er in 2007 nog geen gegevens beschikbaar waren.

Waterlichaam	GEP Macro-fauna	GEP Water-flora	GEP Vissen	GEP Nutriënten	GEP Overige relevante stoffen	GEP Totaal
Oude Diep	Oranje	Grijs	Oranje	Oranje	Oranje	Oranje
Boezem	Oranje	Oranje	Groen	Oranje	Groen	Oranje
Reest	Oranje	Grijs	Oranje	Groen	Groen	Oranje
Wold Aa	Oranje	Grijs	Oranje	Groen	Groen	Oranje
Oude Vaart	Oranje	Groen	Oranje	Groen	Groen	Oranje
Vledder Aa	Oranje	Grijs	Oranje	Oranje	Oranje	Oranje
Meppelerdiep	Oranje	Oranje	Oranje	Oranje	Groen	Oranje
Wapserveensche Aa	Oranje	Grijs	Oranje	Groen	Grijs	Oranje
Drentse Kanalen	Oranje	Oranje	Groen	Oranje	Groen	Oranje

De resultaten zijn afgeleid uit cijfers van representatieve waterlichamen. In 2008 worden overige relevante stoffen per waterlichaam gemeten.

Waterkwantiteit

In 2006 heeft het waterschap de kans op wateroverlast in het beheergebied in beeld gebracht.

Met name in de beekdalen, het veenweidegebied en delen van het stedelijk gebied halen we de normen uit het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW) nog niet.

KRW RICHTWAARDEN EN STREEFWAARDEN CHEMISCHE STOFFEN

Richtwaarden	Sterk veranderde wateren			Sloten	Kanalen
	R4	R5	R6	M2	M3
Temperatuur (Maximum dagwaarde gr. C)	≤ 18	≤ 25	≤ 25	≤ 25	≤ 25
Zuurstof (Zomergem. %)	≥ 50 en ≤ 100	≥ 70 en ≤ 120	≥ 70 en ≤ 120	≥ 35 en ≤ 120	≥ 40 en ≤ 120
Zoutgehalte (Zomergem. mg Cl/l)	≤ 40	≤ 150	≤ 150	≤ 150	≤ 300
Zuurgraad (Zomergem.)	≥ 4,5 en ≤ 8	≥ 5,5 en ≤ 8,5	≥ 5,5 en ≤ 8,5	≥ 5,5 en ≤ 8	≥ 5,5 en ≤ 8,5
Totaal fosfaat (Zomergem. mg P/l)	≤ 0,12	≤ 0,14	≤ 0,14	≤ 0,22	≤ 0,15
Totaal stikstof (Zomergem. mg N/l)	≤ 4,0	≤ 4,0	≤ 4,0	≤ 2,4	≤ 2,8
Doorzicht (Zomergem. in m)					≥ 0,65

Richtwaarden	Vennen			
	M11	M12	M13	M26
Temperatuur (Maximum dagwaarde gr. C)	≤ 25	≤ 25	≤ 25	≤ 25
Zuurstof (Zomergem. %)	≥ 60 en ≤ 120	≥ 60 en ≤ 120	≥ 60 en ≤ 120	≥ 60 en ≤ 120
Zoutgehalte (Zomergem. mg Cl/l)	≤ 40	≤ 40	≤ 40	≤ 40
Zuurgraad (Zomergem.)	≥ 6 en ≤ 8,5	≥ 4 en ≤ 7,5	≥ 3,5 en ≤ 6	≥ 4 en ≤ 6,5
Totaal fosfaat (Zomergem. mg P/l)	≤ 0,1	≤ 0,1	≤ 0,04	≤ 0,04
Totaal stikstof (Zomergem. mg N/l)	≤ 1,5	≤ 2	≤ 0,59	≤ 0,92
Doorzicht (Zomergem. in m)		≥ 0,9		

Richtwaarden	Laagveenplassen	Zandwinplassen	Overige
	M27	M16	o.a. stadswater
Temperatuur (Maximum dagwaarde gr. C)	≤ 25	≤ 25	≤ 25
Zuurstof (Zomergem. %)	≥ 60 en ≤ 120	≥ 60 en ≤ 120	≥ 35 en ≤ 120
Zoutgehalte (Zomergem. mg Cl/l)	≤ 200	≤ 40	≤ 300
Zuurgraad (Zomergem.)	≥ 5,5 en ≤ 7,5	≥ 6 en ≤ 8,5	≥ 4,5 en ≤ 8,5
Totaal fosfaat (Zomergem. mg P/l)	≤ 0,09	≤ 0,04	≤ 0,22
Totaal stikstof (Zomergem. mg N/l)	≤ 1,3	≤ 0,9	≤ 4,0
Doorzicht (Zomergem. in m)	≥ 0,9	≥ 0,9	≥ 0,40

Komen niet voor in "Referenties en maatlaten ..." en zijn een soort streefwaarden

F U N C T I E S

Het Rijk en de provincies hebben in hoofdlijnen de bestemmingen in ons waterschapsgebied vastgelegd. Vooral het provinciale beleid van Drenthe en Overijssel is voor ons richtinggevend. In het waterbeheerplan van Reest en Wieden is het provinciale beleid vanuit het watersysteem gezien concreet gemaakt. Het beleid van beide provincies komt op veel punten met elkaar overeen, maar niet op alle. De begrenzing van ons interprovinciale waterschap gekozen is op basis van stroomgebieden. We vinden het daarom logisch dat we één beleid formuleren voor het hele beheergebied.

Het waterschapsgebied is zo zorgvuldig mogelijk ingedeeld in functies. Dit is gebeurd op basis van het provinciale beleid en de kenmerken van het watersysteem. Een functie is kortweg: de bestemming van het water van een gebied en de bijbehorende belangen. Deze belangen kunnen economisch, ecologisch, of algemeen maatschappelijk van aard zijn. Een functie is iets anders dan het feitelijk grondgebruik. De functie geeft de actuele of toekomstige (beleidsmatige) bestemming van een gebied, ongeacht de manier waarop de grond feitelijk wordt gebruikt.

Reest en Wieden onderscheidt vijf zones (soorten gebieden) die elk hun eigen functie hebben:

- A. landbouw
- B. landbouw en landschap
- C. natuur en landbouw
- D. natuur en bos
- E. stedelijk gebied.

Vervolgens zijn er functies die in al deze zones voor kunnen komen:

- zwemwateren
- ecologische verbindingstrajecten
- robuuste verbindingzone
- beken
- zone van hydrologische beïnvloeding
- grondwaterbeschermingsgebieden
- primaire watergebieden
- essentiële waterlopen.

De zones A t/m D zijn zoveel mogelijk begrensd op basis van waterhuishoudkundige kenmerken. Vaak worden hiervoor de peilgebieden gebruikt, als kleinste beheersbare eenheid. Zo nodig zijn er ook andere logische grenzen getrokken.

De afbeelding hieronder laat zien hoe Reest en Wieden het provinciale beleid in hoofdlijnen heeft vertaald.

POP Drenthe	Streekplan Overijssel	Waterbeheerplan Reest & Wieden
I	1	A
II	2	
III		B
IV	3	C
V	4	D
VI		
Stedelijk gebied	Stedelijk gebied	E

De hoofdlijn van de betekenis van iedere functie is als volgt:

Zone A: Functie landbouw

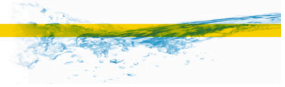
Het *uitgangspunt* van deze zone is: optimaal landbouwkundig gebruik. De *waterhuishouding* is afgestemd op de landbouw, in veenweidegebieden en beekdalen op graslandgebruik. De grond- en oppervlaktewaterstanden worden uitgewerkt in het GGOR (Gewenst Grond- en Oppervlaktewater Regime). Er is optimale conservering. Wateraanvoer is in beginsel mogelijk voor peilbeheer en beregening.

Bij de *inrichting* streven we naar het verkleinen van de kwetsbaarheid van het watersysteem. Daarbij worden ook kansen benut voor de ondersteuning van natuurwaarden. We willen de taluds verflauwen tot tenminste 1:2. Dan zijn de taluds stabiel. Het onderhoud is in de eerste plaats gericht op een goede af- en aanvoer van water. Waar het kan, passen we een lagere maaifrequentie toe. Wel willen we overlast door ongewenste uitzaaiing van kruiden beperken.

Voor de *waterkwaliteit* streven we, tot er andere normen gaan gelden, naar het basisniveau en de KRW doelen. We plegen geen inspanningen om de *belevingswaarde* te vergroten. *Recreatief medegebruik* is overal onder voorwaarden mogelijk: vissen, varen, wandelen en fietsen op schouwpaden. Waar nodig voeren we maatregelen uit om de veiligheid bij recreatief medegebruik te verhogen. Denk hierbij aan het plaatsen van een hek om een gemaal.

Zone B: functie landbouw en landschap

Het *uitgangspunt* voor deze zone is een gelijkwaardige positie voor landbouw en landschap. De *waterhuishouding* is afgestemd op een passende vorm van landbouw. We houden echter ook rekening met andere belangen. Dit wordt verder uitgewerkt in het GGOR. Er is optimale conservering. De wateraanvoer blijft in het algemeen beperkt tot de huidige mogelijkheden.

Bij de *inrichting* streven we naar het verkleinen van de kwetsbaarheid van het watersysteem. Met name langs de beken bieden we kansen aan het uitbreiden van natuurwaarden. We willen de taluds verflauwen tot tenminste 1:2. Het *onderhoud* is gericht op een goede waterafvoer en wateraanvoer en op het vergroten van de belevingswaarden van de watergangen. Wel willen we overlast door ongewenste uitzaaiing van kruiden beperken. Voor de *waterkwaliteit* streven we, tot er andere normen gaan gelden, naar het basisniveau en de KRW doelen. Voor de *belevingswaarde* proberen we de aantrekkelijkheid van het landschap te vergroten. Dit geldt speciaal voor de beken. *Recreatief medegebruik* is overal onder voorwaarden mogelijk: vissen, varen, wandelen en fietsen op schouwpaden. Waar nodig voeren we maatregelen uit om de veiligheid bij recreatief medegebruik te verhogen.

Zone C: functie natuur en landbouw

Het *uitgangspunt* bij deze zone is het versterken van de samenhang tussen natuur en landbouw, waarbij behoud en ontwikkeling van natuurwaarden voorop staan.

Voor de *waterhuishouding* is de samenhang binnen het gebied en met de aangrenzende gebieden belangrijk: op voorwaarde dat de situatie voor de landbouw niet actief verslechtert, wordt de waterhuishouding afgestemd op behoud en ontwikkeling van natuurwaarden in het gebied zelf of van aangrenzende gebieden. Dit wordt verder uitgewerkt in het GGOR. Er is optimale conservering van water. De wateraanvoer blijft in beginsel beperkt tot de huidige mogelijkheden.

Bij de *inrichting* streven we naar het verkleinen van de kwetsbaarheid van het watersysteem en bieden we nadrukkelijk kansen voor de uitbreiding van ecologische waarden en natuurwaarden. Het *beheer en onderhoud* zijn gericht op een goede waterafvoer en wateraanvoer en op het bereiken van de goede ecologische toestand van de waterlopen. Voor de *waterkwaliteit* streven we, tot er andere normen gaan gelden, naar een hoog ecologisch niveau en de KRW doelen. Het aspect *belevingswaarde* lift mee met het uitgangspunt bij deze functie. *Recreatief medegebruik* is onder voorwaarden mogelijk.

Zone D: functie natuur en bos

Het *uitgangspunt* voor deze zone is het behoud, herstel en ontwikkeling van natuurwaarden. De *waterhuishouding* is afgestemd op behoud, herstel en ontwikkeling van natuurwaarden, waarbij rekening wordt gehouden met eisen voor houtproductie. Dit wordt verder uitgewerkt in het GGOR. Er is optimale conservering van water. Wateraanvoer blijft beperkt tot de huidige mogelijkheden, maar er wordt ook gezocht naar de mogelijkheden voor het beëindigen van de wateraanvoer.

De *inrichting* is afgestemd op behoud en ontwikkeling van ecologische waarden en natuurwaarden, uitgezonderd de gebieden voor houtproductie. Het *beheer en onderhoud* zijn gericht op het bereiken van de goede ecologische toestand.

Voor de *waterkwaliteit* streven we, tot er andere normen gaan gelden, naar een hoog ecologisch niveau en de KRW doelen. Het aspect *belevingswaarde* lift mee met het uitgangspunt bij deze functie. *Recreatief medegebruik* is niet overal toegestaan, maar wordt afgestemd op de draagkracht en de kwetsbaarheid van het gebied.

Zone E: functie stedelijk gebied

Uitgangspunt bij deze functie is stedelijk gebruik. De functie is toegekend aan de steden en dorpen in ons beheersgebied.

De *waterhuishouding* is afgestemd op een veilig en duurzaam stedelijk gebruik. Dit wordt verder uitgewerkt in het GGOR. De *inrichting*, *het beheer en het onderhoud* sluiten daarbij

---

aan. Daarbij letten we speciaal op de belevingswaarde van de wateren en op het recreatief medegebruik, waarbij ook educatieve doeleinden een rol spelen. Voor de *waterkwaliteit* streven we, tot er andere normen gaan gelden, naar het basisniveau en de KRW doelen.

Primaire watergebieden

Primaire watergebieden zijn door de provincie Overijssel in de Omgevingsvisie vastgesteld. Het zijn laaggelegen gebieden, die bij hevige neerslag onderlopen. Zij hebben een functie voor een natuurlijke wijze van waterberging. Het instandhouden van deze functie voor waterberging is kaderstellend voor verdere ontwikkeling. Primaire watergebieden laten zich combineren met alle ruimtelijke functies die niet kapitaalintensief zijn.

Essentiële waterlopen

Essentiële waterlopen zijn door de provincie Overijssel in de Omgevingsvisie vastgesteld. Dit zijn waterlopen waardoor meer dan 5000 hectare afwatert. Zij hebben een belangrijke functie voor afvoer en berging van water. Binnen een zone van 100 meter aan weerszijde van deze waterlopen dient bij nieuwbouw of uitbreiding van bestaande bebouwing rekening te worden gehouden met de huidige en toekomstige functie van waterafvoer en berging. Essentiële waterlopen hebben daarnaast mogelijkheden voor recreatie, natuurontwikkeling en ecologie, ruimtelijke kwaliteit en versterking van gebiedskenmerken.

Grondwaterbeschermingsgebieden

De grondwaterbeschermingsgebieden zijn door de provincie Overijssel in de Omgevingsvisie vastgesteld. Binnen de aangegeven gebieden is de bescherming van de kwaliteit van het grondwater van het hoogste belang. Het belang van grondwateronttrekking is kaderstellend. Samenloop is mogelijk met natuurontwikkeling, stedelijk groen en landbouw.

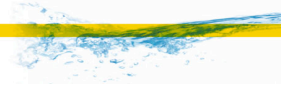

BIJLAGE 4

KRW MAATREGELEN

Tijdvak	2010-2015
---------	-----------

Omvang maatregelen		SGBP Maatregelen								
		Puntbronnen (art 11-3g)	Diffuse bronnen (art 11-3h)	Regulering waterbeweging en hydromorfologie (art 11-3i)				Aanvullende maatregelen (art 11-4)		Extra maatregelen (art 11-5)
Waterlichaam	Naam Waterlichaam	Verminderen belasting RWZ	Vervijderen verontreinigde bagger	Aanpassen inlaat / doorspoelen / scheiden water	Vispasseerbaar maken kunstwerk	Verbreden / nvo; langzaam stromend / stilstaand water	Verbreden / hermeanderen / nvo; (snel) stromend water	Uitvoeren actief vegetatie- / waterkwaliteitsbeheer	Opstellen nieuw plan	Uitvoeren onderzoek
		stuks	km	ha	stuks	km	km	km	stuks	stuks
NL35_Boezem	Boezem								1	2
NL35_Reest	Reest			1900				1		
NL35_Drentse_kanalen	Drentse kanalen	2	10			1		10		
NL35_Vledder_Aa	Vledder Aa				2		6	9		
NL35_Wapserveensche_Aa	Wapserveensche Aa							13		
NL35_Oude_Vaart	Oude Vaart							15		
NL35_Wold_Aa	Wold Aa						1	14		
NL35_Oude_Diep	Oude Diep							1		
NL99_Meppelerdiep	Meppelerdiep							1		
Totaal		2	10	1900	2	1	7	64	1	2

Tijdvak	2016-2027
---------	-----------

Omvang maatregelen		SGBP Maatregelen									
		Wateronttrekking (art 11-3e)	Diffuse bronnen (art 11-3h)	Regulering waterbeweging en hydromorfologie (art 11-3i)					Aanvullende maatregelen (art 11-4)		
Waterlichaam	Naam waterlichaam	Aanpassen / verplaatsen grondwaterwinning	Verwijderen verontreinigde bagger	Aanpassen inlaat / doorspoelen / scheiden water	Vispasseerbaar maken kunstwerk	Verbreden / nvo; langzaam stromend / stilstaand water	Aanleg nevengeul / herstel verbinding	Verbreden / hermeanderen / nvo; (snel) stromend water	Aanleg zuiveringsmoeras	waterkwaliteitsbeheer	Aanleg speciale leefgebieden flora en fauna
		stuks	km	ha	stuks	km	km	km	ha	d	ha
NL35_Boezem	Boezem				1					1	4
NL35_Reest	Reest			600	2	1					
NL35_Drentse_kanalen	Drentse kanalen		10			10,5					
NL35_Vledder_Aa	Vledder Aa	1									
NL35_Wapserveensche_Aa	Wapserveensche Aa				3			6	4		
NL35_Oude_Vaart	Oude Vaart				13	27		1,5			
NL35_Wold_Aa	Wold Aa				10	13,5		2			
NL35_Oude_Diep	Oude Diep				13	4,5		7,5			
NL99_Meppelerdiep	Meppelerdiep					3	4				
Totaal		1	10	600	42	59,5	4	17	4	1	4

B E S C H R I J V I N G K R W - W A T E R L I C H A M E N

Legenda ecologische doelstelling

Biologie huidige toestand en doelstelling

Kleur kwaliteitsklasse en EKR-score	Betekenis kwaliteitsklasse
8 - 10	Zeer Goed
6 - 8	Goed
4 - 6	Matig
2 - 4	Ontoereikend
0 - 2	Slecht

In de hiernavolgende pagina's zijn factsheets per waterlichaam opgenomen.

De onderbouwing voor de status 'sterk veranderd' en de fasering van maatregelen wordt hierna beschreven omdat de argumenten in meer of mindere mate voor elk waterlichaam hetzelfde is.

Onderbouwing van de status "Sterk Veranderd"***KRW Art. 4.3b***

Om de volgende redenen is het niet mogelijk om de functie, waarvoor in het verleden ingrepen in het waterlichaam zijn uitgevoerd, op een andere wijze te bedienen met aanzienlijk minder schade voor het milieu:

Hanteren natuurlijk waterpeil in agrarisch gebied

Het hermeanderen van beken heeft als doel meer variatie te creëren in het stromingspatroon en substraat van beken. Om dit te realiseren en eventuele negatieve effecten op de waterhuishouding te compenseren, moet areaal worden vrijgemaakt ten behoeve van het verleggen van de beek en wellicht voor mogelijke inundaties die zullen plaatsvinden vanwege het gewijzigde profiel. Hierdoor gaat areaal voor de landbouw verloren, dat in het dichtbevolkte Nederland slechts beperkt en tegen relatief hoge kosten beschikbaar is. Bovendien worden inundaties vanwege de water- / slibkwaliteit op veel plaatsen uit milieuoverwegingen ongewenst geacht. Aanpassen van de gebruiksfuncties is slechts mogelijk als grondeigenaren tegen een acceptabele prijs schadeloos worden gesteld of functieverplaatsing mogelijk is. Gezien het beperkt beschikbare areaal voor verplaatsing van de landbouwfunctie is dit alleen mogelijk tegen onevenredig hoge kosten.

Hermeandering beken in stedelijk gebied

Het hermeanderen van beken heeft als doel: meer variatie creëren in het stromingspatroon en substraat van beken. De ingreep gaat gepaard met een aanzienlijk ruimtebeslag. In bebouwd gebied is het veelal niet mogelijk dit areaal aan de stedelijke omgeving te onttrekken. Het areaal is doorgaans al in gebruik voor functies als wonen en werken.

Door het ruimtebeslag van de hermeandering gaat areaal verloren voor functies met een hoge gebruikswaarde (met name wonen). Daarnaast heeft het beekstelsel in het stedelijk gebied een cultuurhistorische waarde die bij hermeandering verloren kan gaan. Tot slot zullen diverse soorten infrastructuur, zoals wegen, kabels, leidingen en riolering niet meer functioneren zonder vergaande compenserende ingrepen. Aanpassen van de gebruiksfunctie is alleen mogelijk tegen zeer hoge kosten.

Verhogen drainagebasis in agrarisch gebied

De waterhuishouding in gebieden met een intensief agrarische functie vraagt om een gereguleerd grondwaterpeil. In gebieden met een landbouwfunctie betreft het bijvoorbeeld de teelt van gewassen die optimaal renderen bij een bepaalde grondwaterstand, maar ook aan de bereikbaarheid van percelen die nodig is voor een goede bedrijfsvoering. Het dempen van waterlopen of het verhogen van de drainagebasis heeft tot gevolg dat de optimale waterhuishoudkundige situatie wordt verstoord en opbrengstderving aan de orde is. Bovendien leiden de afgenomen mogelijkheden voor waterafvoer ertoe dat regenwater plaatselijk lang op het land blijft staan. De ontstane opbrengstderving is meestal niet te mitigeren door bewezen aanpassingen in de goede landbouwpraktijk. Gezien het beperkt beschikbare areaal voor verplaatsing van de gebruiksfunctie is dit alleen mogelijk tegen onevenredig hoge kosten.

Verwijderen stuwen in agrarisch gebied

De waterhuishouding in gebied met een agrarische functie vraagt om een gereguleerd grondwaterpeil. Een te laag grondwaterpeil is ongewenst in gebieden met een landbouwfunctie (verminderde opbrengsten). Het peil van het oppervlaktewater is sterk bepalend voor de grondwaterstand. Dit oppervlaktewaterpeil wordt gereguleerd door stuwen. Het verwijderen van deze stuwen heeft daarmee een verstoring van de grondwaterstand tot gevolg. Bovendien kan door het ontbreken van stuwen niet meer worden ingespeeld op situaties van langdurige droogte of hoge afvoeren. De grondwaterstand wordt in groot deel van het jaar lager en extreem lage grondwaterstanden houden langer aan. De ontstane opbrengstderving voor de landbouw is niet te mitigeren door bewezen aanpassingen in de goede landbouwpraktijk. Het enige alternatief is verplaatsing van functies. Gezien het beperkt beschikbare areaal voor verplaatsing van de gebruiksfunctie is dit alleen mogelijk tegen onevenredig hoge kosten.

Onderbouwing van fasering

Een deel van de doelen zal pas na 2015 worden gehaald omdat niet alle maatregelen voor 2015 worden uitgevoerd en het effect van de uitgevoerde maatregelen niet altijd al in 2015 wordt bereikt. De motiveringsgrond voor het gefaseerd uitvoeren van het maatregelenpakket en het pas later bereiken van de gestelde doelen is hieronder weergegeven:

Natuurlijke omstandigheden in verband met trage effecten maatregelen

Een aanzienlijk deel van de inrichtingsmaatregelen wordt al in de eerste planperiode uitgevoerd. Uit onderzoek is gebleken dat het in veel gevallen een aantal jaar kan duren voordat het ecosysteem zich volledig heeft aangepast aan een nieuwe situatie, bijvoorbeeld omdat het tijd kost voor bepaalde soorten om nieuw habitat te koloniseren.

Om deze redenen zijn de effecten van maatregelen in de eerste planperiode pas in de tweede planperiode volledig van kracht en worden in deze planperiode geen aanvullende maatregelen getroffen.

Technisch onhaalbaar in verband met synergie met andere beleidsvoornemens

De uitvoering van maatregelen voor het bereiken van KRW-doelen staat meestal niet op zichzelf, ook andere (water)opgaven dienen te worden gerealiseerd. Het is hierbij van belang dat voor de uitvoering gezocht wordt naar synergie zodat niet meerdere malen na elkaar dezelfde procedures hoeven te worden doorlopen, graafwerkzaamheden worden uitgevoerd e.d. Andere (water)opgaven kennen niet altijd dezelfde programmering als de gewenste uitvoering voor de KRW. Om te voorkomen dat onevenredig hoge kosten in deze planperiode moeten worden gemaakt, wordt ervoor gekozen om de KRW-maatregelen in samenhang met andere maatregelen uit te voeren. Het gevolg hiervan is dat de gecombineerde maatregelen pas in de volgende planperiode kunnen worden afgerond.

Onevenredig kostbaar in verband met te hoge lasten

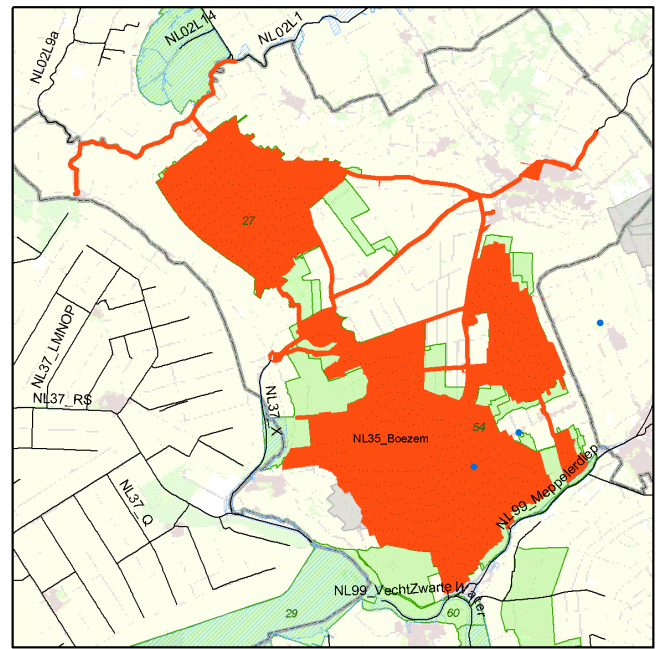
Uitvoering van alle maatregelen voor het bereiken van de goede toestand/potentieel binnen de eerste planperiode stuit op te grote financiële beperkingen. Om de lastenstijging binnen een maatschappelijk acceptabele bandbreedte te houden, wordt gekozen voor een gefaseerde uitvoering van het maatregelenpakket in de periode na 2015. In afwachting van de ontwikkeling van mogelijke kosteneffectievere maatregelen in de toekomst en het vaststellen van aanvullende maatregelen op nationaal en internationaal niveau wordt aanspraak gemaakt op de mogelijkheid tot fasering en wordt nu nog niet overgegaan tot doelverlaging. Dit wordt bij het volgende provinciale waterplan / omgevingsplan (en SGBP) opnieuw bezien.

Toelichting en literatuurverwijzing

zie paragraaf 2.2.2

Basisgegevens

Naam	Boezem
Code	NL35_Boezem
Status	Kunstmatig
Type	M27 - Matig grote ondiepe laagveenplassen
Stroomgebied	Rijn-Oost
Waterbeheergebied	Waterschap Reest en Wieden
Provincie	Overijssel
Gemeente	Meppel, Steenwijkerland, Zwartewaterland

Legenda

Geselecteerd waterlichaam	Zwemwater
Geselecteerd waterlichaam	Provinciegrens
Overige waterlichamen	Natura2000 gebied
Overige waterlichamen	Grondwaterbeschermingsgebied

Karakterschets van het waterlichaam

Een complex van kanalen, vaarten, ondiepe plassen en petgaten in een laagveengebied dat voortdurend in ontwikkeling is. Er zijn allerlei natuurtypen aanwezig (van open water via veen naar bos). Soms kan zich zelfs hoogveen vormen. De bodem bestaat voor minder dan 50% uit veen, het overige gedeelte is zand en/of klei.

Onderbouwing van de status "Kunstmatig"

Dit waterlichaam heeft de status kunstmatig omdat het door mensen gegraven is. zie paragraaf 2.2.2. en achtergronddocument 'Op weg naar schoon en gezond water' op www.reestenwieden.nl/vies_en_schoon_water

Biologische en algemeen fysisch chemische toestand

De maatlatten zijn gebaseerd op doeltipe M27 (Matig grote ondiepe laagveenplassen)

Maatlat	Huidige situatie	Verwachting 2015	GEP	Toelichting
Macrofauna (EKR)	0,43	0,6	0,6	G1
Overige waterflora (EKR)	0,40	0,6	0,6	G1
Fytoplankton (EKR)	0,35	0,6	0,6	G1
Vis (EKR)	0,52	0,6	0,6	G1
Totaal fosfaat (zomergemiddelde) (mg P/l)	0,07	0,09	0,09	G1
Totaal stikstof (zomergemiddelde) (mg N/l)	2,32	1,3	1,3	G1
Chloride (zomergemiddelde) (mg Cl/l)	36,4	200	200	G1
Temperatuur (maximum waarde) (°C)	21,3	25	25	G1
Doorzicht (zomergemiddelde) (Meter)	0,47	0,9	0,9	G1
Zuurgraad (zomergemiddelde) (-)	8,46	5,5-7,5	5,5-7,5	G1
Zuurstofverzadiging (zomergemiddelde) (%)	99,3	60-120	60-120	G1

Legenda: slecht ontoereikend matig goed zeer goed

In de kolom toelichting zijn codes opgenomen voor de hanteerde methodiek. Voor de betekenis van deze codes wordt verwezen naar de toelichting op de factsheets.

Maatregelenoverzicht 2010-2015

De volgende maatregelen zijn voorzien in het waterlichaam in de periode 2010-2015:

Omschrijving	Omvang	Eenheid	Initiatiefnemer
waterbesluit boezem	1	stuks	Waterschap
nader onderzoek fosfaatbalans totale boezem	1	stuks	Waterschap
Onderzoek naar noodzaak vervolgmaatregelen in Schutslooterweide	1	stuks	Waterschap

Onderbouwing van fasering

Een deel van de doelen zal pas na 2015 worden gehaald omdat niet alle maatregelen voor 2015 worden uitgevoerd en het effect van de uitgevoerde maatregelen niet altijd al in 2015 wordt bereikt.

De volgende maatregelen zullen na 2015 worden uitgevoerd:

Omschrijving	Omvang	Eenheid	Initiatiefnemer
Ondieptes aanleggen	4	ha	Waterschap
Vispassage Stroink	1	stuks	Waterschap
beperken opwoeling (bijvoorbeeld door stimuleren electrovaren en zoneren recreatievaart)	1	stuks	Gemeente
stimuleren toepassen vuilwatertanks en uitbreiding aantal inzamelpunten voor afvalwater	1	stuks	Gemeente
aanpak overstort st Jansklooster	1	stuks	Gemeente
Beheer petgaten	1	onbekend	Terreinbeheerder

De motiveringsgrond voor het gefaseerd uitvoeren van het maatregelenpakket en het pas later bereiken van de gestelde doelen is hieronder weergegeven:

- natuurlijke omstandigheden in verband met trage effecten maatregelen
- technisch onhaalbaar in verband met synergie met andere beleidsvoornemens
- onevenredig kostbaar in verband met te hoge lasten

Voor een nadere motivering van de fasering wordt verwezen naar de toelichting op de factsheets. Daarbij zijn voor dit waterlichaam de volgende codes van toepassing: F2, F5, F8.

Toelichting en literatuurverwijzing
zie paragraaf 2.2.2

Chemische toestand en overige relevante stoffen

In onderstaande tabel wordt aangegeven welke stoffen bij het beoordelen van de huidige toestand momenteel de norm overschrijden. In het Besluit Kwaliteitseisen en Monitoring Water zijn de normen voor de betreffende stoffen vastgelegd. Stoffen die voldoen aan de norm of waarvoor geen oordeel gevormd kan worden zijn niet opgenomen in deze tabel.

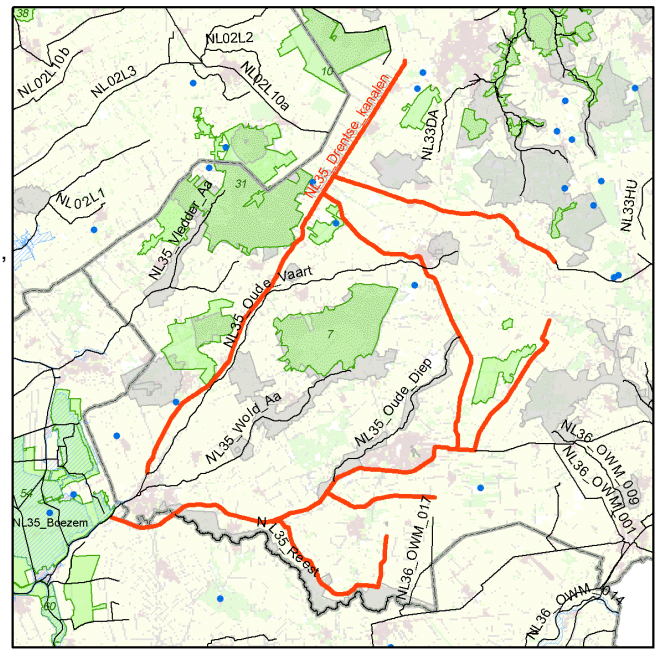
Stofgroep	Normoverschrijding in huidige situatie

Verwacht wordt dat stoffen die nu niet voldoen aan de norm, ook in 2015 de norm zullen overschrijden. Voor deze stoffen is sprake van fasering. In de inleiding op de factsheets wordt dit nader toegelicht.

Het waterschap stelt alleen de eigen maatregelen vast als onderdeel van dit plan. De overige onderdelen zijn ter informatie overgenomen uit andere plannen. Voor de status, ecologische doelen en fasering wordt verwezen naar het Provinciale plan; voor maatregelen door derden naar de plannen van deze partijen; voor de overige onderdelen naar het Stroomgebiedbeheerplan.

Basisgegevens

Naam	Drentse kanalen
Code	NL35_Drentse_kanalen
Status	Kunstmatig
Type	M3 - Gebufferde (regionale) kanalen
Stroomgebied	Rijn-Oost
Waterbeheergebied	Waterschap Reest en Wieden
Provincie	Drenthe, Overijssel
Gemeente	Assen, De Wolden, Hoogeveen, Meppel, Midden-Drenthe, Staphorst, Steenwijkerland, Westerveld

Legenda

	Geselecteerd waterlichaam		Zwemwater
	Geselecteerd waterlichaam		Provinciegrens
	Overige waterlichamen		Natura2000 gebied
	Overige waterlichamen		Grondwaterbeschermingsgebied

Karakterschets van het waterlichaam

Het waterlichaam Drentse kanalen bestaat uit verscheidene kanalen en is onder te verdelen in grote kanalen (scheepvaartkanalen), overige regionale kanalen (geen scheepvaart) en vier grote watergangen. Ondanks de duidelijk verschillende beïnvloedingen en eigenschappen zijn ze samengevoegd tot een waterlichaam, omdat ze alle van oorsprong kunstmatige watergangen zijn.

Onderbouwing van de status "Kunstmatig"

Dit waterlichaam heeft de status kunstmatig omdat het door mensen gegraven is. Zie paragraaf 2.2.2. en het achtergronddocument op www.reestenwieden.nl/vies_en_schoon_water.

Biologische en algemeen fysisch chemische toestand

De maatlatten zijn gebaseerd op doeltype M3 (Gebufferde (regionale) kanalen)

Maatlat	Huidige situatie	Verwachting 2015	GEP	Toelichting
Macrofauna (EKR)	0,61	0,6	0,6	G2
Overige waterflora (EKR)	0,43	0,6	0,6	G2
Fytoplankton (EKR)	0,58	0,6	0,6	G2
Vis (EKR)	0,90	0,6	0,6	G2
Totaal fosfaat (zomergemiddelde) (mg P/l)	0,11	0,15	0,15	G2
Totaal stikstof (zomergemiddelde) (mg N/l)	2,48	2,8	2,8	G2
Chloride (zomergemiddelde) (mg Cl/l)	46,8	300	300	G2
Temperatuur (maximum waarde) (°C)	22,3	25	25	G2
Doorzicht (zomergemiddelde) (Meter)	0,69	0,65	0,65	G2
Zuurgraad (zomergemiddelde) (-)	7,45	5,5-8,5	5,5-8,5	G2
Zuurstofverzadiging (zomergemiddelde) (%)	88,3	40-120	40-120	G2

Legenda: slecht ontoereikend matig goed zeer goed

In de kolom toelichting zijn codes opgenomen voor de hanteerde methodiek. Voor de betekenis van deze codes wordt verwezen naar de toelichting op de factsheets.

Maatregelenoverzicht 2010-2015

De volgende maatregelen zijn voorzien in het waterlichaam in de periode 2010-2015:

Omschrijving	Omvang	Eenheid	Initiatiefnemer
aanpassen rwzi Beilen	1	stuks	Waterschap
aanpassen rwzi Steenwijk	1	stuks	Waterschap
Natuurvriendelijke oevers	1	km	Waterschap
baggeren linthorst Homankanaal	10	km	Waterschap
natuurvriendelijk onderhoud	10	km	Waterschap

Onderbouwing van fasering

Een deel van de doelen zal pas na 2015 worden gehaald omdat niet alle maatregelen voor 2015 worden uitgevoerd en het effect van de uitgevoerde maatregelen niet altijd al in 2015 wordt bereikt.

De volgende maatregelen zullen na 2015 worden uitgevoerd:

Omschrijving	Omvang	Eenheid	Initiatiefnemer
Natuurvriendelijke oevers	10,5	km	Waterschap
baggeren linthorst Homankanaal	10	km	Waterschap

De motiveringsgrond voor het gefaseerd uitvoeren van het maatregelenpakket en het pas later bereiken van de gestelde doelen is hieronder weergegeven:

- technisch onhaalbaar in verband met synergie met andere beleidsvoornemens
- technisch onhaalbaar in verband met uitvoeringscapaciteit
- onevenredig kostbaar in verband met te hoge lasten

Voor een nadere motivering van de fasering wordt verwezen naar de toelichting op de factsheets. Daarbij zijn voor dit waterlichaam de volgende codes van toepassing: F5, F6, F8.

Toelichting en literatuurverwijzing

zie paragraaf 2.2.2.

Chemische toestand en overige relevante stoffen

In onderstaande tabel wordt aangegeven welke stoffen bij het beoordelen van de huidige toestand momenteel de norm overschrijden. In het Besluit Kwaliteitseisen en Monitoring Water zijn de normen voor de betreffende stoffen vastgelegd. Stoffen die voldoen aan de norm of waarvoor geen oordeel gevormd kan worden zijn niet opgenomen in deze tabel.

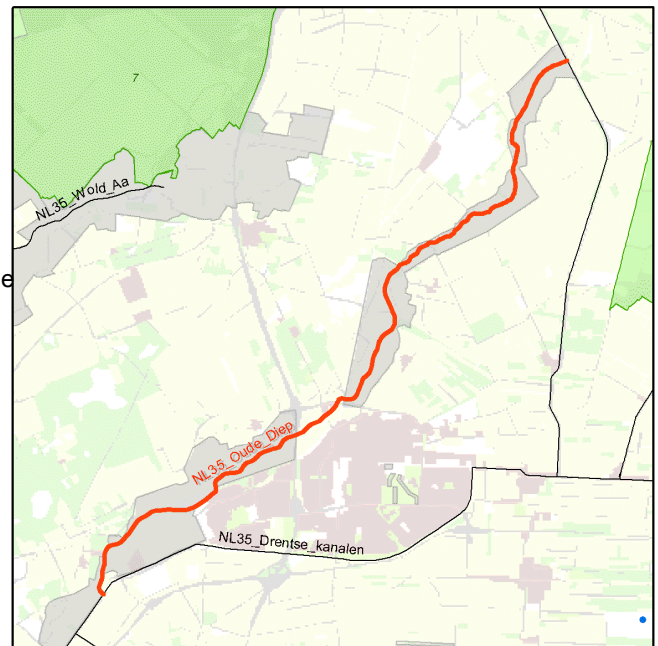
Stofgroep	Normoverschrijding in huidige situatie

Verwacht wordt dat stoffen die nu niet voldoen aan de norm, ook in 2015 de norm zullen overschrijden. Voor deze stoffen is sprake van fasering. In de inleiding op de factsheets wordt dit nader toegelicht.

Het waterschap stelt alleen de eigen maatregelen vast als onderdeel van dit plan. De overige onderdelen zijn ter informatie overgenomen uit andere plannen. Voor de status, ecologische doelen en fasering wordt verwezen naar het Provinciale plan; voor maatregelen door derden naar de plannen van deze partijen; voor de overige onderdelen naar het Stroomgebiedbeheerplan.

Basisgegevens

Naam	Oude Diep
Code	NL35_Oude_Diep
Status	Sterk veranderd
Type	R5 - Langzaam stromende middenloop/benedenloop op zand
Stroomgebied	Rijn-Oost
Waterbeheergebied	Waterschap Reest en Wieden
Provincie	Drenthe
Gemeente	De Wolden, Hoogeveen, Midden-Drenthe

Legenda

	Geselecteerd waterlichaam		Zwemwater
	Geselecteerd waterlichaam		Provinciegrens
	Overige waterlichamen		Natura2000 gebied
	Overige waterlichamen		Grondwaterbeschermingsgebied

Karakterschets van het waterlichaam

Van oorsprong een langzaam stromende meanderende beek. De oorsprong van de beek ligt in het natuurgebied Mantinger Bos en Weiden. Het Oude Diep stroomt ten zuiden van Echten uit in de Hoogeveense Vaart.

Onderbouwing van de status "Sterk Veranderd"**KRW Art. 4.3a**

De volgende hydromorfologische herstelmaatregelen zijn voor dit waterlichaam overwogen, maar afgefallen vanwege significante negatieve effecten aan gebruiksfuncties en/of milieu in bredere zin:

Afgefallen maatregelen	Gebruiksfunctie									Milieukwaliteit				
	drinkwater	energievoorziening	industrie	infrastructuur	landbouw	natuur	recreatie	scheepvaart	stedelijk gebied	waterhuishouding	archeologie	erfgoed	geomorfologie	landschap
Hanteren natuurlijk waterpeil in agrarisch gebied					X									
Hermeandering beken in intensief agrarisch gebied					X									
Hermeandering beken in stedelijk gebied									X					
Verhogen drainagebasis in agrarisch gebied					X									
Verwijderen stuwen in intensief agrarisch gebied					X									

KRW Art. 4.3b

Om de volgende redenen is het niet mogelijk om de functie, waarvoor in het verleden ingrepen in het waterlichaam zijn uitgevoerd, op een andere wijze te bedienen met aanzienlijk minder schade voor het milieu:

- onevenredig hoge kosten
- technisch onhaalbaar

Voor een nadere motivering van de status 'sterk veranderd' wordt verwezen naar de toelichting op de factsheets. Daarbij zijn voor dit waterlichaam de volgende codes van toepassing: S10, S13, S16, S7, S9.

Toelichting

Zie paragraaf 2.2.2 en het achtergronddocument 'Op weg naar schoon en gezond water' op www.reestenwieden.nl/vies_en_schoon_water

Literatuur

De overwegingen en redeneringen zijn gerapporteerd in het rapport 'Op weg naar schoon en gezond water, Resultaten van het gebiedsproces Kaderrichtlijn Water in het beheergebied van waterschap Reest en Wieden', meppel, 2008. Het rapport is te downloaden van de site www.reestenwieden.nl. Verschillen tussen het rapport en de gegevens in deze database zijn mogelijk. Het rapport bevat de juiste informatie.

Biologische en algemeen fysisch chemische toestand

De maatlaten zijn gebaseerd op doeltipe R5 (Langzaam stromende middenloop/benedenloop op zand)

Maatlat	Huidige situatie	Verwachting 2015	GEP	Toelichting
Macrofauna (EKR)	0,29	0,4	0,4	G3
Overige waterflora (EKR)	0,63	0,4	0,4	G3
Vis (EKR)	0,26	0,4	0,4	G3
Totaal fosfaat (zomergemiddelde) (mg P/l)	0,23	0,14	0,14	G1
Totaal stikstof (zomergemiddelde) (mg N/l)	1,21	3,2	4	G1
Chloride (zomergemiddelde) (mg Cl/l)	62,8	150	150	G1
Temperatuur (maximum waarde) (°C)	22,5	25	25	G1
Zuurgraad (zomergemiddelde) (-)	7,40	5,5-8,5	5,5-8,5	G1
Zuurstofverzadiging (zomergemiddelde) (%)	93,7	70-120	70-120	G1

Legenda: ■ slecht ■ ontoereikend ■ matig ■ goed ■ zeer goed

In de kolom toelichting zijn codes opgenomen voor de hanteerde methodiek. Voor de betekenis van deze codes wordt verwezen naar de toelichting op de factsheets.

Maatregelenoverzicht 2010-2015

De volgende maatregelen zijn voorzien in het waterlichaam in de periode 2010-2015:

Omschrijving	Omvang	Eenheid	Initiatiefnemer
natuurvriendelijk onderhoud	1	km	Waterschap

Onderbouwing van fasering

Een deel van de doelen zal pas na 2015 worden gehaald omdat niet alle maatregelen voor 2015 worden uitgevoerd en het effect van de uitgevoerde maatregelen niet altijd al in 2015 wordt bereikt.

De volgende maatregelen zullen na 2015 worden uitgevoerd:

Omschrijving	Omvang	Eenheid	Initiatiefnemer
Hermeanderen	3	km	Waterschap
Natuurlijk inrichten	4,5	km	Waterschap
Natuurvriendelijke oevers	4,5	km	Waterschap
Vistrappen en cascades	13	stuks	Waterschap

De motiveringsgrond voor het gefaseerd uitvoeren van het maatregelenpakket en het pas later bereiken van de gestelde doelen is hieronder weergegeven:

- technisch onhaalbaar in verband met grondverwerving
- technisch onhaalbaar in verband met maatschappelijk draagvlak
- technisch onhaalbaar in verband met synergie met andere beleidsvoornemens
- technisch onhaalbaar in verband met uitvoeringscapaciteit

Voor een nadere motivering van de fasering wordt verwezen naar de toelichting op de factsheets. Daarbij zijn voor dit waterlichaam de volgende codes van toepassing: F3, F4, F5, F6.

Toelichting en literatuurverwijzing

Zie paragraaf 2.2.2.

Chemische toestand en overige relevante stoffen

In onderstaande tabel wordt aangegeven welke stoffen bij het beoordelen van de huidige toestand momenteel de norm overschrijden. In het Besluit Kwaliteitseisen en Monitoring Water zijn de normen voor de betreffende stoffen vastgelegd. Stoffen die voldoen aan de norm of waarvoor geen oordeel gevormd kan worden zijn niet opgenomen in deze tabel.

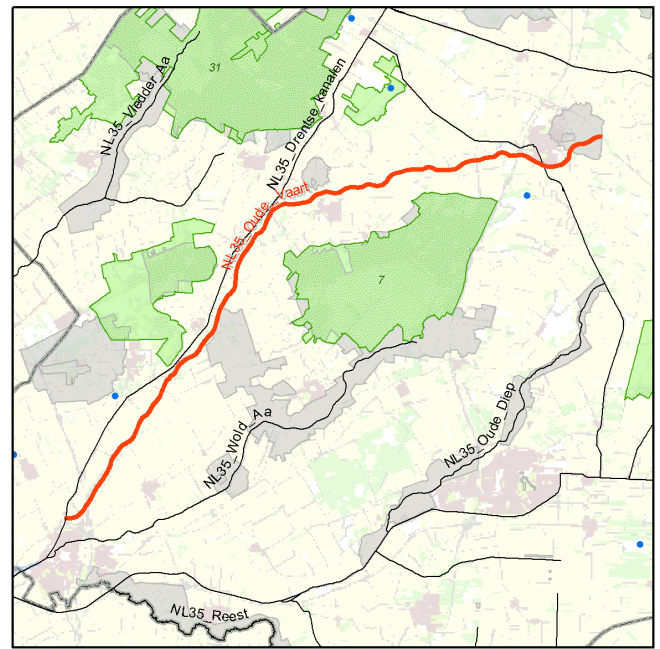
Stofgroep	Normoverschrijding in huidige situatie
Overige relevante verontreinigende stoffen	koper

Verwacht wordt dat stoffen die nu niet voldoen aan de norm, ook in 2015 de norm zullen overschrijden. Voor deze stoffen is sprake van fasering. In de inleiding op de factsheets wordt dit nader toegelicht.

Het waterschap stelt alleen de eigen maatregelen vast als onderdeel van dit plan. De overige onderdelen zijn ter informatie overgenomen uit andere plannen. Voor de status, ecologische doelen en fasering wordt verwezen naar het Provinciale plan; voor maatregelen door derden naar de plannen van deze partijen; voor de overige onderdelen naar het Stroomgebiedbeheerplan.

Basisgegevens

Naam	Oude Vaart
Code	NL35_Oude_Vaart
Status	Sterk veranderd
Type	R5 - Langzaam stromende middenloop/benedenloop op zand
Stroomgebied	Rijn-Oost
Waterbeheergebied	Waterschap Reest en Wieden
Provincie	Drenthe
Gemeente	De Wolden, Meppel, Midden-Drenthe, Westerveld

Legenda

	Geselecteerd waterlichaam		Zwemwater
	Geselecteerd waterlichaam		Provinciegrens
	Overige waterlichamen		Natura2000 gebied
	Overige waterlichamen		Grondwaterbeschermingsgebied

Karakterschets van het waterlichaam

Van oorsprong een langzaamstromende meanderende beek. De beek ontstaat in het beekdal direct grenzend aan het Oranjekanaal. Met de aanleg van het Oranjekanaal zijn de oorspronkelijke zijbeken van de Oude Vaart, zoals de Elperstroom, Koehoorn en Leemsloot afgesneden van het beekstelsel en onder bemaling geplaatst. De Oude Vaart stroomt aan de noordzijde van Meppel uit in het Meppelderiep.

Onderbouwing van de status "Sterk Veranderd"**KRW Art. 4.3a**

De volgende hydromorfologische herstelmaatregelen zijn voor dit waterlichaam overwogen, maar afgefallen vanwege significante negatieve effecten aan gebruiksfuncties en/of milieu in bredere zin:

Afgefallen maatregelen	Gebruiksfunctie									Milieukwaliteit				
	drinkwater	energievoorziening	industrie	infrastructuur	landbouw	natuur	recreatie	scheepvaart	stedelijk gebied	waterhuishouding	archeologie	erfgoed	geomorfologie	landschap
Hanteren natuurlijk waterpeil in agrarisch gebied					X									
Hermeandering beken in intensief agrarisch gebied					X									
Hermeandering beken in stedelijk gebied									X					
Verhogen drainagebasis in agrarisch gebied					X									
Verwijderen stuwen in intensief agrarisch gebied					X									

KRW Art. 4.3b

Om de volgende redenen is het niet mogelijk om de functie, waarvoor in het verleden ingrepen in het waterlichaam zijn uitgevoerd, op een andere wijze te bedienen met aanzienlijk minder schade voor het milieu:

- onevenredig hoge kosten
- technisch onhaalbaar

Voor een nadere motivering van de status 'sterk veranderd' wordt verwezen naar de toelichting op de factsheets. Daarbij zijn voor dit waterlichaam de volgende codes van toepassing: S10, S13, S16, S7, S9.

Toelichting

Zie paragraaf 2.2.2. en het achtergronddocument 'Op weg naar schoon en gezond water' op www.reestenwieden.nl/vies_en_schoon_water

Literatuur

De overwegingen en redeneringen zijn gerapporteerd in het rapport 'op weg naar schoon en gezond water, Resultaten van het gebiedsproces Kaderrichtlijn Water in het beheergebied van waterschap Reest en Wieden', meppel, 2008. Het rapport is te downloaden van de site www.reestenwieden.nl. Verschillen tussen het rapport en de gegevens in deze database zijn mogelijk. Het rapport bevat de juiste informatie.

Biologische en algemeen fysisch chemische toestand

De maatlatten zijn gebaseerd op doeltype R5 (Langzaam stromende middenloop/benedenloop op zand)

Maatlat	Huidige situatie	Verwachting 2015	GEP	Toelichting
Macrofauna (EKR)	0,41	0,4	0,4	G3
Overige waterflora (EKR)	0,35	0,4	0,4	G3
Vis (EKR)	0,37	0,4	0,4	G3
Totaal fosfaat (zomergemiddelde) (mg P/l)	0,06	0,14	0,14	G1
Totaal stikstof (zomergemiddelde) (mg N/l)	1,04	3,2	4	G1
Chloride (zomergemiddelde) (mg Cl/l)	28,0	150	150	G1
Temperatuur (maximum waarde) (°C)	18,5	25	25	G1
Zuurgraad (zomergemiddelde) (-)	7,74	5,5-8,5	5,5-8,5	G1
Zuurstofverzadiging (zomergemiddelde) (%)	90,7	70-120	70-120	G1

Legenda: ■ slecht ■ ontoereikend ■ matig ■ goed ■ zeer goed

In de kolom toelichting zijn codes opgenomen voor de hanteerde methodiek. Voor de betekenis van deze codes wordt verwezen naar de toelichting op de factsheets.

Maatregelenoverzicht 2010-2015

De volgende maatregelen zijn voorzien in het waterlichaam in de periode 2010-2015:

Omschrijving	Omvang	Eenheid	Initiatiefnemer
natuurvriendelijk onderhoud	15	km	Waterschap

Onderbouwing van fasering

Een deel van de doelen zal pas na 2015 worden gehaald omdat niet alle maatregelen voor 2015 worden uitgevoerd en het effect van de uitgevoerde maatregelen niet altijd al in 2015 wordt bereikt.

De volgende maatregelen zullen na 2015 worden uitgevoerd:

Omschrijving	Omvang	Eenheid	Initiatiefnemer
Natuurlijke inrichting	4,5	km	Waterschap
natuurvriendelijke oever	22,5	km	Waterschap
Hermeanderen	1,5	km	Waterschap
Stuwen passerbaar maken	13	stuks	Waterschap

De motiveringsgrond voor het gefaseerd uitvoeren van het maatregelenpakket en het pas later bereiken van de gestelde doelen is hieronder weergegeven:

- technisch onhaalbaar in verband met grondverwerving
- technisch onhaalbaar in verband met maatschappelijk draagvlak
- technisch onhaalbaar in verband met synergie met andere beleidsvoornemens
- technisch onhaalbaar in verband met uitvoeringscapaciteit

Voor een nadere motivering van de fasering wordt verwezen naar de toelichting op de factsheets. Daarbij zijn voor dit waterlichaam de volgende codes van toepassing: F3, F4, F5, F6.

Toelichting en literatuurverwijzing
zie paragraaf 2.2.2

Chemische toestand en overige relevante stoffen

In onderstaande tabel wordt aangegeven welke stoffen bij het beoordelen van de huidige toestand momenteel de norm overschrijden. In het Besluit Kwaliteitseisen en Monitoring Water zijn de normen voor de betreffende stoffen vastgelegd. Stoffen die voldoen aan de norm of waarvoor geen oordeel gevormd kan worden zijn niet opgenomen in deze tabel.

Stofgroep	Normoverschrijding in huidige situatie

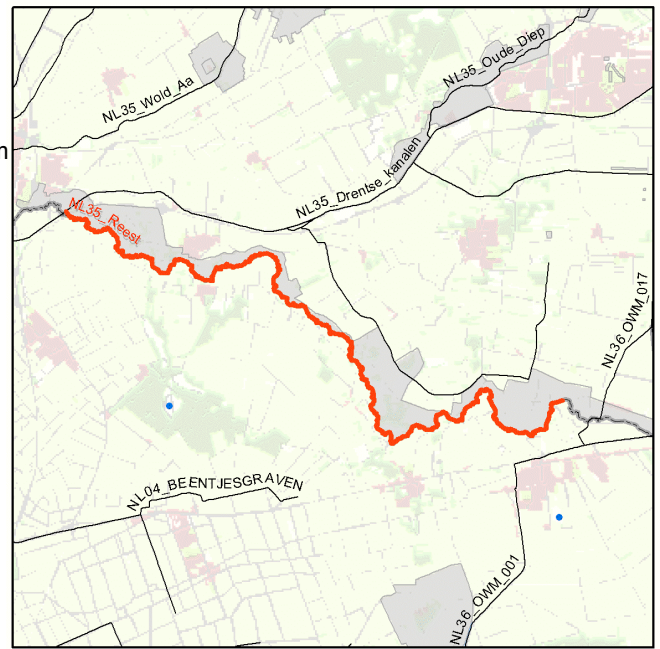
Verwacht wordt dat stoffen die nu niet voldoen aan de norm, ook in 2015 de norm zullen overschrijden. Voor deze stoffen is sprake van fasering. In de inleiding op de factsheets wordt dit nader toegelicht.

Het waterschap stelt alleen de eigen maatregelen vast als onderdeel van dit plan. De overige onderdelen zijn ter informatie overgenomen uit andere plannen. Voor de status, ecologische doelen en fasering wordt verwezen naar het Provinciale plan; voor maatregelen door derden naar de plannen van deze partijen; voor de overige onderdelen naar het Stroomgebiedbeheerplan.

Basisgegevens

Naam	Reest
Code	NL35_Reest
Status	Sterk veranderd
Type	R12 - Langzaam stromende middenloop/benedenloop op veenbodem
Stroomgebied	Rijn-Oost
Waterbeheergebied	Waterschap Reest en Wieden
Provincie	Drenthe, Overijssel
Gemeente	De Wolden, Hardenberg, Meppel, Staphorst

Legenda

Geselecteerd waterlichaam	Zwemwater
Geselecteerd waterlichaam	Provinciegrens
Overige waterlichamen	Natura2000 gebied
Overige waterlichamen	Grondwaterbeschermingsgebied

Karakterschets van het waterlichaam

Langzaamstromende beek op veen. De beek heeft over de hele lengte nog een meanderende loop. Het beekdal maakt onderdeel uit van de provinciale hoofdstructuur. Benedenstrooms kruist de beek de (omgeleide) Hoogeveense Vaart. Het meest benedenstroomse deel van de beek loopt door het stedelijk gebied van Meppel. De beek mondt uit in de Drentse hoofdvaart / Meppelerdiep.

Onderbouwing van de status "Sterk Veranderd"**KRW Art. 4.3a**

De volgende hydromorfologische herstelmaatregelen zijn voor dit waterlichaam overwogen, maar afgefallen vanwege significante negatieve effecten aan gebruiksfuncties en/of milieu in bredere zin:

Afgefallen maatregelen	Gebruiksfunctie									Milieukwaliteit				
	drinkwater	energievoorziening	industrie	infrastructuur	landbouw	natuur	recreatie	scheepvaart	stedelijk gebied	waterhuishouding	archeologie	erfgoed	geomorfologie	landschap
Aankoppelen van afgekoppeld beektrajecten in landbouwgebied										X				
Hanteren natuurlijk waterpeil in agrarisch gebied					X									

KRW Art. 4.3b

Om de volgende redenen is het niet mogelijk om de functie, waarvoor in het verleden ingrepen in het waterlichaam zijn uitgevoerd, op een andere wijze te bedienen met aanzienlijk minder schade voor het milieu:

- onevenredig hoge kosten
- technisch onhaalbaar

Voor een nadere motivering van de status 'sterk veranderd' wordt verwezen naar de toelichting op de factsheets. Daarbij zijn voor dit waterlichaam de volgende codes van toepassing: S13, S14.

Toelichting

zie paragraaf 2.2.2. en achtergrondrapport 'Op weg naar schoon en gezond water' op www.reestenwieden.nl/vies_en_schoon_water.

Literatuur

De overwegingen en redeneringen zijn gerapporteerd in het rapport op weg naar schoon en gezond water, Resultaten van het gebiedsproces Kaderrichtlijn Water in het beheergebied van waterschap Reest en Wieden, meppel, 2008. Het rapport is te downloaden van de site www.reestenwieden.nl. Verschillen tussen het rapport en de gegevens in deze database zijn mogelijk. Het rapport bevat de juiste informatie.

Biologische en algemeen fysisch chemische toestand

De maatlatten zijn gebaseerd op doeltype R12 (Langzaam stromende middenloop/benedenloop op veenbodembodem)

Maatlat	Huidige situatie	Verwachting 2015	GEP	Toelichting
Macrofauna (EKR)	0,43	0,4	0,4	G3
Overige waterflora (EKR)	0,71	0,6	0,6	G1
Vis (EKR)	0,61	0,6	0,6	G1
Totaal fosfaat (zomergemiddelde) (mg P/l)	0,90	0,14	0,14	G1
Totaal stikstof (zomergemiddelde) (mg N/l)	13,1	4	4	G1
Chloride (zomergemiddelde) (mg Cl/l)	36,2	150	150	G1
Temperatuur (maximum waarde) (°C)	21,5	25	25	G1
Zuurgraad (zomergemiddelde) (-)	7,38	5,5-8,5	5,5-8,5	G3
Zuurstofverzadiging (zomergemiddelde) (%)	64,3	70-120	70-120	G1

Legenda: ■ slecht ■ ontoereikend ■ matig ■ goed ■ zeer goed

In de kolom toelichting zijn codes opgenomen voor de hanteerde methodiek. Voor de betekenis van deze codes wordt verwezen naar de toelichting op de factsheets.

Maatregelenoverzicht 2010-2015

De volgende maatregelen zijn voorzien in het waterlichaam in de periode 2010-2015:

Omschrijving	Omvang	Eenheid	Initiatiefnemer
Aankoppelen bovenstroom gebied. tweede fase	1900	ha	Waterschap
natuurvriendelijk onderhoud	1	km	Waterschap

Onderbouwing van fasering

Een deel van de doelen zal pas na 2015 worden gehaald omdat niet alle maatregelen voor 2015 worden uitgevoerd en het effect van de uitgevoerde maatregelen niet altijd al in 2015 wordt bereikt.

De volgende maatregelen zullen na 2015 worden uitgevoerd:

Omschrijving	Omvang	Eenheid	Initiatiefnemer
Ondieptes aanbrengen en Elzenbroekbos aanleggen	1	km	Waterschap
Stuwen passeerbaar maken	2	stuks	Waterschap
Aankoppelen bovenstroom gebied. eerste fase	600	ha	Waterschap

De motiveringsgrond voor het gefaseerd uitvoeren van het maatregelenpakket en het pas later bereiken van de gestelde doelen is hieronder weergegeven:

- technisch onhaalbaar in verband met grondverwerving
- technisch onhaalbaar in verband met maatschappelijk draagvlak
- technisch onhaalbaar in verband met synergie met andere beleidsvoornemens
- technisch onhaalbaar in verband met uitvoeringscapaciteit

Voor een nadere motivering van de fasering wordt verwezen naar de toelichting op de factsheets. Daarbij zijn voor dit waterlichaam de volgende codes van toepassing: F3, F4, F5, F6.

Toelichting en literatuurverwijzing
zie paragraaf 2.2.2

Chemische toestand en overige relevante stoffen

In onderstaande tabel wordt aangegeven welke stoffen bij het beoordelen van de huidige toestand momenteel de norm overschrijden. In het Besluit Kwaliteitseisen en Monitoring Water zijn de normen voor de betreffende stoffen vastgelegd. Stoffen die voldoen aan de norm of waarvoor geen oordeel gevormd kan worden zijn niet opgenomen in deze tabel.

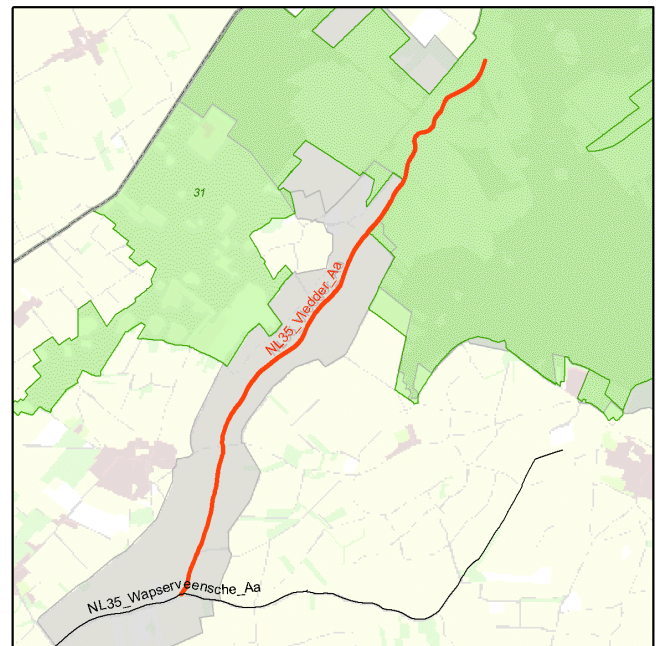
Stofgroep	Normoverschrijding in huidige situatie
Overige relevante verontreinigende stoffen	koper

Verwacht wordt dat stoffen die nu niet voldoen aan de norm, ook in 2015 de norm zullen overschrijden. Voor deze stoffen is sprake van fasering. In de inleiding op de factsheets wordt dit nader toegelicht.

Het waterschap stelt alleen de eigen maatregelen vast als onderdeel van dit plan. De overige onderdelen zijn ter informatie overgenomen uit andere plannen. Voor de status, ecologische doelen en fasering wordt verwezen naar het Provinciale plan; voor maatregelen door derden naar de plannen van deze partijen; voor de overige onderdelen naar het Stroomgebiedbeheerplan.

Basisgegevens

Naam	Vledder Aa
Code	NL35_Vledder_Aa
Status	Sterk veranderd
Type	R5 - Langzaam stromende middenloop/benedenloop op zand
Stroomgebied	Rijn-Oost
Waterbeheergebied	Waterschap Reest en Wieden
Provincie	Drenthe
Gemeente	Westerveld

Legenda

	Geselecteerd waterlichaam		Zwemwater
	Geselecteerd waterlichaam		Provinciegrens
	Overige waterlichamen		Natura2000 gebied
	Overige waterlichamen		Grondwaterbeschermingsgebied

Karakterschets van het waterlichaam

Van oorsprong een langzaamstromende meanderende beek. De oorsprong van de beek ligt in het nationaal park het 'Drents-Friese Wold'. De Vledder Aa stroomt af richting het zuidwesten, alwaar de beek tenslotte afwatert in de Wapserveense Aa. In 2002 en 2003 zijn de Vledder Aa en de Tilgrup in het brongebied (bovenloop) opnieuw ingericht. Hier is de oude loop van de beek deels hersteld, waardoor deze nu weer meandert.

Onderbouwing van de status "Sterk Veranderd"**KRW Art. 4.3a**

De volgende hydromorfologische herstelmaatregelen zijn voor dit waterlichaam overwogen, maar afgefallen vanwege significante negatieve effecten aan gebruiksfuncties en/of milieu in bredere zin:

	Gebruiksfunctie									Milieukwaliteit				
	drinkwater	energievoorziening	industrie	infrastructuur	landbouw	natuur	recreatie	scheepvaart	stedelijk gebied	waterhuishouding	archeologie	erfgoed	geomorfologie	landschap
Afgefallen maatregelen														
Hanteren natuurlijk waterpeil in agrarisch gebied					X									
Hermeandering beken in intensief agrarisch gebied					X									
Hermeandering beken in stedelijk gebied			X											
Verhogen drainagebasis in agrarisch gebied					X									
Verhogen drainagebasis in bebouwd gebied									X					
Verwijderen stuwen in intensief agrarisch gebied					X									

KRW Art. 4.3b

Om de volgende redenen is het niet mogelijk om de functie, waarvoor in het verleden ingrepen in het waterlichaam zijn uitgevoerd, op een andere wijze te bedienen met aanzienlijk minder schade voor het milieu:

- onevenredig hoge kosten
- technisch onhaalbaar

Voor een nadere motivering van de status 'sterk veranderd' wordt verwezen naar de toelichting op de factsheets. Daarbij zijn voor dit waterlichaam de volgende codes van toepassing: S10, S13, S16, S17, S7, S9.

Toelichting

Zie paragraaf 2.2.2 en het achtergronddocument 'Op weg naar schoon en gezond water' op www.reestenwieden.nl/vies_en_schoon_water

Literatuur

De overwegingen en redeneringen zijn gerapporteerd in het rapport 'Op weg naar schoon en gezond water, Resultaten van het gebiedsproces Kaderrichtlijn Water in het beheergebied van waterschap Reest en Wieden', meppel, 2008. Het rapport is te downloaden van de site www.reestenwieden.nl. Verschillen tussen het rapport en de gegevens in deze database zijn mogelijk. Het rapport bevat de juiste informatie.

Biologische en algemeen fysisch chemische toestand

De maatlatten zijn gebaseerd op doeltype R5 (Langzaam stromende middenloop/benedenloop op zand)

Maatlat	Huidige situatie	Verwachting 2015	GEP	Toelichting
Macrofauna (EKR)	0,33	0,4	0,4	G3
Overige waterflora (EKR)	0,44	0,4	0,4	G3
Vis (EKR)	0,29	0,4	0,4	G3
Totaal fosfaat (zomergemiddelde) (mg P/l)	0,24	0,14	0,14	G1
Totaal stikstof (zomergemiddelde) (mg N/l)	2,42	4	4	G1
Chloride (zomergemiddelde) (mg Cl/l)	21,4	150	150	G1
Temperatuur (maximum waarde) (°C)	23,8	25	25	G1
Zuurgraad (zomergemiddelde) (-)	7,10	5,5-8,5	5,5-8,5	G1
Zuurstofverzadiging (zomergemiddelde) (%)	79,6	70-120	70-120	G1

Legenda: ■ slecht ■ ontoereikend ■ matig ■ goed ■ zeer goed

In de kolom toelichting zijn codes opgenomen voor de hanteerde methodiek. Voor de betekenis van deze codes wordt verwezen naar de toelichting op de factsheets.

Maatregelenoverzicht 2010-2015

De volgende maatregelen zijn voorzien in het waterlichaam in de periode 2010-2015:

Omschrijving	Omvang	Eenheid	Initiatiefnemer
Natuurvriendelijk inrichten	3	km	Waterschap
Hermeanderen	3	km	Waterschap
Vispasseerbaar maken	2	stuks	Waterschap
natuurvriendelijk onderhoud	9	km	Waterschap

Onderbouwing van fasering

Een deel van de doelen zal pas na 2015 worden gehaald omdat niet alle maatregelen voor 2015 worden uitgevoerd en het effect van de uitgevoerde maatregelen niet altijd al in 2015 wordt bereikt.

De volgende maatregelen zullen na 2015 worden uitgevoerd:

Omschrijving	Omvang	Eenheid	Initiatiefnemer
Verplaatsen grondwateronttrekking Terwisscha	1	stuks	Overig

De motiveringsgrond voor het gefaseerd uitvoeren van het maatregelenpakket en het pas later bereiken van de gestelde doelen is hieronder weergegeven:

- technisch onhaalbaar in verband met grondverwerving
- technisch onhaalbaar in verband met maatschappelijk draagvlak
- technisch onhaalbaar in verband met synergie met andere beleidsvoornemens
- technisch onhaalbaar in verband met uitvoeringscapaciteit

Voor een nadere motivering van de fasering wordt verwezen naar de toelichting op de factsheets. Daarbij zijn voor dit waterlichaam de volgende codes van toepassing: F3, F4, F5, F6.

Toelichting en literatuurverwijzing
zie paragraaf 2.2.2.

Chemische toestand en overige relevante stoffen

In onderstaande tabel wordt aangegeven welke stoffen bij het beoordelen van de huidige toestand momenteel de norm overschrijden. In het Besluit Kwaliteitseisen en Monitoring Water zijn de normen voor de betreffende stoffen vastgelegd. Stoffen die voldoen aan de norm of waarvoor geen oordeel gevormd kan worden zijn niet opgenomen in deze tabel.

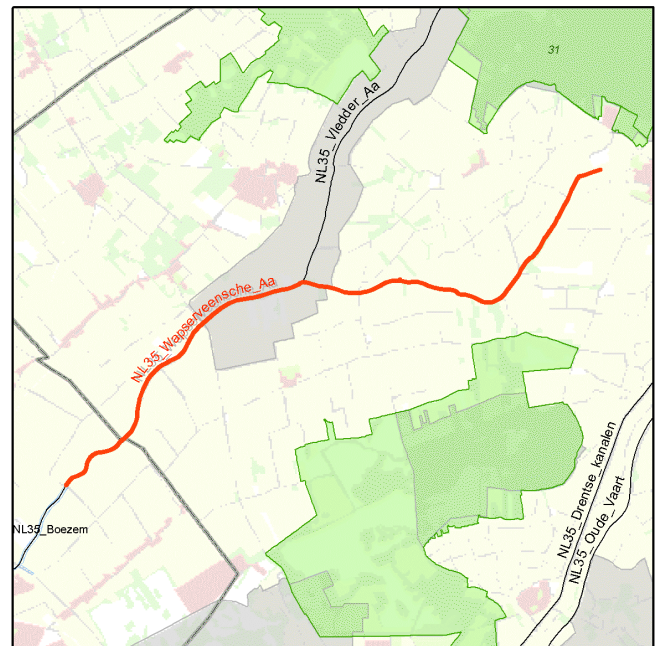
Stofgroep	Normoverschrijding in huidige situatie
Overige relevante verontreinigende stoffen	koper

Verwacht wordt dat stoffen die nu niet voldoen aan de norm, ook in 2015 de norm zullen overschrijden. Voor deze stoffen is sprake van fasering. In de inleiding op de factsheets wordt dit nader toegelicht.

Het waterschap stelt alleen de eigen maatregelen vast als onderdeel van dit plan. De overige onderdelen zijn ter informatie overgenomen uit andere plannen. Voor de status, ecologische doelen en fasering wordt verwezen naar het Provinciale plan; voor maatregelen door derden naar de plannen van deze partijen; voor de overige onderdelen naar het Stroomgebiedbeheerplan.

Basisgegevens

Naam	Wapserveense Aa
Code	NL35_Wapserveense_Aa
Status	Sterk veranderd
Type	R5 - Langzaam stromende middenloop/benedenloop op zand
Stroomgebied	Rijn-Oost
Waterbeheergebied	Waterschap Reest en Wieden
Provincie	Drenthe, Overijssel
Gemeente	Steenwijkerland, Westerveld

Legenda

Geselecteerd waterlichaam	Zwemwater
Geselecteerd waterlichaam	Provinciegrens
Overige waterlichamen	Natura2000 gebied
Overige waterlichamen	Grondwaterbeschermingsgebied

Karakterschets van het waterlichaam

Van oorsprong een langzaamstromende meanderende beek. De oorsprong van de beek ligt ten zuidwesten van Diever in het gebied Kalterbroeken. Ongeveer halverwege de beek, ten zuiden van Vledder, watert de Vledder Aa af op de Wapserveense Aa. Op het moment dat de beek de provinciegrens overgaat tussen Drenthe en Overijssel verandert de naam in Steenwijker Aa.

Onderbouwing van de status "Sterk Veranderd"**KRW Art. 4.3a**

De volgende hydromorfologische herstelmaatregelen zijn voor dit waterlichaam overwogen, maar afgefallen vanwege significante negatieve effecten aan gebruiksfuncties en/of milieu in bredere zin:

Afgefallen maatregelen	Gebruiksfunctie									Milieukwaliteit				
	drinkwater	energievoorziening	industrie	infrastructuur	landbouw	natuur	recreatie	scheepvaart	stedelijk gebied	waterhuishouding	archeologie	erfgoed	geomorfologie	landschap
Hanteren natuurlijk waterpeil in agrarisch gebied					X									
Hermeandering beken in intensief agrarisch gebied					X									
Hermeandering beken in stedelijk gebied									X					
Verhogen drainagebasis in agrarisch gebied					X									
Verhogen drainagebasis in bebouwd gebied										X				
Verwijderen stuwen in intensief agrarisch gebied					X									

KRW Art. 4.3b

Om de volgende redenen is het niet mogelijk om de functie, waarvoor in het verleden ingrepen in het waterlichaam zijn uitgevoerd, op een andere wijze te bedienen met aanzienlijk minder schade voor het milieu:

- onevenredig hoge kosten
- technisch onhaalbaar

Voor een nadere motivering van de status 'sterk veranderd' wordt verwezen naar de toelichting op de factsheets. Daarbij zijn voor dit waterlichaam de volgende codes van toepassing: S10, S13, S16, S17, S7, S9.

Toelichting

Zie paragraaf 2.2.2 en het achtergrondrapport 'Op weg naar schoon en gezond water' op www.reestenwieden.nl/vies_en_schoon_water.

Literatuur

De overwegingen en redeneringen zijn gerapporteerd in het rapport 'Op weg naar schoon en gezond water, Resultaten van het gebiedsproces Kaderrichtlijn Water in het beheergebied van waterschap Reest en Wieden', meppel, 2008. Het rapport is te downloaden van de site www.reestenwieden.nl. Verschillen tussen het rapport en de gegevens in deze database zijn mogelijk. Het rapport bevat de juiste informatie.

Biologische en algemeen fysisch chemische toestand

De maatlatten zijn gebaseerd op doeltype R5 (Langzaam stromende middenloop/benedenloop op zand)

Maatlat	Huidige situatie	Verwachting 2015	GEP	Toelichting
Macrofauna (EKR)	0,31	0,4	0,4	G3
Overige waterflora (EKR)	0,67	0,6	0,6	G1
Vis (EKR)	0,31	0,4	0,4	G3
Totaal fosfaat (zomergemiddelde) (mg P/l)	0,12	0,14	0,14	G1
Totaal stikstof (zomergemiddelde) (mg N/l)	1,33	3,2	4	G1
Chloride (zomergemiddelde) (mg Cl/l)	22,0	150	150	G1
Temperatuur (maximum waarde) (°C)	19,5	25	25	G1
Zuurgraad (zomergemiddelde) (-)	7,35	5,5-8,5	5,5-8,5	G1
Zuurstofverzadiging (zomergemiddelde) (%)	88,0	70-120	70-120	G1

Legenda: ■ slecht ■ ontoereikend ■ matig ■ goed ■ zeer goed

In de kolom toelichting zijn codes opgenomen voor de hanteerde methodiek. Voor de betekenis van deze codes wordt verwezen naar de toelichting op de factsheets.

Maatregelenoverzicht 2010-2015

De volgende maatregelen zijn voorzien in het waterlichaam in de periode 2010-2015:

Omschrijving	Omvang	Eenheid	Initiatiefnemer
natuurvriendelijk onderhoud	13	km	Waterschap

Onderbouwing van fasering

Een deel van de doelen zal pas na 2015 worden gehaald omdat niet alle maatregelen voor 2015 worden uitgevoerd en het effect van de uitgevoerde maatregelen niet altijd al in 2015 wordt bereikt.

De volgende maatregelen zullen na 2015 worden uitgevoerd:

Omschrijving	Omvang	Eenheid	Initiatiefnemer
Hermeanderen onder voorbehoud actieve actie provincies	6	km	Waterschap
Vispasseerbaar maken	3	stuks	Waterschap
Helofytenfilters of stoppen inlaat	4	ha	Waterschap

De motiveringsgrond voor het gefaseerd uitvoeren van het maatregelenpakket en het pas later bereiken van de gestelde doelen is hieronder weergegeven:

- technisch onhaalbaar in verband met grondverwerving
- technisch onhaalbaar in verband met maatschappelijk draagvlak
- technisch onhaalbaar in verband met synergie met andere beleidsvoornemens
- technisch onhaalbaar in verband met uitvoeringscapaciteit

Voor een nadere motivering van de fasering wordt verwezen naar de toelichting op de factsheets. Daarbij zijn voor dit waterlichaam de volgende codes van toepassing: F3, F4, F5, F6.

Toelichting en literatuurverwijzing
zie paragraaf 2.2.2.

Chemische toestand en overige relevante stoffen

In onderstaande tabel wordt aangegeven welke stoffen bij het beoordelen van de huidige toestand momenteel de norm overschrijden. In het Besluit Kwaliteitseisen en Monitoring Water zijn de normen voor de betreffende stoffen vastgelegd. Stoffen die voldoen aan de norm of waarvoor geen oordeel gevormd kan worden zijn niet opgenomen in deze tabel.

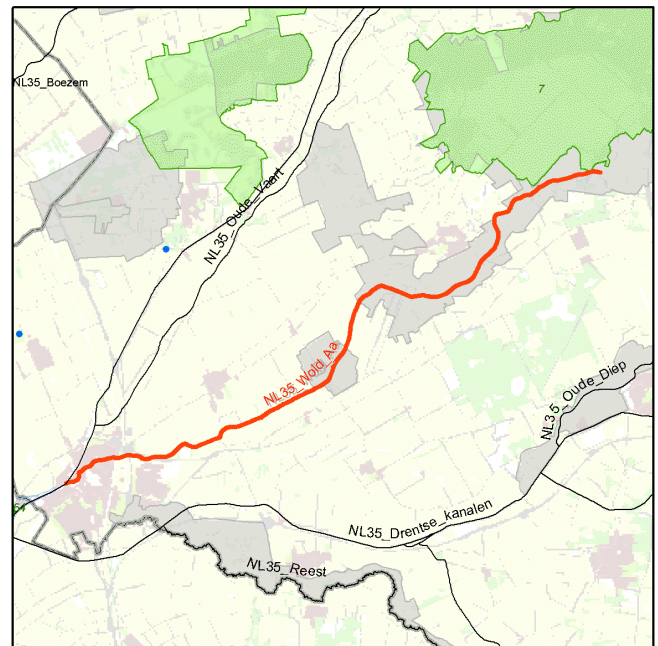
Stofgroep	Normoverschrijding in huidige situatie

Verwacht wordt dat stoffen die nu niet voldoen aan de norm, ook in 2015 de norm zullen overschrijden. Voor deze stoffen is sprake van fasering. In de inleiding op de factsheets wordt dit nader toegelicht.

Het waterschap stelt alleen de eigen maatregelen vast als onderdeel van dit plan. De overige onderdelen zijn ter informatie overgenomen uit andere plannen. Voor de status, ecologische doelen en fasering wordt verwezen naar het Provinciale plan; voor maatregelen door derden naar de plannen van deze partijen; voor de overige onderdelen naar het Stroomgebiedbeheerplan.

Basisgegevens

Naam	Wold Aa
Code	NL35_Wold_Aa
Status	Sterk veranderd
Type	R5 - Langzaam stromende middenloop/benedenloop op zand
Stroomgebied	Rijn-Oost
Waterbeheergebied	Waterschap Reest en Wieden
Provincie	Drenthe
Gemeente	De Wolden, Meppel

Legenda

Geselecteerd waterlichaam	Zwemwater
Geselecteerd waterlichaam	Provinciegrens
Overige waterlichamen	Natura2000 gebied
Overige waterlichamen	Grondwaterbeschermingsgebied

Karakterschets van het waterlichaam

Van oorsprong een langzaamstromende meanderende beek. De oorsprong van de beek ligt ten zuiden van Wijster. De beek heeft in de omgeving van Wijster geen eigen brongebied, maar ontstaat op het keileemplateau tussen Wijster en het VAM-kanal. De Wold Aa stroomt in zuidwestelijke richting, via Meppe, uit in het Meppelerdiep.

Onderbouwing van de status "Sterk Veranderd"**KRW Art. 4.3a**

De volgende hydromorfologische herstelmaatregelen zijn voor dit waterlichaam overwogen, maar afgefallen vanwege significante negatieve effecten aan gebruiksfuncties en/of milieu in bredere zin:

Afgefallen maatregelen	Gebruiksfunctie									Milieukwaliteit				
	drinkwater	energievoorziening	industrie	infrastructuur	landbouw	natuur	recreatie	scheepvaart	stedelijk gebied	waterhuishouding	archeologie	erfgoed	geomorfologie	landschap
Hanteren natuurlijk waterpeil in agrarisch gebied					X									
Hermeandering beken in intensief agrarisch gebied					X									
Hermeandering beken in stedelijk gebied			X											
Verhogen drainagebasis in agrarisch gebied					X									
Verwijderen stuwen in intensief agrarisch gebied					X									

KRW Art. 4.3b

Om de volgende redenen is het niet mogelijk om de functie, waarvoor in het verleden ingrepen in het waterlichaam zijn uitgevoerd, op een andere wijze te bedienen met aanzienlijk minder schade voor het milieu:

- onevenredig hoge kosten
- technisch onhaalbaar

Voor een nadere motivering van de status 'sterk veranderd' wordt verwezen naar de toelichting op de factsheets. Daarbij zijn voor dit waterlichaam de volgende codes van toepassing: S10, S13, S16, S7, S9.

Toelichting

zie paragraaf 2.2.2. en het achtergronddocument 'Op weg naar schoon en gezond water op www.reestenwieden.nl/vies_en_schoon_water

Literatuur

De overwegingen en redeneringen zijn gerapporteerd in het rapport op weg naar schoon en gezond water, Resultaten van het gebiedsproces Kaderrichtlijn Water in het beheergebied van waterschap Reest en Wieden, meppel, 2008. Het rapport is te downloaden van de site www.reestenwieden.nl. Verschillen tussen het rapport en de gegevens in deze database zijn mogelijk. Het rapport bevat de juiste informatie.

Biologische en algemeen fysisch chemische toestand

De maatlaten zijn gebaseerd op doeltipe R5 (Langzaam stromende middenloop/benedenloop op zand)

Maatlat	Huidige situatie	Verwachting 2015	GEP	Toelichting
Macrofauna (EKR)	0,31	0,4	0,4	G3
Overige waterflora (EKR)	0,59	0,5	0,5	G3
Vis (EKR)	0,28	0,4	0,4	G3
Totaal fosfaat (zomergemiddelde) (mg P/l)	0,11	0,14	0,14	G1
Totaal stikstof (zomergemiddelde) (mg N/l)	1,12	3,2	4	G1
Chloride (zomergemiddelde) (mg Cl/l)	23,7	150	150	G1
Temperatuur (maximum waarde) (°C)	24,0	25	25	G1
Zuurgraad (zomergemiddelde) (-)	7,50	5,5-8,5	5,5-8,5	G1
Zuurstofverzadiging (zomergemiddelde) (%)	92,3	70-120	70-120	G1

Legenda: ■ slecht ■ ontoereikend ■ matig ■ goed ■ zeer goed

In de kolom toelichting zijn codes opgenomen voor de hanteerde methodiek. Voor de betekenis van deze codes wordt verwezen naar de toelichting op de factsheets.

Maatregelenoverzicht 2010-2015

De volgende maatregelen zijn voorzien in het waterlichaam in de periode 2010-2015:

Omschrijving	Omvang	Eenheid	Initiatiefnemer
Hermeanderen	1	km	Waterschap
natuurvriendelijk onderhoud	14	km	Waterschap

Onderbouwing van fasering

Een deel van de doelen zal pas na 2015 worden gehaald omdat niet alle maatregelen voor 2015 worden uitgevoerd en het effect van de uitgevoerde maatregelen niet altijd al in 2015 wordt bereikt.

De volgende maatregelen zullen na 2015 worden uitgevoerd:

Omschrijving	Omvang	Eenheid	Initiatiefnemer
Natuurvriendelijk inrichten	13,5	km	Waterschap
Hermeanderen	2	km	Waterschap
Stuwen passeerbaar maken	10	stuks	Waterschap

De motiveringsgrond voor het gefaseerd uitvoeren van het maatregelenpakket en het pas later bereiken van de gestelde doelen is hieronder weergegeven:

- technisch onhaalbaar in verband met grondverwerving
- technisch onhaalbaar in verband met maatschappelijk draagvlak
- technisch onhaalbaar in verband met synergie met andere beleidsvoornemens
- technisch onhaalbaar in verband met uitvoeringscapaciteit

Voor een nadere motivering van de fasering wordt verwezen naar de toelichting op de factsheets. Daarbij zijn voor dit waterlichaam de volgende codes van toepassing: F3, F4, F5, F6.

Toelichting en literatuurverwijzing
zie paragraaf 2.2.2.

Chemische toestand en overige relevante stoffen

In onderstaande tabel wordt aangegeven welke stoffen bij het beoordelen van de huidige toestand momenteel de norm overschrijden. In het Besluit Kwaliteitseisen en Monitoring Water zijn de normen voor de betreffende stoffen vastgelegd. Stoffen die voldoen aan de norm of waarvoor geen oordeel gevormd kan worden zijn niet opgenomen in deze tabel.

Stofgroep	Normoverschrijding in huidige situatie
Overige relevante verontreinigende stoffen	koper

Verwacht wordt dat stoffen die nu niet voldoen aan de norm, ook in 2015 de norm zullen overschrijden. Voor deze stoffen is sprake van fasering. In de inleiding op de factsheets wordt dit nader toegelicht.

Het waterschap stelt alleen de eigen maatregelen vast als onderdeel van dit plan. De overige onderdelen zijn ter informatie overgenomen uit andere plannen. Voor de status, ecologische doelen en fasering wordt verwezen naar het Provinciale plan; voor maatregelen door derden naar de plannen van deze partijen; voor de overige onderdelen naar het Stroomgebiedbeheerplan.

Basisgegevens

Naam	Meppelerdiep
Code	NL99_Meppelerdiep
Status	Sterk veranderd
Type	R6 - Langzaam stromend riviertje op zand/klei
Stroomgebied	Rijn-Oost
Waterbeheergebied	Meerdere waterbeheerders
Provincie	Drenthe, Overijssel
Gemeente	Meppel, Staphorst, Steenwijkerland, Zwartewaterland

Legenda

	Geselecteerd waterlichaam		Zwemwater
	Geselecteerd waterlichaam		Provinciegrens
	Overige waterlichamen		Natura2000 gebied
	Overige waterlichamen		Grondwaterbeschermingsgebied

Karakterschets van het waterlichaam

Langzaam stromend, sterk genormaliseerd riviertje. Het waterlichaam begint in Meppel (Drenthe) na samenvloeiing van de Drentse Hoofdvaart en enkele Drentse beken. Daarna loopt het gekanaliseerde riviertje door de provincie Overijssel. Via een gamaal in Zwartsluis vindt afwatering plaats op het Zwarte Water.

Onderbouwing van de status "Sterk Veranderd"**KRW Art. 4.3a**

De volgende hydromorfologische herstelmaatregelen zijn voor dit waterlichaam overwogen, maar afgefallen vanwege significante negatieve effecten aan gebruiksfuncties en/of milieu in bredere zin:

Afgefallen maatregelen	Gebruiksfunctie									Milieukwaliteit				
	drinkwater	energievoorziening	industrie	infrastructuur	landbouw	natuur	recreatie	scheepvaart	stedelijk gebied	waterhuishouding	archeologie	erfgoed	geomorfologie	landschap
Hanteren natuurlijk waterpeil in agrarisch gebied					X									
Hermeandering beken in agrarisch gebied					X									
Hermeandering beken in stedelijk gebied									X					
Verhogen drainagebasis in agrarisch gebied					X									
Verwijderen stuwen in intensief agrarisch gebied					X									

KRW Art. 4.3b

Om de volgende redenen is het niet mogelijk om de functie, waarvoor in het verleden ingrepen in het waterlichaam zijn uitgevoerd, op een andere wijze te bedienen met aanzienlijk minder schade voor het milieu:

- onevenredig hoge kosten
- technisch onhaalbaar

Voor een nadere motivering van de status 'sterk veranderd' wordt verwezen naar de toelichting op de factsheets. Daarbij zijn voor dit waterlichaam de volgende codes van toepassing: S10, S13, S16, S7, S9.

Toelichting

Om de Goede Ecologische Toestand te kunnen bereiken (de doelstelling voor de Natuurlijke status), zou ongeveer de helft van het waterlichaam gehermeanderd moeten worden, zodat beekvormende processen weer op natuurlijke wijze kunnen verlopen. Ook het inlaten van gebiedsvreemd water zou gestopt moeten worden. Deze maatregelen zouden een significant negatief effect hebben op de landbouw en op bebouwing. Daarom heeft het waterlichaam de status Sterk Veranderd gekregen en zijn aangepaste doelstellingen geformuleerd.

Literatuur

De overwegingen en redeneringen zijn gerapporteerd in het rapport op weg naar schoon en gezond water, Resultaten van het gebiedsproces Kaderrichtlijn Water in het beheergebied van waterschap Reest en Wieden, Meppel, 2008. Het rapport is te downloaden van de site www.reestenwieden.nl. Verschillen tussen het rapport en de gegevens in deze database zijn mogelijk. Het rapport bevat de juiste informatie.

Biologische en algemeen fysisch chemische toestand

De maatlatten zijn gebaseerd op doeltypen R6 (Langzaam stromend riviertje op zand/klei)

Maatlat	Huidige situatie	Verwachting 2015	GEP	Toelichting
Macrofauna (EKR)	0,56	0,4	0,4	G3
Overige waterflora (EKR)	0,59	0,4	0,4	G3
Vis (EKR)	0,24	0,4	0,4	G3
Totaal fosfaat (zomergemiddelde) (mg P/l)	0,18	0,14	0,14	G1
Totaal stikstof (zomergemiddelde) (mg N/l)	2,28	4	4	G1
Chloride (zomergemiddelde) (mg Cl/l)	48,3	150	150	G1
Temperatuur (maximum waarde) (°C)	19,0	25	25	G1
Zuurgraad (zomergemiddelde) (-)	7,67	5,5-8,5	5,5-8,5	G1
Zuurstofverzadiging (zomergemiddelde) (%)	69,6	70-120	70-120	G1

Legenda: ■ slecht ■ ontoereikend ■ matig ■ goed ■ zeer goed

In de kolom toelichting zijn codes opgenomen voor de hanteerde methodiek. Voor de betekenis van deze codes wordt verwezen naar de toelichting op de factsheets.

Onderbouwing van fasering

Een deel van de doelen zal pas na 2015 worden gehaald omdat niet alle maatregelen voor 2015 worden uitgevoerd en het effect van de uitgevoerde maatregelen niet altijd al in 2015 wordt bereikt.

De motiveringsgrond voor het gefaseerd uitvoeren van het maatregelenpakket en het pas later bereiken van de gestelde doelen is hieronder weergegeven:

- technisch onhaalbaar in verband met grondverwerving
- technisch onhaalbaar in verband met maatschappelijk draagvlak
- technisch onhaalbaar in verband met synergie met andere beleidsvoornemens
- technisch onhaalbaar in verband met uitvoeringscapaciteit

Voor een nadere motivering van de fasering wordt verwezen naar de toelichting op de factsheets. Daarbij zijn voor dit waterlichaam de volgende codes van toepassing: F3, F4, F5, F6.

Chemische toestand en overige relevante stoffen

In onderstaande tabel wordt aangegeven welke stoffen bij het beoordelen van de huidige toestand momenteel de norm overschrijden. In het Besluit Kwaliteitseisen en Monitoring Water zijn de normen voor de betreffende stoffen vastgelegd. Stoffen die voldoen aan de norm of waarvoor geen oordeel gevormd kan worden zijn niet opgenomen in deze tabel.

Stofgroep	Normoverschrijding in huidige situatie
Overige relevante verontreinigende stoffen	koper

Verwacht wordt dat stoffen die nu niet voldoen aan de norm, ook in 2015 de norm zullen overschrijden. Voor deze stoffen is sprake van fasering. In de inleiding op de factsheets wordt dit nader toegelicht.

Provinciale staten stelt als onderdeel van dit plan de status van de waterlichamen, de hoogte van het ecologische doel, en het moment van doelbereik vast, inclusief onderbouwing. Daarnaast stelt PS met dit plan de provinciale maatregelen vast. Voor de overige maatregelen wordt verwezen naar de plannen van de gemeenten en de waterbeheerders (waterschappen en Rijkswaterstaat); voor de overige onderdelen naar het Stroomgebiedbeheerplan.

S A M E N V A T T I N G V O O R T O E T S P L A N M E R

Voor wettelijk of bestuursrechtelijk voorgeschreven plannen, waaronder het waterbeheerplan, is het op grond van de Wet Milieubeheer in twee gevallen verplicht om een procedure ingevolge een planMER ('milieu-effectrapportage') uit te voeren:

1. Als in het plan sprake is van kaderstelling voor een m.e.r.-plichtige activiteit. Het plan is dan opgenomen bij de opsomming van besluiten in de Bijlage bij het Besluit MER: de lijsten C en D.
2. Als een 'passende beoordeling' (door de provincie) nodig is vanwege mogelijke gevolgen van het plan voor Natura 2000-gebieden.

Een planMER is feitelijk een onderzoek van (delen van) de inhoud van een waterbeheerplan, waarin wordt beoordeeld wat de mogelijke milieugevolgen van dit plan zijn.

De waterschappen in Rijn-Oost hebben gekozen voor het uitvoeren van een vooronderzoek waarin is nagegaan of er bij de waterbeheerplannen sprake is van de genoemde twee situaties. De uitkomsten van dit vooronderzoek (of voortoets) leveren conclusies op over de noodzaak om voor de waterbeheerplannen een planMER toets uit te voeren.

Toets op criteria uit C- en D-lijst

Bij de beoordeling van de Waterbeheerplannen op de planMER-plicht is gebruik gemaakt van onderdeel C en D van de bijlage bij het Besluit MER 1994. In de waterbeheerplannen in Rijn-Oost worden een aantal activiteiten benoemd die overeenkomen met onderdeel C en D, namelijk:

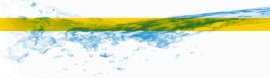
- De (aanleg), wijziging of uitbreiding van een waterweg;
- De inrichting van het landelijk gebied (dan wel een wijziging of uitbreiding daarvan);
- De wijziging of uitbreiding van een rivierdijk;
- De infiltratie van water in de bodem of onttrekking van grondwater aan de bodem, alsmede de wijziging of uitbreiding van bestaande infiltraties en onttrekkingen (met uitzondering van bronbemalingen bij bouwputten, bodemsaneringen en proefprojecten voor waterwinning);
- De oprichting, wijziging of uitbreiding van een inrichting bestemd voor het reinigen van afvalwater;
- De winning dan wel wijziging of uitbreiding van oppervlaktedelfstoffen;
- De structurele verlaging van het (streef-)peil van een oppervlaktewater.

Geen van de maatregelen benoemd in de waterbeheerplannen overschrijden de criteria zoals genoemd in de bijlagen C en D. Hierdoor kan worden gesteld dat de waterbeheerplannen op grond van de maatregelen uit deze plannen niet kaderstellend zijn voor MER-plichtige activiteiten. Daarom geldt op dit onderdeel voor de waterbeheerplannen **geen planMER-plicht**.

Voortoets op effecten plannen op Natura2000-gebieden

Een habitat- of voortoets voor een Natura2000-gebied is nodig in het kader van het planMER om te beoordelen of het voorgenomen beleid en de voorgenomen maatregelen in de waterbeheerplannen mogelijk significante negatieve effecten hebben op het gebied.

Als uitgangspunt is gehanteerd dat een voortoets nodig is voor de gebieden waar in, of in de omgeving van het gebied, maatregelen de waterbeheerplannen zijn voorzien of op andere wijze effect kunnen hebben op de N2000 instandhoudingsdoelen. Deze procedure start met de voortoets (oriëntatiefase).

In deze fase wordt op basis van het voorkomen van soorten en de mogelijke effecten van de activiteit, bepaald of:

- er zeker geen kans is op significante effecten;
- er mogelijk wel een effect, maar geen significant effect is;
- er kans is op een significant effect.

Van alle 42 Natura 2000-gebieden binnen de beheergebieden van de waterschappen Rijn-Oost liggen bij 33 gebieden maatregelen in, of in de buurt van, deze Natura 2000-gebieden. Voor deze gebieden is een voortoets uitgevoerd, om te bepalen of er kans is op significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van de gebieden. In dat geval is een passende beoordeling nodig en ook een planMER.

De maatregelen die opgenomen zijn in de waterbeheerplannen hebben vooral tot doel om de natuurwaarde en waterkwaliteit te verbeteren. Het detailniveau van maatregelen in de waterbeheerplannen is zodanig dat maatregelen alleen op hoofdlijnen bekend zijn. Dat betekent dat in de voortoets ook op een globaal niveau een inschatting gemaakt is van de effecten van de maatregelen op de Natura 2000-gebieden.

Uit de 33 voortoetsen is gebleken dat voor geen enkele maatregel op voorhand een significant negatief effect te verwachten is. In veel gevallen is wel aanbevolen om bij de verdere uitwerking van de maatregelen op een bepaalde manier rekening te houden met de instandhoudingsdoelen. Daarom geldt ook op dit onderdeel voor de waterbeheerplannen **geen planMER-plicht**.

Rapport Toets op planMER-plicht

Het rapport 'Toets op planMER-plicht waterbeheerplannen Rijn-Oost', dat bij het ontwerp-waterbeheerplan 2010-201 is gevoegd, bevat het complete verslag van het vooronderzoek. Dit rapport bevat tevens de volgende bijlagen:

1. Een lijst met alle maatregelen uit de waterbeheerplannen die mogelijk een invloed op, of relatie hebben met de in de beheergebieden liggende Natura2000-gebieden.
2. Een toets van alle maatregelen uit de waterbeheerplannen, die mogelijk behoren tot activiteiten zoals genoemd in onderdeel C en D van de bijlage bij het Besluit MER 1994.
3. De voortoetsen van de maatregelen uit de waterbeheerplannen per Natura2000-gebied.

BIJLAGE 7 UITVOERINGSPROGRAMMA WATERKETEN

Nr. tbv toelichting	Omschrijving afdeling I&W (gewijzigd 11-03-2009)	jaar van aanvraag van de investeringen	netto investering 2010	netto investering 2011	netto investering 2012	netto investering 2013	netto investering 2014	netto investering 2015	OPMERKINGEN
	ALGEMEEN:								
1	Automatisering afdelingen en afdeling Zuiveren	jaarlijks	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	In 2010 het analoge tekeningenbeheer op orde maken.
	idem		50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	
2	Jaarlijkse vervangingsinvesteringen, RWZI's, gemalen en persleidingen	jaarlijks	490.000	600.000	600.000	600.000	600.000	600.000	
	<i>In 2010 bestaande uit:</i>		490.000	600.000	600.000	600.000	600.000	600.000	
	vervangen bedrijfsauto Rwzi Dieverbrug ad € 45.000,-	2010							
	aanpassen dubbel roosterwerk Rwzi Echten ad € 230.000,-	2010							
	Aanpassen hard en software op diverse Rwzi's ad € 85.000,-	2010							Per jaar van twee installaties hard- en software vervangen/updaten
	bandindikker Meppel toevoegen filter ad € 130.000,-	2010							
	<i>In 2011 bestaande uit o.a.:</i>								
	Aanpassen hard en software op diverse Rwzi's ad € 85.000,-	2011							
	<i>In 2012 bestaande uit o.a.:</i>								
	Aanpassen hard en software op diverse Rwzi's ad € 85.000,-	2012							
	Vervangen WKK Meppel door motor met hoger rendement ad € 160.000,-	2012							
	vervangen onderwaterwerken NBT Echten ad € 50.000,-	2012							
	<i>in 2013 bestaande uit o.a.:</i>								
	Aanpassen hard en software op diverse Rwzi's ad € 85.000,-	2013							
	vervangen onderwaterwerken NBT Steenwijk ad € 50.000,-	2013							

3	Aanpassen diverse gemalen tbv afnameverplichting :	2010 t/m 2016	120.000	45.000	0	500.000	500.000	500.000	In 2010 betreft het gemaal Kyllot. In 2011 ad € 45.000,- aanpassen gemaal Zwartsluis. In 2013 en 2014 verlengen persleiding Giethoorn ad € 1.000.000,-. In 2015 tbv het vervangen van gemaal Balkbrug ad € 500.000,-. In 2016 vergroten gemalen Garminge kern en 't Haagje.
	idem civiel		36.000	13.500		150.000	150.000	150.000	
	idem electro		36.000	13.500		150.000	150.000	150.000	
	idem werktuigbouw		48.000	18.000		200.000	200.000	200.000	
4	Verlengen persleidingen ter beperking van overstorten en het beperken van aantasting riool en voorkomen stankoverlast	jaarlijks	350.000	350.000	350.000	350.000	350.000	350.000	Vanaf 2010 t/m 2012 betreft het de leiding Giethoorn. Starten met het gedeelte Hylkemaweg naar Giethoorn Noord, dan Hylkemaweg naar Beulakerweg en daarna naar Blauwehand.
	idem civiel		245.000	245.000	245.000	245.000	245.000	245.000	
	idem electro		52.500	52.500	52.500	52.500	52.500	52.500	
	idem werktuigbouw		52.500	52.500	52.500	52.500	52.500	52.500	
5	ARBO, diverse grote aanpassingen	jaarlijks	100.000	50.000	0	0			Bedrag 2009 is tbv SOI Echten
	idem		100.000	50.000					
	RWZI BEILEN								
18	Opknappen bestaande slibgisting en inzetten voor de markt	2011/12		0					Het opknappen van een slibgisting kan samen met marktpartijen geschieden evenals de exploitatie. Moet zichzelf terugverdienen anders in 2010/2011 slopen.
17	Het bouwen van een verwerkingsinstallatie voor urine i.v.m. invoering nieuwe sanitatie	2011	0	150.000	0	0	0	0	Als we nieuwe sanitatie een kans willen geven zullen we de urine ook moeten kunnen verwerken, kan waarschijnlijk samen met andere waterschappen.
	electro			30.000					
	werktuigbouw			120.000					
	RWZI DIEVERBRUG								
8	bouw nieuwe reactor en NBT inclusief grondaankoop ad € 13.000.000,-	2014	0	0		0	13.000.000		De investering is bedoeld om de ""slechte "" resultaten in de winter op te vangen de reactor en NBT moet 01-01-2016 gereed zijn.
	civiel						7.800.000		
	electro						2.600.000		
	werktuigbouw						2.600.000		

RWZI ECHTEN									
19	Opheffen hydraulisch probleem door bouw nieuwe NBT en het van aanbrengen extra beluchting ad € 4.500.000,-	2013	0	0	0	4.500.000	0	0	NBT en beluchting moet gereed zijn 01-01-2015
	civiel					2.700.000			
	electro					900.000			
	werktuigbouw					900.000			
9	Opheffen biologisch probleem door bouw nieuwe reactor ad € 12.000.000,-	2017	0	0	0	0	0	0	reactor moet gereed zijn 01-01-2020
	civiel								
	electro								
	werktuigbouw								
7	Milieumaatregelen o.a. afdekken	2010	1.000.000						
	idem civiel		600.000						
	idem werktuigbouw		400.000						
10	Bouw nieuwe SOI	2016	0	0	0	0	0	0	afhankelijk van de ontwikkelingen in hoeveelheden te ontwateren slib na de bouw van de nieuwe slibgisting moet er omstreeks 2015 een nieuwe SOI of een vergroting van de huidige SOI komen.
	civiel								
	electro								
	werktuigbouw								
20	Bouw nieuwe slibgisting inclusief nieuwe WKK	2010	9.000.000						investering verdient zich terug door minder exploitatiekosten
	civiel		3.150.000						Er wordt getracht een bijdrage te verkrijgen van 25% van de provincie Drenthe en mogelijk is er exploitatiebijdrage te verkrijgen van SenterNovem.
	electro		2.250.000						
	werktuigbouw		3.600.000						
RWZI MEPPEL									
11	Bouw nieuwe reactor ad € 12.000.000,-	2012	0	0	12.000.000	0	0	0	reactor moet gereed zijn op 01-01-2015
	civiel				7.200.000				
	electro				2.400.000				
	werktuigbouw				2.400.000				

12	afdekken slibdepots inclusief afzuiging en nieuwe luchtbehandeling	2010	0	500.000	0	0	0	0	Op het moment dat de gisting in Echten gereed is, moet het slib in Meppel gescheiden worden opgeslagen, vergist en niet vergist. Dan moet er dus een extra silo bijkomen, ivm ontwikkelingen in de omgeving alles maar gelijk afdekken.
				450.000					
				50.000					
	RWZI SMILDE								
13	afdekken slibdepots inclusief afzuiging en nieuwe luchtbehandeling	2010	220.000	0	0	0	0	0	Is vervroegd naar 2010 ivm klachten uit de omgeving
			198.000						
			22.000						
	RWZI STEENWIJK								
14	Ombouwen huidige AT tot effluentbuffer tbv de zandfiltratie.	2010	500.000	0	0	0	0	0	Door deze maatregel wordt het rendement van de zandfiltratie vergroot
	werktuigbouw en electro		500.000						
	RWZI VOLLENHOVE:								
15	milieumaatregelen zoals afdekken silos inclusief luchtbehandeling	2011	0	200.000	0	0		0	
	civiel		0	120.000					
	werktuigbouw		0	80.000					
	RWZI WESTERBORK:								
18	kosten sloop installatie moet gedekt worden uit opbrengst grondverkoop	2012		0	0	0	0		kosten sloop van de oude installatie moet gedekt worden uit de opbrengst van de grondverkoop
	WATERKETEN								
16	Uit te voeren maatregelen	jaarlijks	250.000	250.000	250.000	250.000	250.000	250.000	
	diverse werkzaamheden in samenwerking met anderen		250.000	250.000	250.000	250.000	250.000	250.000	
	ENERGIE								
17	uitvoeren demonstratie/voorbeeld project energiebesparing	2011	0	150.000	0	0	0		Is bedoeld als voorbeeld c.q. demonstratieproject
				90.000					
				60.000					
	Totaal raming beleidsbegroting 2010 - 2015		12.080.000	2.345.000	13.250.000	6.250.000	14.750.000	1.750.000	

BIJLAGE 8 OVERZICHT WOM-PROGRAMMA

Project	Projectnaam	Indicatie gereed	WB21			KRW			GGOR		
			Gestuurde Waterberging [m³]	Vasthouden in natuurgebied [m³]	Vasthouden lokaal op maaiveld [m³]	Natuurvriendelijke oeverinrichting [km]	Hermeandering [km]	Vispassages [aantal]	Natura 2000	TOP-lijst verdroging	Realisatie GGOR oppervlak projectgebied [ha]
2	Pilot Fosfaatverwijdering Noordwest Overijssel	2011									-
6	Integraal watersysteemherstel Oude Diep	2015		1,39		5,55	4,00	11			1401
8	SGP Veenweidepolders (cultuurtechnisch deel)	2011			0,27						2023
8	SGP Veenweidepolders (verbetering wateraanvoer)	2013									
14	Landinrichting Zuidvolde-Zuid module 1	PM				3,00					2350
16	SGP Verbetering GGOR landbouw Scheerwolde	PM									3932
17	Waterbesluit Boezem Noordwest Overijssel	PM							*		10916
20	Systeemherstel slenken Nationaalpark Dwingelderveld - Slenken	2015		1,25					*	*	2449
24	Verbetering GGOR landbouw en natuur Mesu	2009									379
27	SGP Barsbekeerbinnenpolder	2015	0,30								2041
29	Watersysteemherstel, Landbouwkundige ontwikkeling Spier Moraine	2014			0,45						1258
30	Natuurlijke inrichting Nijenslekerschipsloot	PM				2,00					31
32	Ruilverkaveling Laaghalen	2011									261
36	Systeemherstel Elperstroom	2009		0,43	0,10				*	*	1837
37	Beekherstel middenloop Vledder Aa	PM			0,32	7,00	10,50	1	*	*	1662
38	SGP Waterberging en natuur Beulakerpolder	2011	0,50								185
39	Integraal Beekherstel Stadsrand Hoogeveen	2009			0,30	3,50	3,50	3			64
42	SGP Waterberging met natuur	PM	3,50						*		683
43	Systeemherstel en klimaatbuffer Sikkeld Oude Vaart/Wold Aa	2016		2,30		2,70	2,00	2			1473
45	Gebiedsontwikkeling Oude Willem	2013			0,50				*	*	353
52	Waterberging Traandijk (Oshaar)	2014	0,35								28
53	Waterberging Traandijk (Ossehluis)	PM	1,00								126
55	Aanleg afvoertace landbouwgebied Bergierstanden	PM									111
57	Waterberging Panjerd Veeningen	2014	0,53								67
58	Waterberging Nijstad	PM	0,30								59
59	Waterberging Darperweide	PM	1,00								181
60	Waterberging Engeltaarde	PM	0,55		0,07	1,98	0,30				137
64	Beekherstel Reestdal	2015			1,85			3		*	5835
68	Waterberging met natuurontwikkeling Eeserwold	2013	0,20				2,00	1			202
1221/23	Landinrichting Zuidvolde-Noord Beneden Egge fase 2 en 3	PM			0,20						3933

BIJLAGE 9 OVERZICHT ACTIES

Par	Actie	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
2.1.1	<i>In de planperiode neemt het waterschap een standpunt in over de kwalificatie van primaire waterkering voor het traject Blokzijl - Slijkenburg</i>							
2.2.1	<i>In 2010 wil Reest en Wieden de begrenzing van de hydrologische aandachtsgebieden nader bepalen. Ook wordt dan het beleid vastgesteld. Dit gebeurt op basis van het aangepaste beleid van de provincie Drenthe</i>		x					
2.2.2	<i>Reest en Wieden voert elk jaar tenminste één sanering uit en stimuleert derden om ook saneringen uit te voeren. Hiervoor wordt op de begroting jaarlijks € 300.000 beschikbaar gesteld (in een programma van € 3.000.000 in 10 jaar). Hieruit worden ook bijdragen aan derden betaald.</i>	x	x	x	x	x	x	x
2.2.3	<i>Reest en Wieden begroot jaarlijks € 500.000 voor de voorbereiding van de Water Op Maat-projecten</i>	x	x	x	x	x	x	x
2.2.3	<i>Reest en Wieden begroot vanaf 2007 gedurende 10 jaar in totaal € 55.000.000 voor de uitvoering van het Water Op Maat-programma. Na vier jaar vindt hierop een evaluatie plaats.</i>	x	x	x	x	x	x	x
2.2.3	<i>Reest en Wieden heeft de wateropgave WB21 in 2015 voor 60 % ingevuld.</i>							x
2.2.5	<i>Reest en Wieden werkt mee aan de inrichting van ecologische verbindingstrajecten langs de eigen watergangen. We doen dit bij voorkeur in gebiedsgerichte of Water Op Maat-projecten. De nieuwe inrichting van de watergangen wordt daarbij standaard aangepast aan de eisen die de ecologische verbindingzone hieraan stelt.</i>							
2.2.5	<i>Jaarlijks rapporteren we in het evaluatieverslag over de voortgang van het realiseren van ecologische verbindingzones langs onze watergangen.</i>	x	x	x	x	x	x	x
2.2.5	<i>Reest en Wieden stelt in 2010 een discussienotitie ruimtelijke kwaliteit op.</i>	x	x	x	x			
2.2.5	<i>Bij hennrichtingsplannen voor een beek of bij groot onderhoud of vervanging van een stuw in een beek, maken we de stuw passeerbaar voor vissen. We hebben hiervoor € 150.000 per jaar beschikbaar</i>	x	x	x	x	x	x	x
2.2.5	<i>Bij vergunningverlening voor de aanleg of aanpassing van bruggen en duikers in een beek stellen we aanvullende eisen voor faunapassages, De beek blijft of wordt hierdoor langs de oever passeerbaar voor kleine dieren.</i>							
2.2.5	<i>Reest en Wieden onderzoekt in de planperiode het nut van de schouw in relatie tot een watersysteem dat het GGOR kan realiseren. Op basis van de uitkomsten wordt een besluit genomen over de aard en omvang van de schouw.</i>							

Par	Actie	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
2.2.6	<i>We houden tweemaal per jaar een ambtelijk overleg met onze kerngemeenten. Eenmaal per jaar hebben we overleg met de overige gemeenten</i>	x	x	x	x	x	x	x
2.2.6	<i>We hebben eenmaal per jaar bestuurlijk overleg met onze kerngemeenten. Met de overige gemeenten is er bestuurlijk overleg als daar aanleiding voor is.</i>	x	x	x	x	x	x	x
2.2.6	<i>In ons beheergebied komen acht gemeenten in aanmerking voor overdracht stedelijk waterbeheer. In deze planperiode hebben we met deze gemeenten afspraken maken over de overdracht van het stedelijk waterbeheer.</i>							
2.2.6	<i>We maken in de planperiode afspraken met de kerngemeenten over communicatie over water in stedelijk gebied.</i>							
2.2.6	<i>We maken in de planperiode afspraken over het waterloket met alle gemeenten in het beheergebied.</i>							
2.2.6	<i>Uiterlijk in 2009 hebben we, samen met de gemeenten, de stedelijke wateropgave in beeld gebracht voor de kerngemeenten. We hebben de wateropgave gekoppeld aan een maatregelenpakket.</i>	x						
2.2.6	<i>In de planperiode gaan we de kwaliteitsaspecten in de watertoets verbeteren</i>							
2.2.6	<i>In de planperiode gaan we de ecologische kwaliteit van stadswateren onderzoeken volgens de STOWA-methode. Dit doen we in samenwerking met de kerngemeenten.</i>							
2.2.6	<i>In de planperiode onderzoeken we de kwaliteitseffecten van afkoppelen op oppervlaktewater.</i>							
2.2.6	<i>Reest en Wieden reserveert jaarlijks een bedrag van € 400.000 om deel te nemen in investeringsprojecten van gemeenten met een waterschapsbelang.</i>	x	x	x	x	x	x	x
2.3.1	<i>In de planperiode meten we hoeveel water de gemeenten ons aanbieden bij relevante gemalen, transportleidingen en zuiveringen. Ook doen we onderzoek naar de aanwezigheid van rioolvreemd water</i>							
2.3.1	<i>Waar samenwerking tussen bedrijven en het waterschap ten aanzien van de zuivering van afvalwater leidt tot meerwaarde (zowel voor het bedrijf en het waterschap als ook de gebonden lozers), onderzoeken wij de mogelijkheden voor deze samenwerking.</i>							

Par	Actie	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
2.3.1	<i>We voeren jaarlijks innovatieve projecten uit die bijdragen aan ons doel, een duurzaam karakter hebben en zichzelf binnen redelijke tijd terugverdienen. Voorbeelden zijn maatregelen die energie besparen, terugwinning van energie en onderzoek naar de mogelijkheden van vershraling van onze watersystemen, het beperken van verontreinigingen van oppervlaktewater en het zoeken naar duurzame toepassingen voor het maaisel.</i>							
2.3.2	<i>In de planperiode voeren we de noodzakelijk verbeteringen uit aan onze werkwijze(s) om de risico's voor het milieu zoveel mogelijk te beperken.</i>							
2.3.2	<i>In de planperiode onderzoeken we of we het percentage eigen energie kunnen verhogen en welke alternatieven en besparingen we kunnen doorvoeren.</i>							
2.3.2	<i>Op de rwzi Steenwijk doen we vervolgonderzoek naar het effect van zandfilters op de verwijdering van hormoonontregelende stoffen</i>							
2.3.2	<i>Op de rwzi's verrichten we tijdens de planperiode steekproefgewijs metingen ter controle van de samenstelling van het binnenkomende afvalwater en het zuiveringsrendement van de rwzi.</i>							
2.3.2	<i>Reest en Wieden stelt in 2010 een bedrijfsmilieuplan op. Hierin geven we aan hoe we voorkomen dat we zelf verontreiniging veroorzaken en wat we gaan doen om de milieurisico's te verminderen.</i>		x					
3.3	<i>In de planperiode investeren we € 100.000 per jaar in een efficiënt en effectief meetnet.</i>							